COLECȚIA SFINX 26

OLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX

OLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX

COSMA BRAȘOVEANU

Omul fără umbră

EDITURA MILITARĂ

Lei 5,50

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFI

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFI

COSMA BRAȘOVEANU

Omul fără umbră

EDITURA MILITARĂ—1975

Coperta: Al. ANDREI

I

Capcana

Peniţa muşca hîrtia, lăsînd în urmă un şirag de volte desemnate cu meşteşug. Unghiile îngălbenite prinseră scama agăţată în vîrf, apoi tocul căută nesigur gura călimării. Semnătura se aşternu greoaie, contorsionată : *Alexandru Vasiliu — Dobrogea.*

Se rezemă icnind de speteaza scaunului. Îşi surprinse chipul în oglinda veche, spurcată de muşte. Un moşneag cu faţa boţită cruciş şi curmeziş, ochii prăvăliţi undeva în prăpastia orbitelor, gura pungă. Mărul lui Adam se izbea de peretele gîtului, subţire, veşted, cercînd parcă să iasă. Zări paharul cu proteza dentară aşezat pe colţul mesei şi pîntecul scrinului peste care atîrna cataplasma cu muştar. Privirea îi alunecă de-a lungul zidurilor, inventariind abstract : tablouri multe, vechi, prăfuite, pete de igrasie, mobilă cu încrustaţii, beteagă, ostenită de vîrstă... Miroseau a mucegai, a singurătate.

Oftă. Întinse degetele uscate, numai noduri, după foile de hîrtie, îşi drese glasul şi citi, cu interpretare : *Memoriu.* Era o plîngere pe 12 pagini, adresată forului superior, împotriva unei edituri care refuzase să-i tipărească romanul autobiografic...

Mîngîie copertele manuscrisului, legat în pînză :

— Răbdare, băiete ! Răbdare !

Sună telefonul. Bătrînul îşi potrivi proteza ajustîndu-şi buzele şi ridică receptorul :

— Alo !

— Casa Alexandru Vasiliu ?

— Alexandru Vasiliu-Dobrogea ! Dumneata ?

— Petrescu de la „Consignația". V-am vîndut acum șase luni o natură moartă de Piliuță.

— Exact.

— Dacă nu mă înșel, spuneați că v-ar interesa un Băncilă.

— Da, m-ar interesa.

— Ei bine, domnule Dobrogea, există cineva dispus să vîndă *Tipsia cu pere de aur* la un preț rezonabil.

— Ce înțelegi, hm, prin preț rezonabil ?

— Trei mii cinci sute de lei.

Bătrînul făcu un calcul mintal rapid, apoi ceru :

— Adresa !

— Strada Silvestru 139 bis, etajul I. Ora șapte după-amiază v-ar conveni ?

— Perfect.

— Vă rog să nu întîrziați, domnule Dobrogea.

Închise privind stăruitor aparatul. Prin colțul gurii i se strecura un surîs.

■

— Rubin ? M-ar interesa. O clipă să-mi notez... Spuneți !... Strada Silvestru 139 bis, etajul I. Bine, la ora 7 voi fi acolo. Mulțumesc.

Dana Săraru închise și continuă să-și tragă ciorapul. Degetele lungi, subțiri, cu unghii rumenite întindeau mătasea încet. Știa că are coapse frumoase. O citise de mult, la șaisprezece ani, în căutătura hulpavă a bărbaților.

Omul cu aspect de gorilă prăvălit în fotoliu plescăi satisfăcut din buze și o pocni birjărește peste fund :

— N-ai treabă !

Se așeză mai comod, rotindu-și cu mulțumire ochii prin încăpere. Totul era al lui. Trupul de viespe al ibovnicii, ochii verzi și adînci, gura de păpușă, odaia, mobila, totul. Dedesubturi din dantelă, dresuri franțuzești, podoabe... Muiere subțire, trăgea la lucru bun... Își aminti de telefon :

— Cine era ?

— O cunoștință. Mi-a comunicat că cineva vinde un inel cu rubin.

— Cît ?

— Două mii. Întrebă dulce : Ți se pare mult, dragul meu ?

Bărbatul scoase un teanc de bancnote și i-l întinse fără să numere :

— Ia, mînca-te-ar neica ! Cată numai să nu fie niscai aur de samovar...

■

Bob Voicu cercetă cu lupa buricul degetelor. Pielea subțire cît foița de țigară sta gata să crape. Strînse din dinți și continuă s-o pilească. Trecu palma prin scrumul din farfurie, apoi o așternu pe hîrtie. Urma se dovedi slabă, dar păstra încă desenul papilar.

Apucă din nou pila.

Atunci sună telefonul. Străbătu încăperea cu pași legănați, de pisică, și ridică receptorul. Pe măsură ce asculta, cutele dintre sprîncene își adînceau vadul. Întrebă :

— Dumneavoastră ați văzut colecția ? A, da, înțeleg. Am reținut, firește : Strada Silvestru 139 bis, etajul I... Ora șapte. Bun, vă mulțumesc.

Pendula franțuzească cu amorași din bronz într-o veșnică echilibristică bătu de șase ori. Își scoase haina de casă și intră în baie. Se auzi dușul apoi sforăitul domol al aparatului de bărbierit.

Reveni după douăzeci de minute cu un prosop înfășurat pe talie și se opri în fața oglinzii venețiene enorme, cu ghirlande meșteșugit răsucite.

Era un bărbat tînăr, vîrtos, croit după tiparul flăcăilor din Hollywood : bust masiv împuținat către șolduri, picioare de cadînă. Trase de un mîner și peretele de sticlă se feri, dînd la iveală o garderobă așa cum numai în filmele lui Amedeo Nazzari se mai putea vedea. Își alese o haină neagră, pantaloni reiați, cravată închisă la care înfipse o perlă întunecată, cît bobul de mazăre. Își potrivi pălăria pe frunte, umbrela-baston la încheietura brațului și părăsi apartamentul murmurînd :

„Strada Silvestru ! Pe unde naiba o fi ?“

— Domnu' Blendea ! Hei ! Domnu' Blendea !

Femeia bătu în uşă şi cum nu-i răspunse nimeni apăsă clanţa. „Te pomeneşti că dete ortul popii ! Asta ne-ar mai lipsi..." O izbi un miros acru, stătut, de tutun şi rachiu. Era o încăpere măruntă, de mansardă, cu unul din pereţi prăvăliţi într-o parte. Pe jos zăceau în neorînduială cărţi, teancuri de reviste, sticle de toate formele şi dimensiunile.

Haralambie Blendea dormea răsuflînd greu pe un maldăr de ziare şi bulendre vechi. Avea la căpătîi o farfurie plină cu mucuri de ţigări şi cîteva felii de parizer învelite într-o hîrtie unsuroasă. Adormise îmbrăcat. Haine boţite, care-şi prăpădiseră de mult culoarea, cămaşă slinoasă, fără bumbi. Unul din tenişi îi căzuse în timpul somnului lăsînd să se vadă ciorapul rupt.

— Domnu' Blendea ! Scoală, domnu' Blendea ! Ai o scrisoare !

Omul se răsuci icnind. Un bătrîn cu pleoapele umflate, obrajii buhăiţi şi barba nerasă de cîteva zile. Printre buzele crăpate se întrezăreau dinţii îngălbeniţi, numai cioturi. O epavă.

Fără să deschidă ochii întinse mîna spre grămada de sticle, le zgîlţîi pe rînd, cercetîndu-le conţinutul.

— Vai, domnu' Blendea, iar...

Nu-şi mîntui vorba. Bătrînul căscase un ochi roşu, congestionat. Articulă răguşit :

— Ieşi !

— Domnu' Blendea...

Sticla zbură izbindu-se de perete şi femeia o zbughi pe uşă :

— Âu ! Fir-ai al dracului de beţiv ! Adicătelea vrusei, soro, să-i fac un bine hodorogului, vrusei să-i fac un bine, ca între vecini, nu ? Şi el să mă ologească auzi, să mă ologească ! Inima mea a bleagă...

Ocările femeii umpleau imobilul. Bătrînul se ridică într-o rînă gîfîind. Îşi simţea limba umflată, seacă, de iască. Căscă pe îndelete pînă îi trosniră fălcile, apoi îşi trecu palma peste bărbie şi obraji. Zări lîngă sticlele împrăştiate scrisoarea scăpată de vecină. O desfăcu fără în-

teres. Foaia de hîrtie conținea cîteva rînduri scrise în grabă :

„Stimate domnule Blendea,

Doctorul Ștefănescu m-a informat că sînteți dispus să vindeți romanele lui Pearl Buck apărute la noi în traducerea lui Jul Giurgea. Dacă chestiunea mai e de actualitate, v-aș ruga să-mi faceți o vizită astă-seară la orele 19, în strada Silvestru nr. 139 bis, etajul I".

Bătrînul măsură stiva de cărți, apoi scrisoarea, bodogănind :

— Imbecilul ! A uitat să semneze.

■

Hanibal Crețu citi adresa și o lumină mică i se aprinse în priviri : „Strada Silvestru... O știu, cum să n-o știu. Colț cu Popa Petre... Salcîmilor, Profetului... Pe Profetului sta Marica, unguroaica cu ochi parșivi... Asta se întîmpla prin 1910. Nu ! În 1911. Tocmai terminasem armata. He, he, he ! Marica... Pe unde i-or fi sticlind ochii ?"

Își rînduri mustața căruntă, tăiată scurt, și crăpă ușa. Nu se zărea nimeni. Se furișă din odaie călcînd rar, cu băgare de seamă. Ajuns în stradă grăbi pasul, aruncînd peste umăr priviri furișe. Brusc o rupse la fugă. Cineva strigă de la fereastră :

— Bunicule ! Bunicule !! Mamă ! Iar a fugit bunicul...

■

Bob Voicu descoperi tăblița indicatoare a străzii Silvestru pitită în hățișul de iederă ce năpădise blocul fals florentin, cu pretenții. Frunzele roșii aruncau deasupra literelor pete sîngerii. Imobilul 139 bis era așezat în fundul unei grădini. Copaci bătrîni, pustiiți de toamnă tăiau orice priveliște. Avea ferestre înalte împodobite cu flori din ipsos, marchiză, scară largă păzită de doi lei care căscau plictisiți.

Bărbatul ocoli prudent clădirea, observă cu luare aminte amplasamentul geamurilor, distanța pînă la gard, mecanismul broaștei de la ieșirea de serviciu, scara de incendiu, apoi reveni la intrarea principală.

Îi deschise o bătrînă uscată, cu trăsături fine și ochi de peruzea, îmbrăcată modest. „O cucoană distinsă, conchise

Bob Voicu măsurînd-o scurt, pătimaşă şi fără măsură".

Îşi scoase pălăria şi se înclină :

— Am fost informat, doamnă, că vindeţi o colecţie de timbre.

— Conaşul vinde, preciză femeia cu ochi de peruzea, stabilind de la bun început relaţiile. Trebuie să sosească în cîteva minute. Poftiţi, vă rog, înăuntru.

Bărbatul ezită. „Să fie o cursă ?"

În hol mai aşteptau patru persoane. Trei bătrîni de vîrstă apropiată şi o fată. Dădu un „bună seara" general şi se aşeză.

Era o încăpere stil rococo decorată aproape desăvîrşit. Antamblamentul, o explozie de lujeri şi flori, frîngea toate legile simetriei. Pe alocuri ţîşneau aplice graţioase, cu braţele compuse din frunze mărunte. Pereţii rezemau fotolii comode cu spătarul înclinat după moda secolului XVIII şi o consolă adînc arcuită. Orfevrerie, scene idilice din porţelan, sufocate de ghirlande, covoare cu motive florale...

Bob Voicu avu impresia absurdă că în curînd valeţii vor deschide uşa şi domnul marchiz, îmbrăcat în haină largă, deschisă, sub care se vede vesta brodată, pantaloni strînşi la genunchi, ciorapi şi pantofi cu catarame, va păşi aranjîndu-şi dantelele înfoiate.

Un singur element făcea notă discordantă : lustra de bronz, austeră şi greoaie.

Haralambie Blendea tuşi zgomotos. Ţinea pe genunchi un pachet ambalat în ziar şi ochii ţintă la măsuţa cu băuturi, umezindu-şi neîncetat buzele.

Menajera îi surprinse privirea. Îl invită amabilă :

— Vă rog să vă serviţi.

Bătrînul întinse tremurînd mîna, apucă o sticlă şi-o duse spre gură. Gestul încremeni la mijlocul drumului. Ceilalţi îl urmăreau cu silă necamuflată. Luă un pahar şi turnă neîndemînatic. Alcoolul se revărsă peste haine. Haralambie Blendea mormăi ceva, apoi goli paharul.

Bob Voicu îl cîntări, expert :

„Un ratat. O existenţă insalubră, plină de vicii... Ce caută omul ăsta aici ?"

Privirea îi lunecă spre celălalt bătrîn, pleşuv, cu mustaţă căruntă. Hanibal Creţu se foia neliniştit, frămîntînd bastonul în mîini. Ochii vii cercetau, încercînd să

ghicească, destinația fiecărei uși. Era îngrijit îmbrăcat. Haine trainice, croite cu mulți ani în urmă.

„Nu m-ar surprinde dacă mîine l-aș vedea bătînd mingea pe maidan. E genul !“ conchise amuzat Bob Voicu. Scoase un pachet de țigări americane, cu filtru dublu :

— Permiteți ?

Femeia cu ochi de peruzea îi întinse scrumiera.

Bărbatul își aprinse o țigară, apoi puse pachetul pe masă, invitîndu-i pe ceilalți cu un gest larg :

— Dacă doriți...

Alexandru Vasiliu-Dobrogea refuză clătinînd hotărît din cap :

— N-am fumat în viața mea și vă rog să credeți că mă simt excelent.

— Am observat.

Hanibal Crețu luă o țigară, și o fixă după ureche, clipind șiret. Haralambie Blendea băgă pur și simplu pachetul în buzunar. Dana Săraru își ascunse zîmbetul. Stătea dreaptă în fotoliu cu picioarele corect încrucișate. Purta o rochie neagră, de *triple voile*, despicată în față, expunîndu-și mult, aproape indecent, coapsele rotunde, perfect modelate. O făcea cu dezinvoltura femeii conștientă că place. Ochii verzi, minunat machiați, luminau obrazul palid, cu oval de madonă.

„Fata asta, decise Bob Voicu, și-a consumat cel puțin jumătate din viață în fața oglinzii. Tip star de mîna a doua“. Scutură scrumul încet și se răsuci spre omul cu lavalieră.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea nu-și putea desprinde ochii de pe pulpele fetei. Privire lacomă, de bătrîn libidinos, în care se citește mai mult imaginația decît dorința. Prin colțul buzelor i se strecura un firicel de salivă.

Bob Voicu se cutremură :

„Puah ! Grețos individ !“

Fata surprinse privirea scriitorului. Se întoarse ostentativ, așezîndu-și poșeta pe genunchi.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea adoptă subit o poză indiferentă. Își îndreptă lavaliera, puse un picior peste celălalt și decretă :

— Frumoasă casă ! Apoi către Haralambie Blendea : Spune-mi, te rog, dumneata îl cunoști pe proprietar ?

Bătrînul, cu sticla golită pe jumătate într-o mînă și paharul în cealaltă, îi aruncă o căutătură urîtă și își văzu de treburi.

— Mda, e un interior ! Nu găsiți ?

Hanibal Crețu părea că abia așteaptă întrebarea. Răspunse cu chef :

— Asta nu-i nimic. Să mergeți dumneavoastră pe Romană, prin Cotroceni sau pe Zece mese... Pe dinafară nu dai doi bani, dar să vezi drăcia dracului înuntru. Palate ! Ehe ! Cîte am văzut eu la viața mea...

Alexandru Vasiliu-Dobrogea îl măsură dintr-o parte :

— Ești un om umblat !...

— Apoi, domnule dragă, aici ai spus vorbă mare, să știi dumneata ! De cincizeci și cinci de ani bat străzile Bucureștiului, opt ore pe zi pe puțin. Care nu-i brînză-n sticlă, te pofteşte înăuntru cînd i-aduci mandatul ori o telegramă, să te cinstească c-un păhărel. Socotiți și dumneavoastră...

Bob Voicu se interesă amuzat :

— Și-acum ?

— Acu-s la pensie, de nouăsprezece ani, dar de umblat, mulțumesc lui Dumnezeu, umblu și-acu'...

— De ce ?

Bătrînul oftă amărît :

— Năravul ! Mă încuie fiică-mea în odaie, mă păzesc nepoții, însă tot o șterg. Iau frumos dimineața *România liberă*, bifez anunțurile și umblă sănătos, Crețule, și caută, că altă treabă n-ai !

— Ce căutați ? întrebă Dana Săraru.

Hanibal Crețu se asigură că nu-l aude menajera apoi șopti, făcînd șmechereşte cu ochiul :

— Ce să caut, coniță ? Nu caut nimic. Mă uit. Mai schimb o vorbă, mai o țigară... Trece timpul. Nu pot, oameni buni, să stau în casă ! Mă plictisesc... Mă plictisesc de moarte !

Rîseră toți, cu excepția lui Haralambie Blendea. Bătrînul bea făcînd abstracție de ceilalți.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea se întoarse spre Dana Săraru :

— Mă întreb ce v-ar interesa să cumpărați... Probabil o bijuterie.

— Cum ați ghicit ?

— Cu șaptesprezece ani în urmă puteați cumpăra o brățară pe mai nimic. Se pare însă că pe atunci nici nu vă născuserăți...

Complimentul alunecă pe lîngă Dana Săraru fără s-o atingă.

— Acum, toți s-au obrăznicit. Cer niște prețuri... Se ridică : Scuzați-mă, am uitat să mă prezint : Alexandru Vasiliu-Dobrogea. Romancier...

Dana Săraru îngînă convențional :

— Îmi pare bine.

Bob Voicu înclină scurt capul și se adresă femeii cu ochi de peruzea :

— Aș dori un pahar cu apă.

Pretextul de a evita cunoștința era străveziu, dar scriitorul nu se formaliză. Îi informă ce achiziții a făcut în ultimul timp, cît de ocupat este, emise cîteva considerații despre pictura modernă, și desființă în treacăt poeții contemporani. Vorbea mult, afectat, cu divagații plicticoase. Proteza dentară îi clănțănea oribil, împroșcînd saliva.

Hanibal Crețu se apropie de menajeră, zîmbind dulce, și îi șopti ceva. Femeia arătă una din uși. Bătrînul părăsi precipitat încăperea.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea își privi ceasul :

— Aproape opt !

Și, dintr-o dată, Bob Voicu avu sentimentul pericolului. Semnalul de alarmă, care-l avertiza întotdeauna, se declanșase brusc. „Da, ceva nu e în regulă !"

Se uită atent la fiecare : Dana Săraru surîdea enigmatic. Haralambie Blendea privea sticla goală, bolborosind nedeslușit. Femeia cu ochi de peruzea își făcea de lucru în antreu, supraveghindu-i prin ușa întredeschisă. Scriitorul renunțase la conversație. Se plimba prin încăpere, cu mîinile la spate. Hanibal Crețu adormise, probabil, în baie.

Se auzi zgomot de cheie introdusă în broască și oamenii răsuflară ușurați. Alexandru Vasiliu-Dobrogea murmură acru :

— În sfîrșit !

În prag apăru un tînăr superb, desprins parcă dintr-o reclamă. Suplu și înalt, îmbrăcat impecabil, bărbatul de-

gaja o liniște reținută. Avea trăsături certe, ochii albaștri, reci. Inventarie rapid lumea din salon și instinctiv făcu un pas înapoi :

— Ia te uită ! Ce surpriză !

Oamenii îl priveau uluiți. Dana Săraru deschise gura, dar fu incapabilă să articuleze un singur sunet. Alexandru Vasiliu-Dobrogea rămase cu mîna în aer într-un gest nedefinit. Haralambie Blendea încremenise cu sticla aplecată deasupra paharului. Alcoolul cădea pe parchet clipocind. Bob Voicu stinse mecanic țigara :

„Nici de astă dată nu m-am înșelat !"

Tînărul încrucișă brațele la piept :

— Da, asta zic și eu surpriză... Ce doresc domnii ? Doamna ?

Menajera se pierdu în explicații :

— Sînt... sînt cumpărători... Anunțul...

Noul sosit o expedie cu un gest scurt. Femeia dispăru în bucătărie. Ochii verzi ai Danei Săraru împroșcau venin. Izbucni, mocnit, cu ură :

— Ticălosule !

Bob Voicu se ridică în picioare. Un arc întins la maximum. Spuse rar, apăsat :

— Totul se plătește, domnule Titel Georgescu ! Iar scadența vine întotdeauna atunci cînd te aștepți mai puțin.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea apucă un sfeșnic greu. Înaintau împresurîndu-l din toate părțile. Tînărul scoase repede un cuțit, strigînd răgușit :

— Care se apropie îl spintec !

Sună telefonul. Titel Georgescu întinse mîna după receptor, fără să-i slăbească din ochi :

— Alo ! Da eu... Vă rog să reveniți mai tîrziu.

Brusc lumina se stinse.

— Rămîneți pe loc ! Ră... A !

Se auzi un geamăt înfundat, zgomot de mobile răsturnate, pași precipitați spre ieșire. Apoi se așternu liniștea.

Femeia cu ochi de peruzea orbecăi de-a lungul pereților căutînd comutatorul. Renunță și aprinse un chibrit. Încăperea era goală. Titel Georgescu zăcea pe parchet cu țeasta sfărîmată. Ținea receptorul în mînă...

II

Dincolo de uniformă

Mergeau la braţ străduindu-se să nu-şi calce umbrele, negre, dense, apoi din ce în ce mai palide pe măsură ce se apropiau de felinare. Dar umbrele se strecurau sub tălpi cu vicleşug, rămîneau în urmă şi deodată se întindeau deşirate de-a curmezişul trotuarului. Rîdeau. Rîdeau şi umbrele în hohote lungi, amplificate de străzile pustii. Flori, regina-nopţii, se furişau printre gratiile gardului. „Ioana, florile n-ar trebui puse după gratii." „Dă-le drumul !" Rupse una şi i-o oferi. Cîinele ţîşni atunci din spatele gardului, lătrînd furios. O luară la fugă. Alergau din răsputeri, aruncînd în urmă priviri înfricoşate. Cîinele se transformase într-o maşină mică, de tinichea, aşa cum au copiii. În dreptul felinarelor maşina îşi amplifica proporţiile. Motorul mergea, pneurile muşcau trotuarul. Regina-nopţii din mîna Ioanei devenise o floare a soarelui, enormă, grea. „Arunc-o, Ioana !" „Nu, dragul meu, florile nu se aruncă !" Apoi asfaltul începu să se topească. Cu fiecare pas picioarele se împotmoleau. „Fugi, Ioana. Fugi !"

Maiorul Grigore Pătraşcu sări din pat strigînd. Avea cămaşa udă de transpiraţie. Îşi simţea inima zvîcnind dureros şi îşi apăsă pieptul cu amîndouă mîinile :

„Coşmarul !... Coşmarul ăsta îngrozitor !"...

Fetiţa se trezise şi plîngea. O luă în braţe.

— Nina, îngeraşule, linişteşte-te ! Eşti cu tăticu...

— De ce... de ce ţipi aşa în fiecare dimineaţă ?

Îşi ştergea lacrimile cu pumnii mici. Maiorul îi sărută obrajii, mîinile, părul, îngînînd :

— Gata, nu mai strigă tăticu'... Gata, Nina, gata... Străbătu odaia în lung şi-n lat, legănînd-o încetişor. Dormi, Nina, dormi draga mea...

— Nu mergem la Tanti Elvira ?

— Ba da, îngeraşule, dar e încă devreme.

— Nu-i devreme !...

— Dacă zici tu... Uite, ne spălăm frumos, mîncăm ceva şi mergem. Bine aşa ?

— Da.

O puse în pat și intră în baie, aprinzîndu-și o țigară. Mîinile îi tremurau. Oglinda reflecta un chip tras, cu cearcăne adînci, care-i devorau orbitele.

— Nina, ce-i ducem lui tanti ?

— Bomboane de ciocolată...

Mergeau așa cum obișnuiau ei să meargă, ținîndu-se de mînă. Fetița strîngea degetul maiorului, încercînd să-și potrivească pașii. Purta ochelari de corecție, codițe cu funde mari, roșii, pardesiu bleumarin cu nasturi marinar și ciorapi albi trei sferturi. Se opri cu piciorul suspendat în aer :

— Mi-ai îmbrăcat ciorapii pe dos, tăticule...

Avocatul Anton Pătrașcu, fratele maiorului, puse ceștile de cafea pe masă :

— Te rog s-o scuzi pe Elvira... Nu se simte bine. Spune-mi, Nina, tu chiar nu vrei nimic ?

Fetița măsură lung cutia cu bomboane :

— Nimic...

Avocatul izbucni în rîs :

— Iartă-mă ! Am uitat... Începu să desfacă ambalajul. Ei, dă-i drumul, Grigore !

Maiorul tuși ușurel, dregîndu-și glasul :

— Mi-a plecat femeia de serviciu. Știi... Voiam să te întreb, mă rog, s-o întreb pe Elvira, dacă poate să țină copilul o zi, două, pînă aranjez ceva...

— Auzi vorbă ! Sigur că da ! Se uită instinctiv spre ușa dormitorului, apoi adăugă mai puțin entuziast : Ce să aibă împotrivă ?

— Știu eu ? Oricum, e mai bine să vorbești cu ea.

— Fii serios !

— E mult mai bine !

Anton Pătrașcu ridică din umeri :

— În sfîrșit...

Intră în camera alăturată. Maiorul își aprinse o țigară privind absent lichidul negru din ceașcă. În dormitor se auzeau șoapte precipitate, apoi dintr-odată izbucni vocea iritată a Elvirei :

— Și ce vină am ? Sigur, înțeleg nenorocirea, îl compătimesc, totuși... Te rog să nu insiști ! Vrei să facem din casă orfelinat ?

Maiorul se întunecă. Țigara i se frînse între degete. Fetița se apropie și-l apucă de mînă. Avea ochii umezi :

— Hai, tăticule...

Încheie pardesiul pînă la ultimul nasture, își ridică gulerul și se așeză pe bancă. Privea mestecenii subțiri, învăluiți într-o lumină tulbure, cum își leapădă frunzele, apoi aleea pustie. Nina se juca sărind într-un picior peste liniile șotronului. Descoperi într-un tufiș o mașină de tinichea uitată de vreun copil și o răsuci pe toate părțile. Îi lipseau roțile din față, dar putea fi trasă de o ață.

Maiorul se întoarse. Văzu mașina mică înaintînd nesigură în spatele copilului și tresări :

— Arunc-o, Nina !

Fetița se opri clipind nedumerită.

Nina mușca din covrig suspinînd. Lacrimi mari, grele, îi alunecau pe obraji, aburindu-i ochelarii...

— Nu vreau la cămin, tăticule !

Maiorul Pătrașcu își simți inima ghem dureros, dar continuă drumul. Uitase să rărească pașii și fetița alerga ținîndu-l de deget cu disperare :

— Ce-mi trebuie mie alți copii ? Nu-mi trebuie, tăticule. Mai bine ne jucăm împreună... Sau mă joc singură. Stau acasă și nu plîng. Nu plîng, tăticule...

Se despărțiră greu. Ajuns în stradă, maiorul constată că-i lipsește un nasture. I-l rupsese Nina, agățîndu-se de el cu amîndouă mîinile...

Maiorul mergea agale spre Sf. Gheorghe, coborî pe Lipscani, străbătu labirintul de străduțe, Șelari, Șepcari, Gabroveni, cercetînd atent chipurile trecătorilor. Întîlni cunoștințe vechi, infractori cu ani grei de penitenciar. Unii se răsuceau pe călcîie topindu-se pur și simplu, alții îl salutau jovial :

— O mie de ani pace, șefule !

În dreptul unei berării se auzi strigat :

— Dom' Pătrașcu !

Îl interpelase un ins mărunt, brunet, cu ochi gălbui.

— A ! Fane Scurtu...

— Zis Șapte-Mîțe. Dar acu' s-a zis cu „zisu", dom' Pătrașcu. Gata ! M-am lăsat !

— Serios ?

— Pe sănătatea mea ! Păi ce, m-aţi mai văzut pe la dumneavoastră ?

— Nu te-am văzut, Scurtule. Surîse : Hai să luăm una mică ! Fac cinste.

Berăria era aproape goală. Se servea numai vin la trei sferturi şi coniac de 18 lei suta.

— Ne deterăm naibii...

Gustau alcoolul cu înghiţituri mici. Maiorul îl cunoscuse, de mult, în primii ani de meserie. Şapte-Mîţe prăduia cartierele de blocuri după metoda veche, dar eficace, a hoţilor „de bună dimineaţa" : prindea de cu seară o pisică, o punea într-un sac şi spre ziuă, cînd gospodinele îşi întindeau pe balustrada balcoanelor aşternutul, hoţul scotea pisica şi o arunca în direcţia obiectivului vizat. „Complicele" agăţa cu ghearele pătura sau plapuma femeii şi cădeau împreună... Aşa îşi căpătase porecla. Ulterior, Şapte-Mîţe evoluase, folosind procedee moderne, care-i sporiseră anii de penitenciar.

— Mă bucur pentru dumneata, Scurtule. Şi-acum ? Munceşti, munceşti ?...

— Muncesc, dom' Pătraşcu, muncesc din greu.

— Adică ?

— Bat la tobe. Văzu nedumerirea maiorului şi adăugă: M-am reprofilat pe muzică. Artist, carevasăzică ! Să veniţi într-o seară la *Izvorul tămăduirii*. Aşa-i spunea pe vremuri, cînd ţinea localul Take Dobriceanu... Acu-i zice *Zări noi*, dar oamenii tot cu tămăduirea îi dau. Veniţi cu doamna...

Parcurse încă o dată, stradă cu stradă, centrul comercial, apoi ieşi în bulevard, cercetînd mulţimea.

„Dau eu de tine, băiete !"

Îl descoperi o oră mai tîrziu, pe bulevardul Magheru. Un bărbat cu alură de atlet, îmbrăcat într-o haină din piele de căprioară bej. Ducea la braţ o fată nostimă, rîzînd bine dispus. Pătraşcu îşi scoase pălăria :

— Bună seara, domnule Gică !

— Am onoarea !

Înţelese semnul maiorului. Ceru scuze fetei şi se apropie iritat :

— Uite ce e, şefule, eu unul..

— Uşurel, Gică Psaltire, uşurel ! Îl măsură admirativ din creştet pînă-n tălpi : Ştii că nu-ţi vine rău haina ?

— Pentru asta m-aţi oprit din vrăji ? ! ?

— Da, da, parcă-i turnată pe dumneata. Făcu o pauză, apoi adăugă : Mie mi-era strîmtă...

Omul păli. Zîmbi strîmb :

— Cum adică, vă era strîmtă, domnule maior ?

— Mă cam ţinea la umeri... Oftă : Bine, nefericitule, tocmai mie ţi-ai găsit să-mi uşurezi dulapul ?

— Cum adică... Vai de mine !

— O sucești strîmb, Psaltire ! Ai lăsat amprente.

— Domnule maior...

— Ţi-aduci aminte ce ţi-am spus ultima dată ?

— Că n-am talent...

— N-ai ! Nu-i de dumneata meseria asta, măi omule ! Te încăpăţînezi degeaba, ascultă-mă pe mine !

Hoţul îşi frîngea înnebunit mîinile :

— Aveţi dreptate, dom'-maior. Mare păcat ! Azi mă logodisem...

Pătraşcu aruncă fetei o privire scurtă :

— Ştie ?

— Doamne fereşte ! Adăugă moale : Acu', dacă mă priponiţi, s-a zis !

Îl podidiseră lacrimile.

Maiorul îşi frecă bărbia pe gînduri :

— Unde vă duceaţi ?

— La *Ambasador*. Oricum, zi mare... Vin şi babacii.

— Mda. Uite ce e, Psaltire, cred că m-am înşelat. Pînă mîine la prînz voi primi, sînt sigur, ce-mi lipseşte... Ce zici ? Voi primi ?

Hoţul clipi des, neîncrezător :

— Cum adică... Se lumină dintr-o dată : Mulţumesc, dom' maior ! Mulţumesc din suflet !

Dădu să plece.

— Psaltire !

— Da, dom' maior.

— Ai grijă să nu-mi pătezi haina...

Ascuns în spatele unui castan, maiorul Pătraşcu urmărea joaca copiilor. Nina sta singură pe o bancă, în fundul curţii. Din cînd în cînd desfăcea pumnul ca să se

încredințeze că nasturele e acolo, apoi ochii i se agățau de portiță.

Zvîrli cartea, incapabil să se concentreze. Privirea îi rătăci prin odaie. Păpușile fetiței rînduite cu grijă într-un colț, ursul de catifea îmbrăcat în rochia verde a Ioanei...

Imaginile se suprapuseră.

...Întîrziase în seara aceea peste ora obișnuită. Geamurile erau întunecate. A urcat scările îngrijorat. Odaia era goală. I-a pîndit mult timp întoarcerea sprijinit de fereastră... Apoi... Simțise o mișcare sub pat... Mîneca rochiei verzi se mișcă încet.

„Ai pierdut ceva, Ioana ?"

Femeia ieși spășită :

„Am vrut să văd ce faci cînd ești singur..."

„Ești nebună !"

„Nu, dragul meu. Îndrăgostită !"

Întoarse brusc capul. Avu senzația ciudată că pereții se apropie sufocînd încăperea... Pereții reci și ostili...

Sticla de coniac rînjea îmbietoare. Întinse mîna s-o apuce, renunță apoi repetă gestul.

„Nu ! Dacă încep să beau, sînt pierdut !"

Telefonul interveni izbăvitor.

— Da... Spune. O crimă ? Strada Silvestru 139 bis, etajul I. În regulă !

III

Un caz ciudat

Abia la a treia încercare Dana Săraru reuși să introducă cheia în broască. Mîinile îi tremurau îngrozitor. Se asigură încă o dată că nu a urmărit-o nimeni, pătrunse în apartament și se prăbuși într-un fotoliu șoptind :

— Doamne Dumnezeule, ajută-mă !

Lumina felinarului desena pe pereți umbre ciudate. Dana Săraru trase perdelele și aprinse veioza. Își sur-

prinse chipul în oglindă : o mască lividă cu tonuri verzui. Tresări violent. Suna telefonul. Se hotărî să nu răspundă, dar după două minute nu mai suportă apelurile încăpățînate și ridică receptorul.

— Alo !

Interlocutorul rîse lung înainte de a întreba :

— Cum a decurs vizita de astă-seară, doamnă ?

Dana Săraru înlemni. Recunoscu vocea necunoscutului care-i recomandase, cîteva ore mai devreme, adresa din strada Silvestru. Îngînă fără convingere :

— Cred că ați greșit numărul...

— Credeți oare ? Altădată, în împrejurări oarecum asemănătoare, ați dovedit mai multă stăpînire de sine. Mă înșel ?

— Cine... cine sînteți dumneavoastră ?

— *Omul care scoate castanele din foc cu mîna altuia !* Izbucni din nou în hohote de rîs : Nutresc convingerea că m-am exprimat destul de plastic.

Dana Săraru înțelese dintr-o dată. Retrăi momentul cînd Titel Georgescu intrase în salon. Bețivul încremenise cu sticla în mînă... Scriitorul se ridicase amenințător, apucînd un sfeșnic... Tînărul cu alură de englez care constata că totul se plătește,... Ea...

„Hm ! Drăcească treabă !"

Necunoscutul scăpase de un dușman, folosind mîna altuia.

— Exact, doamnă. Fiecare din dumneavoastră aveați suficiente motive să doriți moartea amicului nostru comun... Efortul meu a constat în a vă facilita întîlnirea. Mărturisesc, ați depășit așteptările. Bănuiam că unul sau altul va pîndi un moment mai prielnic, fără martori, dar se vede treaba că erați grăbiți... În sfîrșit, ce-i făcut e bun făcut !

Continua să se amuze. Dana Săraru simți un nod dureros în gît. Bîlbîi :

— Ce vreți de la mine ?

— Dintr-o curiozitate pur tehnică, aș dori să știu cine l-a ucis. Dumneavoastră, doamnă ? N-ar fi prima dată...

Rîse. Dana Săraru trînti receptorul și își cuprinse capul în palme.

■

Alexandru Vasiliu-Dobrogea pîndea din spatele draperiei. Văzu sectoristul apropiindu-se de ușa blocului și pentru o clipă inima încetă să-i bată. Broboane mari de transpirație îi alunecau pe obraji. Își imagină febril mișcările omului în uniformă : „Consultă lista locatarilor... Acum urcă... Sînt 22 de trepte... Cel mult într-un minut e aici...“

Minutul trecu, apoi al doilea, al treilea... Începu să spere. Atunci sună telefonul. Se tîrî spre aparat dîrdîind din toate încheieturile :

— Alo !

Auzi un hohot de rîs, urmă o pauză, apoi cineva se interesă :

— V-a plăcut tabloul de Băncilă ?

Bătrînul își aminti convorbirea de dimineață. Spuse iritat :

— Domnule Petrescu, te-aș ruga ca pe viitor să faci glume ceva mai reușite !

— Am să mă străduiesc. Apropo, v-ați pierdut complet capul. Întîmplător mă plimbam astă-seară pe strada Silvestru și v-am văzut ieșind în fugă de la o anumită adresă cu un sfeșnic în mînă. Aș putea paria că avea urme de sînge... Aș putea paria de asemenea că încă nu v-ați descotorosit de el. Poliția obișnuiește să facă tot felul de corelații ciudate și rezultatul lor nu sînt deloc convins că v-ar avantaja. Așadar, ascultați-mi sfatul, domnule Dobrogea ! Ascundeți arma crimei cît mai departe de locuința dumneavoastră.

Izbucni în rîs și închise.

„E nebun !“ conchise bătrînul. Văzu pe masă sfeșnicul și se rezemă moale de spetează fotoliului.

„Cum naiba a ajuns aici ? ! Da, are dreptate...“ Îl înveli într-o bucată de ziar, îmbrăcă pardesiul din mers și părăsi apartamentul.

■

Haralambie Blendea puse sticla la gură, bău pe nerăsuflate, apoi vărsă cîteva picături peste frunzele galbene împrăștiate jur împrejurul băncii, mîrîind răgușit :

— Odihneşte, Doamne, sufletul robului tău...

Trecătorii priveau spectacolul oferit de bătrîn clătinînd din cap cu înţelepciune. Un bărbat între două vîrste se opri cercetîndu-l surprins. Spuse încet femeii care-l însoţea :

— Formidabil ! Ştii cine-i ăsta ? Profesorul Haralambie Blendea !

■

— Tu eşti, bunicule ?

Hanibal Creţu nu răspunse. Urcă scara cu precauţie călcînd la îmbucătura treptelor, pătrunse în odaie şi răsuci cheia de două ori. Telefonul prinse să sune, dar bătrînul nu-l auzi. Îşi privea hipnotizat mîinile. Erau pline de sînge.

■

Aprinse o ţigară şi se aşeză în fotoliu reflectînd :

„Individul care a regizat întîlnirea cunoaşte trecutul relaţiilor mele cu ticălosul. Dacă miliţia ajunge la el, ceea ce e puţin probabil — omul a acţionat din umbră — cu siguranţă va ajunge şi la mine. În consecinţă, pentru orice eventualitate, trebuie să dispar. Identificarea pe baza portretului făcut de menajeră sau de ceilalţi patru, practic e imposibilă... Doar o coincidenţă idioată... O întîlnire neprevăzută cu unul sau cu altul... Ar mai fi amprentele... Ce obiecte am atins ? Clanţa ? Nu ! La sosire mi-a deschis femeia cu ochi de peruzea... La plecare, scriitorul... Paharul şi scrumiera le-am luat... Deci e în regulă !“ Se pocni peste frunte : „Fotografia ! Fotografia aia idioată făcută la mare ! Precis a păstrat-o !“

Bob Voicu stinse ţigara şi se ridică :

„Trebuie s-o recuperez ! E riscant, dar altă soluţie nu există !“

■

Menajera îşi revizui machiajul, îşi potrivi cutele chimonoului şi părăsi dormitorul cu mers de regină.

„Totul e să-mi păstrez calmul ! În definitiv nu știe și s-ar putea să nu afle niciodată..."

Maiorul o aștepta în hol. Sorbea cafeaua privind fascinat interiorul :

— Felicitările mele, doamnă ! Aveți o casă superbă.

Femeia cu ochi de peruzea schiță un surîs palid :

— Meritul e cel mult al soțului meu, generalul Sima. Nu i-au plăcut jocurile de noroc... În orice caz, mulțumesc pentru amabilitate.

— Dacă am reținut bine, numele dumneavoastră este Letiția Sima.

— Da.

Maiorul încerca să descifreze semnătura de pe o pînză în ulei, un buchet delicat de lăcrămioare :

— Vă ocupați de pictură ?

— A ! Un capriciu. După moartea generalului, am traversat o perioadă grea. Nu din punct de vedere material, firește, tata era armator în Brăila. Vă imaginați... Pur și simplu nu știam cum să-mi umplu timpul.

— Păcat. Aveați toate șansele să reușiți.

Letiția Sima îi aruncă o căutătură iute. Maiorul aprinse o altă țigară, bău ultima picătură de cafea, apoi puse încet, cu grijă, ceașca pe masă :

— Excelentă. Mulțumesc.

O privi un timp surîzînd.

„Femeia asta n-a fost o mironosiță ! Ciți ani să aibă ? Șaizeci, șaizeci și doi... Încă transpiră patima."

— Așadar, victima locuiește la dumneavoastră din anul 1972...

— I-am închiriat o cameră. Părea un om liniștit, cu educație... Făcu o mică pauză apoi adăugă : De... așa părea...

— Trebuie să înțeleg că ulterior v-ați revizuit impresiile ?

— Într-un fel. Desigur, a continuat să fie amabil și îndatoritor, totuși...

— Totuși ?

Letiția Sima ridică din umeri, scuzîndu-se parcă :

— Ducea o viață oarecum dezordonată pentru anii ăștia, domnule maior. Chefuri prelungite, întoarceri repetate în zori și, ce-i mai ciudat, nu avea un serviciu propriu-zis.

— Într-adevăr, ciudat! Bănuiți cum își cîștiga existența?

Femeia ezită. Spuse moale, lăsîndu-și privirea în jos:

— Nu...

— Sînt chestiuni pe care un om cu bun simț le poate sesiza fără să se uite pe gaura cheii, iar pe dumneavoastră — zîmbi — nu vă văd într-o asemenea postură.

— Sînteți amabil. Știu eu ce să vă spun? Firește, mi-am pus întrebarea, dar pînă astă-seară traduceam totul prin abilitate. Există, au existat întotdeauna oameni practici, capabili să scoată bani din piatră seacă, rămînînd totuși în limitele unor reguli de convietuire unanim acceptate: intermedieri, idei strălucite, colaborări și așa mai departe. În consecință, l-am tratat ca pe un tînăr onest, care evită condica și în general exigențele unui program de muncă organizat.

— Pînă astă-seară! preciză maiorul.

Letiția Sima se crispă ușor.

— Da... Am dat un anunț la *Mica Publicitate* că vînd anumite obiecte din casă și pe la ora șapte s-au prezentat cîțiva amatori... Ceva mai tîrziu, s-a întors și chiriașul meu. Ei bine, domnule maior, cînd oamenii aceștia au dat ochii cu el, am avut senzația că văd un monstru. Da, da, ăsta-i termenul. Nu au lipsit nici invectivele... S-au ridicat toți, ca la un semnal, gata să-l sfîșie. Ce expresii! Ce chipuri, Dumnezeule! Domnul Georgescu a scos cuțitul... Surîse amar: Am înțeles, în sfîrșit, cui închiriasem camera...

Maiorul trase adînc fumul de țigară:

— Apoi?

— Apoi cineva a stins lumina și l-au...

Își acoperi fața. Pătrașcu întrebă încet:

— Credeți că a fost o crimă colectivă?

— Știu eu? Cert e că fiecare dintre ei ar fi dorit să-l ucidă. Dacă ați fi văzut cum îl priveau...

Maiorul lăsă țigara pe marginea scrumierei și își împreună mîinile:

— În concluzie, lucrurile ar sta cam așa: ați dat un anunț la ziar și primii cumpărători care sosesc recunosc în chiriașul dumneavoastră un dușman de moarte. Cîteva minute mai tîrziu, domnul Georgescu e asasinat. Nu vi se pare bizară coincidența?

— În ce sens?

— Din atîția amatori de chilipiruri s-au grăbit să vă viziteze tocmai cunoștințele victimei ?

Letiția Sima își reprimă o exclamație :

— Aveți dreptate. La aspectul ăsta nu m-am gîndit. De fapt, nu toți au venit cu intenția să cumpere. Unul dintre ei, un bătrîn neglijent și bețiv, susținea că a adus cărțile care mă interesează. Cum eu nu-l solicitasem, am presupus...

— De ce v-ați oprit ?

Femeia cu ochi de peruzea își îngustă privirea :

— Surpriza a fost reciprocă ! Vreau să spun că nici chiriașul meu nu se aștepta să-i întîlnească. Atunci ? Cine i-a indicat bătrînului adresa ?

— Raționamentul este exact, există un regizor... Și-acum am să vă rog să fiți foarte atentă, doamnă. Vorbiți-mi despre vizitatorii dumneavoastră fără să omiteți vreun amănunt. Este extrem de important pentru mine. Dacă nu aveți nimic împotrivă, v-aș propune să începeți în ordinea sosirii.

Letiția Sima își concentră privirea, undeva în chenarul covorului :

— Întîi a sunat femeia... O femeie tînără, între douăzeci și douăzeci și cinci de ani. Frumusețe de portiță...

— Adică ?

— Total lipsită de distincție. Ovalul feței perfect, nasul cîrn, buzele plăcut arcuite, dar îi lipsea acel *je ne sais quoi*, dacă înțelegeți ce vreau să spun...

Maiorul surîse :

— Mă străduiesc...

— Pentru un ochi avertizat e suficientă o singură privire ca să ghicească din ce mediu provine. Există elemente care nu pot fi trucate. Din păcate, bărbații nu-și prea bat capul cu asemenea chestiuni, mai ales cînd înflorește liliacul...

— Poate că aveți dreptate.

— În sfîrșit... ce-ar mai fi de spus ? Da ! Avea ochi verzi, ușor depărtați, cu ceva murdar în privire... Privirea care mărturisește la fiecare fluturare a pleoapelor că a descifrat toate enigmele nopților de dragoste... Artificiile obișnuite : zîmbet sexy, tăcere studiată, răspunsuri în doi peri. Fac impresie, cel puțin intrigă. Cosmetice străine : pudră excelentă, parfum *madame Rochas*, lucruri din

pachet şi o expoziţie de bijuterii, toate autentice. Niciodată decoraţia excesivă n-a constituit o dovadă de bun gust...

Locotenentul Brumă apăru în prag :

— Aş vrea să arunc o privire în dulapul victimei, dar e încuiat. N-aveţi cumva cheia ?

Letiţia Sima ridică din umeri.

— Nu ştiu. Nu cred. Să vi le dau pe ale mele.

— Dacă sînteţi amabilă.

Răspunse privirii maiorului printr-o clătinare a capului şi o urmă pe bătrînă.

Rămas singur, Pătraşcu încerca să compună imaginea fetei „cu zîmbet sexy, lucruri din pachet şi o expoziţie de bijuterii". Dar în faţa ochilor îi stăruia altă imagine : voiajul lui de nuntă...

...În vagonul de clasa II-a era cald. Ioana îşi scosese jacheta.

Avea o rochie bleu, fără mîneci. O prinsese de umeri. Perechea de vizavi, doi soţi în vîrstă, îşi ridicaseră bărbiile privind ostentativ pe fereastră. Ieşiseră pe culoar : „Unde-i bagajul tău, Ioana ?" Abia atunci observase. În plasă era doar valiza lui, modestă, din carton. Ioana scosese limba : „N-am bagaj". „Dumnezeule ! La Sinaia plouă în fiecare zi. Cum naiba ţi-ai uitat lucrurile ?". „N-am lucruri, dragul meu !"

Se bosumflase aşa cum se bosumflă acum Nina. La Sinaia îi cumpărase o umbrelă şi nişte bocanci... Ioana desena în fiecare dimineaţă cîte un model de haine : „Uite, acum îmbrac un costum alb cu o eşarfă roşie. Diseară voi pune rochia de tafta bleumarin, cu trandafiri roz... Sau poate o preferi pe cealaltă ?" Şi schiţa o siluetă cu fusta despicată, în pas de dans. Toate siluetele Ioanei dansau...

„Am cea mai bogată garderobă din lume, dragul meu ! Şi tu te plîngeai !"

Se întorseseră în Bucureşti pe la sfîrşitul lui august. În garsoniera mică de pe Smîrdan îi aştepta o somieră cu arcurile desfăcute şi un aparat de radio.

„Nu-i nimic, dragul meu. Pînă ne soseşte mobila rezolv eu problema !"

Muncise cîteva zile zugrăvind pereţii. Vizavi de pat desenase un scrin elegant, Louis XV, iar deasupra o pendulă graţioasă rococo. În colţ, un bar chinezesc, pe

zidul opus o lampă cu tijă, rafturi florentine pentru cărți, un tablou cu semnătura clară : Da Vinci...

Odaia goală căpătase un aer halucinant, dar... nu mai era goală...

Ioana tremura :

„E frig la noi ! Firește, am uitat să desenez soba..."

Maiorul alungă gîndul. Privi încă o dată mobilierul scump, risipit cu gust și, ciudat, nu i se mai păru frumos.

Letiția Sima se întoarse.

— Am reușit să găsesc cheia potrivită... Despre ce vorbeam ?

— Despre fată. Spuneați că v-a impresionat neplăcut excesul de bijuterii...

— Cert e că avea bani. Deși purta verighetă, aș înclina să cred că nu e căsătorită. Sau, nu mai e. Afișa un aer de independență pe care nu-l arborezi în nici o căsnicie, indiferent de relațiile dintre soți. Există totuși un stigmat... Cel mult o întreține cineva.

— De ce nu s-ar întreține singură ?

— Purta bijuterii în valoare de zeci de mii ! Nu, nu exagerez. Ultimii ani i-am trăit din vînzarea lucrurilor, și credeți-mă, știu să prețuiesc o brățară sau un inel. Briliant de trei-patru karate, un safir de Ceylon, topaz brûlé, brățară în scîntei de diamante. Mi-amintesc că m-am întrebat cum riscă să intre într-o casă străină cu un magazin de bijuterii pe ea. Ei bine, a om de artă nu călca, a savant și mai puțin, iar dintr-un salariu obișnuit nu ajungi la asemenea performanțe.

Maiorul notă ceva într-un carnet :

— În principiu, cam așa e.

— Ar mai fi un amănunt care s-ar putea să vă intereseze : monograma de pe poșetă.

— Ați reținut inițialele ?

— Da. La început am crezut că sînt ale mele : *L.S.* De fapt erau *D.S.*

■

— Ești nebună ! Ce rost are să-l vopsești ? Blond platinat ! Toate casierițele poartă...

Dana Săraru scutură sîcîită capul. Privi chipul fetei, rotund, inexpresiv, își mușcă buzele :

— Trebuie să mă dau la fund, Lily ! Îţi spun lucruri pe care nici mamei nu i le-aş mărturisi. Sper să nu regret...

— Sîntem prietene, ce naiba ? Totuşi, nu înţeleg... De ce să te dai la fund ?

— Trebuie să dispar cît mai repede ! Să-mi schimb înfăţişarea ca să nu mă recunoască nimeni... Ascultă ! Improviză, febril, ferindu-şi ochii : Anton ştie că mă întîlnesc cu George.

— Vai de mine ! De unde ?

— N-are importanţă. Îţi dai seama ce poate să iasă ? A cheltuit cu mine enorm... Şi dacă nu m-ar fi avertizat... E în stare să mă desfigureze...O să mă caute. Precis o să mă caute ! Închipuieşte-ţi că ne întîlnim întîmplător pe stradă...

— Şi atunci ?

— Îmi vopsesc părul, îmi pun ochelari, renunţ la bijuterii şi în general evit să ies, cel puţin un timp. Îi apucă mîinile, învăluind-o cu o privire caldă : Pot să stau la tine o săptămînă, două ?

■

Bătrîna se ridică şi împinse măsuţa cu băuturi în apropierea maiorului :

— Scuzaţi-mă. Sînt extrem de tulburată... Serviţi ceva ?

— Nu, mulţumesc. Poate mai tîrziu. Cercetă sticlele, învîrtindu-le uşurel de dop. Spuneţi-mi, doamnă, le-a atins cineva ? Mă gîndesc, firește, la vizitatorii dumneavoastră.

— Bătrînul cu cărţile. A golit sticla de gin. Sigur, nu contează... Un nefericit care va sfîrşi într-un şanţ, sînt convinsă. Pe chip i se imprimase expresia aceea specifică a alcoolicilor înveteraţi, iar pe mîini îi apăruseră ghioceii morţii. Francezii le spun altfel : *Les fleurs du tombeau.* Nu-şi putea desprinde ochii de la măsuţa cu băuturi... Şi totuşi omul ăsta a fost cineva. Am schimbat doar cîteva cuvinte la intrare. Suficient ca să-mi dau seama cu cine am de-a face.

— Vă felicit.

— Un intelectual, fără discuție, decăzut la modul cel mai trist. Avea hainele rupte, pătate și mototolite, deși din stofă excelentă. Singurul obiect relativ nou era încălțămintea : o pereche de tenișI...

— TenișI în noiembrie ?!

— Amănuntul nu-l deranja, dimpotrivă, se simțea foarte bine.

— Vreți să spuneți că nu-l interesau opiniile celorlalți ?

— Absolut deloc.

— Unde a stat ?

— Aici, pe canapea. Băuturile erau alături.

Maiorul își notă în carnet :

— Intelectual, alcoolic... 60—65 de ani, poartă tenișI.

— Un amănunt care, după părerea mea, ar putea să vă pună pe urmele lui.

— Nădăjduiesc.

■

Haralambie Blendea trecu în revistă prețurile, scoase din buzunar un pumn de bancnote mototolite, le numără, apoi pătrunse în magazin. IeșI peste cîteva minute cu un pachet la subțioară. Purta o pereche de pantofi noi, ieftini, cu talpa din microporos...

■

— O clipă, doamnă.

Maiorul se ridică și deschise una din ușI. Locotenentul Andrei Brumă inventaria conștiincios odaia victimei. Îl văzu pe maior și schiță un gest de neputință :

— Nimic !

— Continuă. Vezi că în sufragerie e o sticlă de gin din care s-a băut. Trimite-o la laborator să-i ia amprentele.

Închise ușa și se apropie de fereastră :

— Vă rog să mă scuzați.

Menajera oftă imperceptibil, apoi își trase poalele chimonoului peste genunchii colțuroșI.

Maiorul se crispă :

„E ceva în femeia asta care nu-mi place. Nu-mi place deloc ! Ce anume ?"

— Tot pe canapea, alături, a luat loc celălalt bătrîn. Cînd i-am deschis nu mi-am putut stăpîni zîmbetul. Am crezut că-i Moş Crăciun. Un moşneag bonom cu o licărire maliţioasă în priviri, trăsături liniştite şi surîs cuminte. Evident, avea mustaţă şi părul cărunt. Şi pentru ca imaginea moşului din poveste să fie completă, ţinea în mînă un baston noduros...

■

Hanibal Creţu ieşi din baie. Nepotul îl privi curios şi începu să rîdă :

— Ce-ai păţit, bunicule ? Apoi tare, bătînd din palme : Mamă ! Bunicul şi-a ras mustaţa !

■

Pătraşcu îşi răsuci absent verigheta pe deget :

— M-aţi obişnuit cu un anumit gen de deducţii. Plecînd de la trăsături şi osatură...

Menajera îi aruncă o privire ascuţită, dar nu comentă.

— Bănuiesc — continuă maiorul — că aţi ghicit din ce mediu pornea.

— Modest, în orice caz. Un slujbaş oarecare...

— Pensionar, dacă raportăm la vîrstă. Sînt curios ce ar fi vrut să cumpere.

Femeia cu ochi de peruzea ridică din umeri.

— Mda. Continuaţi.

— La un moment dat m-a rugat să-i arăt unde-i baia. Un minut mai tîrziu, a apărut chiriaşul meu.

— N-a fost de faţă cînd domnul Georgescu şi-a manifestat surpriza ?...

— Nu.

Maiorul îşi frecă bărbia pe gînduri :

— Vorbeaţi de un baston... Bătrînul a intrat cu el în baie, sau l-a lăsat pe canapea ?

Menajera îşi arcui sprîncenele. Zîmbi obosită :

— Nu-mi amintesc. În orice caz după... după nenorocire a avut grijă să plece cu el.

— L-aţi văzut cînd a plecat ?

— Nu. Bănuiesc. Altminteri l-ați fi găsit... Își îndreptă sîcîită o șuviță de păr : Deși... În sfîrșit, sînt chestiuni care vă privesc pe dumneavoastră...

— Spuneți, doamnă.

— Nu-i exclus ca altcineva să fi folosit bastonul bătrînului, dacă într-adevăr l-a lăsat pe canapea. E o supoziție...

— Interesantă. Făcu o mică pauză, alegîndu-și cuvintele : Ca să fiu sincer, îmi pun mari speranțe în ajutorul dumneavoastră. Dovediți un spirit de observație rar întîlnit, iar sugestiile sînt de-a dreptul remarcabile.

Menajera îl privi circumspectă :

— M-ați înțeles greșit. Nu v-am sugerat nimic. Mi-am permis, cel mult, cîteva observații firești, imediate.

— Întocmai. În sensul ăsta v-aș ruga să continuați.

— Da... Ar mai fi scriitorul și ultimul venit...

— Scuzați-mă, de unde știți că era scriitor ?

— Așa s-a recomandat. Nu văd de ce ar fi mințit. Plec de la premisa că hotărîrea de a-l ucide pe chiriașul meu s-a născut ulterior.

— Procedați înțelept. Într-adevăr, toate datele converg spre o întîlnire regizată de cineva... Cineva care a manevrat totul din culise.

Menajera ezită. Spuse încet, nesigură :

— Sau din baie... Precizează : Nu e o sugestie, domnule maior...

— Vă faceți scrupule inutile, credeți-mă. Așadar, scriitorul s-a recomandat...

— Da. Avea un nume destul de complicat... În orice caz, am reținut ultima parte : Dobrogea. Ceva în genul George Vasilescu-Dobrogea. Nu-l chema George Vasilescu, sînt convinsă. Dobrogea în mod sigur. Mi-amintesc că m-am întrebat dacă s-a născut acolo sau e o extravaganță scriitoricească.

— Ați citit ceva semnat de el ?

— Nu. Eu, domnule maior, sînt o femeie de modă veche. Am rămas la Maugham și Cronin. Chestiune de gust. Nu știu cît de înzestrat o fi individul, dar fizic mi s-a părut de-a dreptul respingător. Un moșneag libidinos. Pur și simplu mușca cu privirea pulpele fetei. Cînd i-am deschis și l-am poftit să intre mi-a atins — nu întîmplător, vă asigur — sînii cu cotul...

Maiorul își ridică privirea. Pe chipul femeii stăruia o altă expresie decît cea cuvenită. Nu era jena bătrînei, ultragiată, ci pudoarea adolescentei care povestește în recreație colegelor cum a luat-o de mînă un băiat.

— Nu vă mai spun că purta proteză. O proteză proastă, clămpănea oribil. Adăugați părul alb, lavariera albastră cu buline și aveți portretul.

■

Alexandru Vasiliu-Dobrogea intră în hol. Oglinda mare, patrată, îngropată în perete îi reflecta chipul tras. Se apropie reflex de cutia pentru scrisori. Își văzu cartea de vizită și tresări. *„Espèce de crétin!* Cine dracu' m-a pus să mă recomand ?" Scoase stiloul și înnegri cuvintele *Dobrogea* și *scriitor* pînă cînd nu se mai deslușI nici o literă, apoi chemă liftul.

■

— Despre ultimul venit, tînărul, n-am prea multe de spus : Politicos și rezervat, îmbrăcat după ultimul jurnal. Avea pe obraz o aluniță. Carură impresionantă. Îi ghiceai mușchii numai fibră.

— Sportiv ?

— Dacă distincția e prima condiție a sportivilor, da... A refuzat să bea, în schimb a fumat două țigări. La un moment dat, mi-a cerut un pahar cu apă.

Se uită surprinsă împrejur.

— Ce s-a întîmplat ?

Femeia cu ochi de peruzea cercetă încăperea :

— Asta-i bună ! Au dispărut paharul și scrumiera !

■

Le șterse cu o cîrpă umedă, sfărîmă mucurile de țigări, apoi puse totul într-o pungă și o aruncă în crematoriu. În timp ce se spăla pe mîini sună telefonul. Bob Voicu zîmbi :

„Omul meu !"

Turnă alcool în căuşul palmei, îşi frecă degetele fără grabă şi în cele din urmă ridică receptorul. Nu se înşelase. Necunoscutul se informă amuzat :

— Sper că v-a făcut plăcere reîntîlnirea cu amicul Titi...

— Deosebită plăcere. Dar şi mai mult mă bucur că m-ai sunat. Adăugă apăsat : Ai să-ţi muşti mîinile ! Nu mă cunoşti, drăguţă !

Închise, îmbrăcă haina şi ieşi.

■

Letiţia Sima ridică din umeri :

— Erau fără valoare !

— Pentru noi aveau, explică maiorul Pătraşcu. Păstrau amprentele celui care le-a atins. Mucurile de ţigări puteau fi trimise la analiză...

— Fantastic ! Credeam că asemenea lucruri se întîmplă numai în filme...

— Uitaţi-vă bine, doamnă ! Sînt singurele obiecte care lipsesc ?

— Ştiu eu ? A ! Lipseşte sfeşnicul ! Sfeşnicul înhăţat de scriitor în momentul cînd l-a văzut pe chiriaşul meu ! Zîmbi stingheră şi se ridică : Cam asta ar fi totul. Nădăjduiesc că n-am omis nimic.

— Vă mulţumesc. Mi-aţi furnizat amănunte extrem de interesante. Întrebă pe un ton oarecare : Spuneţi-mi vă rog, cine trebuia să mai vină ?

Menajera clipi nedumerită :

— Nu înţeleg...

— Am reţinut, spuse maiorul parcă scuzîndu-se, că între sosirea cumpărătorilor şi a chiriaşului dumneavoastră a trecut un timp. Un timp în care scriitorul s-a angajat într-o conversaţie cu ceilalţi, tînărul a fumat două ţigări, iar bătrînul a golit o sticlă cu gin... Asta înseamnă că oamenii au trebuit să aştepte ceva sau pe cineva. Mai aşteptaţi pe cineva, doamnă ?

Femeia cu ochi de peruzea se crispă :

„Ce gafă copilărească ! Cum naiba nu mi-am dat seama ?“

Răspunse străduindu-se să imprime vocii un ton cît mai firesc :

— Pe cine să aştept ? A, în principiu da, puteau să mai vină şi alţii...

— Mă gîndesc cum aş proceda eu într-o situaţie asemănătoare. Aş spune ce mă interesează, iar dumneavoastră firește, mi-aţi arăta obiectul sau obiectele vizate, comunicîndu-mi preţul. Parcă aşa se întîmplă.

— Cam aşa...

— Dar iată că tînărul cu „carură şi muşchi numai fibră" — am reţinut, sper, exact expresia — vă cere un pahar cu apă şi se aşază gospodăreşte pe fumat... Fata se străduieşte să pară enigmatică, iar Moş Crăciun intră în baie...

Menajera îşi strînse buzele. Îi aruncă o privire de gheaţă şi spuse :

— Încerc senzaţia neplăcută că mă ironizaţi.

— Vă înşelaţi, doamnă. Pur şi simplu recapitulam. Dumneavoastră v-aţi arătat dispusă să mă ajutaţi şi am convingerea că veţi limpezi şi chestiunea asta.

— Desigur... Femeia cu ochi de peruzea făcea eforturi evidente să improvizeze ceva. Desigur... Am considerat că nu-i politicos să... nu-i aşa... În fond nu era nici o grabă... Găsi : M-am gîndit să organizez un gen de licitaţie...

Maiorul o măsură lung. Spuse fără să clipească :

— Aşa mi-am închipuit şi eu...

■

— Spune, Andrei !

Se aflau în camera victimei. Locotenentul Andrei Brumă luă o ţigară din pachetul oferit de Pătraşcu şi îi întinse maiorului bricheta aprinsă :

— Interiorul sugerează acut provizoratul. Nimic personal, nimic de durată. Totul aparţine bătrînei. Mobilierul e din aceeaşi familie cu cel din sufragerie.

Martorii clătinară capul. Pătraşcu surîse :

— Ai văzut aşternutul ?

— Da. Cearceafuri din damasc, cu broderii şi monogramă.

— Monograma doamnei Letiţia Sima !

— În fond e firesc, dacă ne gîndim că victima a închiriat o cameră mobilată. Cel puțin așa se obișnuiește.

— Firesc și nu prea, spuse maiorul. Întîmplător, am zărit un colț din lenjeria de pat a gazdei. Cearceafuri noi dar simple, din șifon. Bătrînii prețuiesc lucrurile vechi, trainice și rar se întîmplă să le pună la dispoziția chiriașului, mai ales cînd au altele, ieftine. Adaugă la asta cămașa de noapte a generalului, uite-o acolo, și glastra de flori așezată pe noptieră. Concluzia ?

— Se pare că domnul Georgescu s-a bucurat de atenții speciale...

Bătrîna străbătu dormitorul în lung și-n lat, frîngîndu-și mîinile.

„N-o să fie ușor ! Omul ăsta..."

Auzi vocea domoală a maiorului în camera alăturată. Se apropie de ușă și își lipi urechea.

■

Ajuns în dreptul vilei, Bob Voicu cercetă strada cu luare aminte. Nu se zărea nimeni. Pătrunse în curte, avînd grijă să calce numai pe potecuța strîmtă, cu dale din piatră. Ocoli clădirea. Apartamentul de la etajul întîi avea toate geamurile luminate.

„Da... Au sosit !"

Descoperi o piatră cît pumnul printre straturile de tufănele. O băgă în buzunar, își scoase pantofii, îi rezemă de zid, apoi începu să urce agil scara de incendiu.

■

Locotenentul Brumă mulțumi martorilor, îi conduse, apoi raportă :

— Cu excepția buletinului, nici un fel de acte, agendă sau însemnări. Asta mă face să cred că victima ducea o existență dublă.

Maiorul îl asculta cu interes.

— Adică ?

— Locuința aceasta era un loc de refugiu, temporar. Trebuie să mai aibă cel puțin una...

— Cea de pe buletin. Deci, practic nici un indiciu.

— Absolut. A ! Sub coperta de protecție a buletinului am găsit două fotografii.

Pătrașcu le luă în mînă. Erau două instantanee estivale : victima în costum de baie, pe fondul peluzei din Constanța, surîzînd obiectivului, și un grup de tineri care jucau cărți pe plajă. Titel Georgescu lipsea din ultima fotografie. Maiorul o puse pe masă și ciocăni în ușa dormitorului.

— Dacă sînteți amabilă, doamnă, numai un minut.

Letiția Sima intră suspect de repede.

„Hm ! Nu era prea departe", conchise maiorul. Îi arătă fotografia :

— Recunoașteți pe cineva ?

Menajera scoase ochelarii dintr-un etu de piele și-i potrivi la rădăcina nasului. Tresări :

— Cel din dreapta... ultimul... cred că e... Nu, nu, precis el e !

— Cine, doamnă ?

— Tînărul care mi-a cerut un pahar cu apă.

Deodată se auzi un zgomot de sticlă spartă la celălalt capăt al apartamentului. Maiorul se precipită spre ușă :

— Taie-i calea, băiete !

Geamul de la bucătărie căsca o gaură mare. Bătrîna descoperi jos, pe mozaic, o piatră.

— Cu asta...

— Unde-i fotografia ? întrebă brusc maiorul.

Letiția Sima îl privi nedumerită :

— Pe masă.

Pătrașcu străbătu apartamentul în fugă și intră în camera victimei.

Fotografia dispăruse.

Locotenentul ocoli clădirea scoțîndu-și arma. Văzu silueta unui bărbat care se pregătea să sară gardul de piatră.

— Stai ! Stai sau trag !!

Bob Voicu ignoră avertismentul. Făcu un salt și dispăru în spatele zidului.

IV

Oameni și oameni

Maiorul Pătrașcu citi cartea de vizită prinsă cu o pioneză pe canatul ușii masive, de stejar : *Marian Golea, economist.* Sună.

Fu cercetat îndelung prin vizetă, apoi o voce de femeie se interesă :

— Cine-i ?

— Miliția.

Trecură cîteva minute bune pînă să-i deschidă. În cadrul ușii apăru un bărbat mărunt, cu ochi exoftalmici, ascunși în spatele unor lentile groase. Ceru bănuitor :

— Legitimația !

Cercetă atent ștampila, semnătura, și întrebă fără să se clintească :

— Ce doriți ?

— Dacă îmi îngăduiți să intru, o să vă spun.

Economistul se foi nehotărît. În cele din urmă, făcu un pas înapoi, mormăind ceva care aducea a invitație.

Era un apartament identic cu cel în care se comisese crima. Doamna Golea, uscată și acră, măsură fără jenă încălțămintea maiorului, cercetă mozaicul din vestibul dacă n-a fost murdărit cumva, aruncă peste fursecurile de pe masă un tișlaifăr și încrucișă ostilă brațele la piept.

„Iată ceea ce se cheamă o pereche potrivită !“ își zise maiorul.

Soții Golea păreau obsedați de ordine și curățenie. Fiecare lucrușor, șters, frecat, periat, era pus la locul lui. Ziarele așezate teanc pe o comodă păstrau o aliniere desăvîrșită, ca și creioanele colorate perfect ascuțite, ca și lopățelele de plastic, oferite pe stradă odată cu înghețata la pahar. Oameni strîngători...

Maiorul își mută greutatea corpului de pe un picior pe altul. Nu i se oferise un scaun. Stăteau toți trei în picioare : Pătrașcu, contrariat, soții Golea așteptînd.

— Mda... După cum știți, începu maiorul, în apartamentul de sus s-a comis o crimă.

Marian Golea i-o reteză scurt :

— Nu știm !

— Chiriașul doamnei Letiția Sima a fost asasinat.

— Nu cunoaștem persoanele ! preciză răspicat contabilul.

— V-ați mutat de curînd ?

— De treizeci de ani.

Pătrașcu făcu ochii mari :

— Atunci ?

— Nu ne interesează și nu ne-au interesat niciodată ! Clar ?

— Sînteți totuși vecini. Îmi vine foarte greu să cred că în atîția ani nu s-a ivit ocazia să faceți cunoștință.

— Noi cel puțin nu am căutat-o.

Răspundea economistul, sec, rece. Nevastă-sa clătina hotărît din cap, semn că e total de acord.

— În sfîrșit. Fiecare își face viața cum crede de cuviință.

— Întocmai.

— Unde vă aflați acum o oră, o oră și jumătate ?

— Acasă.

— Foarte bine. Asta înseamnă că mă puteți ajuta, spuse maiorul nu prea convins. Doamna Sima a primit vizita unor necunoscuți...

— Probabil.

— Locuiți la parter, deci în mod obligatoriu trebuiau să treacă prin dreptul geamurilor dumneavoastră.

— Poate.

— Mă gîndeam că l-ați putut vedea pe unul sau pe altul...

Marian Golea îl privea abstract. Răspunse fără să clipească :

— Nu obișnuim să spionăm vizitatorii vecinilor ! Nu ne interesează.

— Mă gîndeam că uneori te uiți pe fereastră în mod reflex. La urma urmei puteau foarte bine să vină la dumneavoastră.

— La noi nu vine nimeni.

„Nu-i de mirare", își zise maiorul. Reaua voință era evidentă.

— Poate doamna...

Economistul Marian Golea izbucni :

— N-a văzut, nu știe și n-o interesează ! E limpede ?

— A murit un om...

— Nu ne interesează, domnule, dumneata nu pricepi ?! O să ofteze cineva cînd vom muri noi ? O să lăcrămeze careva ?

Maiorul avu imaginea soților Golea, țepeni, descoperiți după o săptămînă de factorul poștal sau de lăptăreasă, și se cutremură. Doi bătrîni singuri, îngrozitor de singuri, două trupuri reci care și-au încheiat călătoria prin viață fără s-o vadă. Un funcționar de la primărie va întocmi stupefiat inventarul : pungi cu capete de ață, saci de cîrpe, rînduiți lîngă teancul de cutii, și dopuri și bucăți de sîrmă și-o mie și una de mărunțișuri inutile adunate pe parcursul cîtorva decenii, dar capabile să întunece vederea.

„Trebuie să fie înfiorător ! Să nu cunoști marea bucurie de a oferi un cadou, de a primi, căldura recunoștinței, a prieteniei..." Îi măsură lung : „Doi șobolani !"

Salută și ieși.

Pe ușa avocatului Vasile Pop, vecinul de la etajul II, era prins un bilet : *Pentru plata luminii sunați, vă rog, după ora 10.*

Își simți inima ghem. Așa proceda Ioana...

„Închipuiește-ți, data trecută m-a trezit la 5 dimineața. Nina s-a speriat și a început să plîngă. Toată ziua am fost indispusă..."

În seara aceea se jurase că nu mai mănîncă noaptea.

„Mi-e o foame de lup, și uite am luat deja două kilograme."

Ioana se cîntărea zilnic, își măsura cu centimetrul de croitorie talia, bustul...

„Ce copil ești !"

„Crezi ? Femeia, dragul meu, uită un adevăr elementar. Nu-i de ajuns să gătești excelent ca să păstrezi omul de lîngă tine. Ori eu vreau să te păstrez."

Maiorul își scutură capul brusc și apăsă pe sonerie.

■

Îl văzu apărînd apoi dispărînd în umbra copacilor. Locotenentul ochi atent şi trase.

Bob Voicu auzi şuieratul subţire al glonţului prin apropiere. Îşi scutură mîna, semn că tînărul a ratat lovitura şi făcu alt gest, îndemnîndu-l să nu se descurajeze.

Brumă se crispă :

„Îşi bate joc. Ştie că aşa n-am nici o şansă ! Trebuie să reduc distanţa."

■

Era un interior agreabil, decorat cu elemente moderne : o mochetă simplă de culoarea vişinei putrede acoperea parchetul în întregime. Două fotolii scoică încadrau o măsuţă joasă. Un cămin fals, plasat la cealaltă extremitate a holului, măşti exotice, cîteva peisaje marine într-o viziune cubistă...

— Luaţi loc, domnule maior. Coniac ? Ţuică ? Şliboviţă ?

— Coniac.

Avocatul Vasile Pop, un bărbat matur, bine conservat, îşi potrivi reverele hainei de casă şi desfăcu sticla :

— Vă aşteptam.

Îi întinse bolul şi se aşeză comod în celălalt fotoliu cu un pahar de ţuică în mînă. Maiorul sorbi, apoi, văzînd scrumiera la îndemînă, scoase pachetul de ţigări.

— Permiteţi ?

— Vă rog. Eu am reuşit să mă obişnuiesc cu pipa... Rîse : În primul an de meserie fumam *Mărăşeşti*. A trebuit să trec repede la ţigări americane.

— A trebuit ?

— Firește. Practic avocatura... Clienţii au optica lor. Eşti un bun avocat dacă-ţi merge bine. În concluzie, mă îmbrac impecabil, port servietă din piele, fumez ţigări *Pall-Mall* sau *Kent*. Am observat justiţiabili care pîndeau sosirea apărătorului ca să vadă cu ce mijloc de locomoţie vine. Nu, nu, exagerez ! Ei bine, mai nou, se poartă pipă... O pipă bună pe care „maestrul" şi-o aprinde în spatele

biroului gemînd de tratate... Cît mai multe tratate ! N-am deschis un Alexandresco sau Hamangiu de ani de zile, dar păstrez volumele la vedere, detest pictura modernă şi totuşi am achiziţionat cîteva tablouri. Dădu din mîini a lehamite : O farsă...

Maiorul îşi stinse ţigara, strivind-o fără grabă de marginea scrumierei :

— Nădăjduiesc că cel puţin de astă dată o să am noroc.

— Aţi discutat cumva cu familia Golea ?

— Oarecum...

— Am înţeles. Rîse : Nu ştiu, n-au văzut, nu-i interesează ! Oameni imposibili, de o meschinărie cutremurătoare. Îmi aduce cineva ziarele acasă. Într-o zi, domnul Golea i-a cerut *Informaţia* şi pentru că vînzătorul nu avea restul — cinci bani — a refuzat s-o cumpere. Mă credeţi ?

— Încep să cred...

— În sfîrşit, oameni şi oameni...

— Oameni... Spuneţi-mi, domnule Pop, cînd aţi aflat despre crimă ?

— Imediat. Eu am anunţat miliţia. Bătrîna a venit la mine înnebunită.

— Aţi reţinut cumva ora ?

— Opt şi şase minute. Primul lucru pe care orice jurist l-ar reţine. Deformaţie profesională...

Maiorul învîrti între degete paharul de coniac. Întrebă încet :

— Era într-adevăr înnebunită, sau numai speriată ? Înţelegeţi, desigur, ce vreau să spun...

— Distrusă ! O reacţie firească dacă ne gîndim la relaţiile dintre ei.

— Adică ?

— Tînărul Georgescu reprezenta pentru generăleasă ultimul dar pe care ţi-l oferă viaţa. *Canto del cigno* ! Văzu nedumerirea maiorului şi adăugă : Nu ştiaţi să trăiau împreună ?

Pătraşcu îşi aminti fiţele de adolescentă, remarcile echivoce şi se cutremură. „Va să zică asta era !"

— O poveste penibilă. Bătrîna înghiţea toate umilinţele numai ca să-l păstreze. I-a cerut, şi ea a acceptat, să se dea drept menajeră cînd îl caută cineva.

— De necrezut !

— Ca să nu mai discutăm despre trivialităţile şi bădăraniile cotidiene, de banii storşi cu nemiluita etc.

— O pasiune.

Avocatul clătină din cap :

— Viciu, domnule maior ! Femeia asta, dacă-mi îngăduiţi remarca, a ascuns în ea toată viaţa un mic diavol. Sîntem vecini de peste patruzeci de ani, l-am cunoscut pe bărbatu-său, generalul Sima. Nefericitul... N-a aflat niciodată pentru ce doamna Letiţia insista să ia parte la manevrele din 1935 sau '36, nu s-a întrebat cum poate picta, la lumina lunii... Sau poate a ştiut şi n-a putut să renunţe. Observ pe zi ce trece cît de complicat este sufletul omenesc, am convingerea că ştiu totul, pentru ca un ceas mai tîrziu să surprind alte aspecte, nebănuite. Aşa se face că în ultimul timp m-am dezobişnuit să dau verdicte.

— E mai înţelept, spuse maiorul şi îşi privi îngrijorat ceasul. „Ce-o fi cu Brumă ?"

■

Locotenentul respira greu.

„Individul e antrenat la sînge !"

Strînse din dinţi şi porni mai departe printre tufişuri, îl văzu cum se pregăteşte să escaladeze gardul, cum sare dincolo fără să-l atingă.

„Formidabil ! Aproape doi metri !"

Atunci înţelese de ce prefera obstacolele... Se ridică în braţe şi îşi făcu vînt. Simţi o durere ascuţită la încheietură. Scăpă arma.

Bob Voicu izbi revolverul cu piciorul, apoi îşi încrucişă amuzat braţele la piept.

— Vă osteniţi degeaba, credeţi-mă ! Puteam să dispar imediat.

Vorbea liniştit, cu respiraţia perfect reglată. Brumă îl cercetă surprins. Recunoscu tînărul pe care Letiţia Sima îl indicase în fotografie. Pe obrazul drept avea o aluniţă.

— Puteam să dispar, reluă Bob Voicu, dar m-am gîndit că e bine să aflaţi adevărul. Nu eu l-am ucis pe ticălosul ăla !

— Dă-ți cuvîntul de onoare !

Locotenentul își recăpătase calmul. Pumnul îi plecă fulgerător țintindu-i bărbia. Bob Voicu eschivă scurt și-l izbi cu muchia palmei la rădăcina capului.

■

— De cînd — maiorul își căuta cuvintele — întreținea relații cu victima ?

— Bănuiesc că din ziua în care domnul Titel Georgescu s-a mutat aici. Un an și șase sau șapte luni.

— L-ați cunoscut ?

— În treacăt. Ne-am întîlnit, întîmplător, în curte. Mi l-a prezentat drept „o rudă venită din provincie". Eterna poveste... Evident, n-am comentat. Sînt chestiuni care nu depășesc perimetrul bîrfei...

— Credeți ?

— Așa credeam. În sfîrșit, acum, după cele întîmplate...

— Ce impresie v-a făcut ?

Avocatul sorbi încet din pahar :

— Oribilă ! Tipul de întreținut cu o anumită dezinvoltură. Dezinvoltura pe care ți-o dau de obicei succesele sau obișnuința. Vreau să spun că nu părea la prima combinație de genul ăsta... De-atunci m-au evitat amîndoi în mod constant și — rîse — puteți să mă credeți m-am simțit foarte bine. Mă învîrtesc de peste cincisprezece ani printre hoți, ucigași și escroci. Nimic nu m-a dezgustat mai mult ca soiul ăsta de afaceri. Desfăcu sticla de coniac : Vă rog !

— Nu, mulțumesc.

Avocatul se izbi cu palma peste frunte. Rîse :

— Tii ! Am uitat de tata ! A sosit cu puțin înaintea dumneavoastră. Locuiește la Focșani. Se apropie de ușa dormitorului : Ești gata ?

— Nu deranjez ?

— Fii serios. Vino, tăticule.

Maiorul se crispă. Bătrînul intră manevrînd roțile unui cărucior de infirm. Avea un chip senin, ochi mari, negri.

— Domnul maior Pătrașcu. Anchetează crima, preciză avocatul.

— Îmi pare bine.

— Iei ceva, tată ?

— Puțin coniac. Lasă, mă servesc singur, nu te ocupa de mine. Vă rog să continuați.

Maiorul își aprinse altă țigară :

— Cum v-a prezentat doamna Sima lucrurile ?

— Vorbea despre niște necunoscuți care au venit în urma anunțului din ziar. Mare lucru n-am înțeles. Era incoerentă și extrem de nervoasă.

— Mda. Cam așa ceva mi-a spus și mie. Mă întreb dacă nu-i cumva o poveste încropită la repezeală.

— Că a avut musafiri, e adevărat. Pe trei dintre ei i-am văzut și eu. Tocmai deschideam cutia de scrisori cînd au intrat.

— Împreună ?

— Vă interesează dacă se cunoșteau între ei ? Sincer să vă spun, nu mi-a făcut impresia.

— V-aș ruga să-i descrieți.

Avocatul puse sonda pe masă și se concentră înmănunchindu-și degetele în dreptul gurii. Vorbi despre o fată și doi bătrîni, unul cu lavalieră în buline, celălalt cu mustață căruntă și baston. Semnalmentele corespundeau cu descrierea bătrînei.

— Fata am mai văzut-o undeva...

— Unde ?

Rămase un timp pe gînduri, apoi ridică din umeri.

— Nu-mi amintesc. Poate în oraș, poate la tribunal. În orice caz, chipul mi-e cunoscut.

Pătrașcu se simțea stînjenit. Avea senzația că e privit printr-un microscop. Ochii infirmului sfredeleau. Sună telefonul. Avocatul întinse receptorul maiorului :

— E pentru dumneavoastră.

— Pentru mine ? ! Pătrașcu se apropie surprins de aparat. Recunoscu vocea Letiției Sima. Întrebă : De unde știați că sînt aici ?

— V-am văzut cînd ați urcat.

„Hm ! Cam multe vede femeia asta..."

— Da... Vă ascult, doamnă.

— Închipuiți-vă, spuse precipitat bătrîna, adineauri mi-a telefonat tînărul acela cu aluniță... M-a rugat să vă comunic ceva bizar. O glumă probabil...

— Adică ?

— Pretinde că subalternul dv. s-a culcat în grădina de la numărul 114, direct pe pământul umed și îi e tare teamă să nu răcească...

■

Strada era pustie.

„A început serialul la televizor", își aminti maiorul. Locotenentul pășea alături, negru de supărare. Eșecul și îndeosebi maniera în care pierduse prima întîlnire îi picura otravă în suflet.

Maiorul îl urmărea cu coada ochiului. Socoti cu tact să evite discuția pe temă.

— În concluzie, lucrurile s-ar prezenta cam așa : acum un an și jumătate, junele Titi Georgescu se mută în casa doamnei Letiția Sima. Bătrîna face o pasiune. Pentru a-l păstra acceptă orice, vinde, sau e pe cale s-o facă, lucrurile din casă. Este opinia vecinului, avocatul Pop. Doamna Sima dă un anunț la ziar. Și iată, pe la ora șapte vin primii cumpărători. Ceva mai tîrziu apare și — hai să-i zicem — chiriașul. Oamenii încearcă o mare surpriză. Cineva stinge lumina, altcineva sau același profită de întuneric și îl ucide, apoi se răspîndesc care încotro. Aceasta ar fi, în linii mari, varianta doamnei Letiția Sima. Avocatul Pop confirmă vizita unor necunoscuți. Îmi vine foarte greu să cred că întîmplarea a adunat, la aceeași oră, în același loc, exact dușmanii victimei. Opinez pentru o manevră din culise. Hai să vedem ce date deținem.

— Cele mai multe indicii se pare că ni le oferă scriitorul. Numele și profesiunea.

— Dacă într-adevăr hotărîrea de a ucide s-a născut ulterior. Notează, te rog ! Are un nume compus. Ultima parte este Dobrogea. Vîrsta 60—65 de ani. Păr alb, proteză dentară, libidinos. Particularități certe prezintă și al doilea bătrîn, cel care a venit să vîndă cărțile. Un intelectual ratat. Bețiv, neîngrijit, poartă tenișI. Nu știu dacă îi mai poartă, în mod logic trebuie să-și fi dat seama ce mijloc de a-l repera ne oferă, dar înainte de crimă i-a purtat. Să vedem mîine ce iese și din dedicație, deși, sincer să-ți spun, nu-mi prea fac speranțe.

— La ce vă referiți ?

— Pe unul din volume există o dedicație făcută în 1932. *Lui Dănuț cu ocazia zilei de naștere.* Mai multe nădejdi îmi pun în numărul de telefon grifonat pe copertă. E format din 6 cifre, deci mai aproape de anii noștri. Despre ultimul bătrîn nu avem absolut nici un indiciu. Doar înfățișarea : un fel de Moș Crăciun. Fata... Surîse : Fata cred că arată foarte bine. Prea a făcut risipă de vopsea neagră doamna Letiția Sima... Aproximativ 25 de ani, brunetă, ochi verzi, exces de bijuterii. Toate astea cu excepția ochilor pot fi schimbate pînă mîine dimineață. Nu și inițialele numelui : *D.S.*

Locotenentul oftă imperceptibil :

— Ar mai fi tînărul cu aluniță...

— Mda, făcu Pătrașcu pe gînduri, individul e uns cu toate alifiile. O să ne cam dea bătaie de cap. În panica generală, după comiterea crimei, cînd ceilalți se buluceau spre ușă, își păstrează sîngele rece, găsește timp să șteargă orice urmă. Mă refer la paharul din care a băut, scrumiera pe care a atins-o, mucurile de țigări.

— Ceva a omis totuși. Fotografia.

— A omis-o sau și-a adus aminte de existența ei mai tîrziu. Nu știu de ce, dar aș înclina spre a doua ipoteză. Faptul că riscă nebunește să pună mîna pe ea, în prezența noastră, denotă un curaj ieșit din comun.

— Adăugați condiția fizică extraordinară și un antrenament intens cu tot soiul de obstacole. Lăsă privirea în jos : Asta nu-mi scuză eșecul.

Maiorul clătină din cap .

„E tînăr, îngrozitor de tînăr !"

— Cu alte cuvinte, știm foarte multe despre el și nimic în același timp. Nu avem nici un indiciu.

Locotenentul scoase din buzunar o bucată de hîrtie împăturită cu grijă și o întinse. Pătrașcu o desfăcu. Purta urma unei tălpi.

— Ce-i asta ?

— Un indiciu. Amprenta pantofului lăsată la locul în care... am discutat. Își încleștă dinții : Dau eu peste încălțămintea asta, chiar de-ar fi să răscolesc Bucureștiul palmă cu palmă !

O mașină cu luminile stinse trecu în viteză pe lîngă ei. Un pachet li se rostogoli la picioare.

Maiorul se aplecă :
— Nu mai e nevoie să-ți bați capul, băiete.
Ținea în mînă o pereche de pantofi...

Maiorul își privi ceasul. Trecuse de miezul nopții. Clădirea căminului era cufundată în întuneric.
„Ce-o fi făcînd Nina ?"
Oftă și se îndreptă spre casă.

V

Omul care plătește

— Vasîlicăăă ! Măi hăidăule, repetentule, șî răule, treci acasă !
Vocea ascuțită a doamnei Pandelescu zgîria liniștea molcomă a cartierului. Închise geamul și se adresă maiorului :
— Aista-i ghiavol, nu copchil ! Bătuceşte mingea ceea cît îi ziua de lungă și la artimetică nimic !
Era o femeie între două vîrste, mai aproape de a doua, vîrtoasă și gureșă. Plesnea de sănătate. Pătrașcu gustă „șărbetu" cu aceeași plăcere cu care iei untura de peşte... Detesta dulciurile, dar se simțise incapabil să refuze.
— Excelent !
Își regretă imediat politețea : doamna Pandelescu, competentă și volubilă, îl iniție cale de jumătate de ceas în tainele „copturii și a dulcețurilor". Maiorul speculă momentul de *respiro* și strecură repede întrebarea :
— De cînd nu l-ați mai văzut pe domnul Titi Georgescu ?
— Păi să tot fie trii luni bune. Taman din zîua cînd o chicat Vasîlică în gît pe scară, că nu șădi blastamatu' o minută țapăn, șî una două să se tragă pe balustradă... Ce-am mai pătimit...
— Și de-atunci, reluă maiorul, n-a mai dat pe-acasă ?
— Da' ce-i prost să mai dee, coropcariu' dracului ? ! M-o coșît cu trii mii de franci de parale. Trii mii de la mine, trii de la coana preuteasă, alte trii de la Zamfirești...

O giuruit, be-l-ar tăunii să-l bee, să ne facă rost de butelii şi s-o dus Duluţă !

— Poate că a plecat în interes de serviciu, opină maiorul.

— Ce sărvici ? Care sărvici ? Umbla de frunza frăsînelului tot anu', domnule ! Noaptea prin crîşme, ziua se întorcea pe partea ailaltă. Păi aista-i sărvici ? Cînd îl căutai era la curse, la joc de cărţi şi alte celea. Păi ce-o pătimit alde Moroianu din cauza lui n-aţi crede ! Om sănătos, domnule, cu femee şi copchii, ş-amu umblă să-l ducă la Socola !

— Moroianu ?

— Vecinu' de jos. L-o'mpins pacatu' să joace-n cărţi cu domnu' Titi banii cooperativei, că 'mnealui, nu v-am spus, era casier. Într-o singură noapte o buhnit, n-aţi crede, triizăci di mii ! Către zîuă s-o lăsat cu bătaie. Cică l-o prins pe domnu' Titi cu cioara boită.

— Trişa !

— Stîngea ! Şi uite aşa, de năcaz s-o scrîntit săracu. Şădi ce şădi de vorbă şi-odată prinde să rîdă... Vai de viaţa şî de sufletu lui...

— Îl cunoaşteţi de mult pe domnul Georgescu ?

— Din '61. Eram grè cu Vasîlică cînd ne-am mutat. Îşi aduse brusc aminte şi deschise fereastra lansînd un apel ascuţit : Vasîlicăă ! Ei, lasă, dimone, că te găbuiesc eu !

— Cine-l vizita ?

Atinsese subiectul preferat al doamnei Pandelescu. Femeia trase adînc aer în plămîni şi se năpusti :

— De celea... Matracuci ! Făcuse, domnule, tractir nu alta ! Una întra, alta ieşea ! Ca la moară. Adăugă cu dispreţ : Nişti scobitori, nişti leşînături, numa' chele şî os ! Nu că mă laud, dar să mă fi văzut matale pe mine cînd eram domnişoară, la Fălticeni : părul ca dohotul, rumănă-n obraji, duduiau podelele la fiecari pas...

— Cred.

— Şî fără chinoroz ! Fără funingine la ochi şî alti drăcovenii... Curată ca lacrima ! Pînă la treizeci de ani, nu m-o chişcat şi nu m-o pupat unu, nici măcar pe obraz, darmite să întru la bărbat singur în odaie !

— Mă întreb cum le păcălea.

— Păi se picăleau singure... Le plăcea berbantu'. Se dădeau în vînt, nu alta ! Era mai cu samă una lepădată de bărbat...

— Adică ?

— Dizvorţată, adică şî cu jiţăl...

Maiorul îşi consultă agenda. Letiţia Sima afirmase că fata purta verighetă, deşi nu părea căsătorită. Deveni atent.

— Îl pîndea, domnule, cît îi noaptea de lungă şi la colţuri, cu lacrimile în ochi, că mi-era şî milă. Odată, s-au hîrîit pînă la cîntatu' cucoşilor. Păreţii subţîri, s-aude tăt...

— Îmi închipui.

— Ceea îşi muşca pumnii şî zîcea că s-aruncă, ferească Dumnezău înaintea trenului, că pentru el nu ştiu ce păcatili făcuse... Am văzut eu un film la tilivizor...

— Cum arăta ?

— Slăbănoagă, năltuţă, cu ochii ca mătasa broaştei şi dinţi măşcăţei.

Maiorul ar fi vrut să-şi aprindă o ţigară dar renunţă. În odaie persista mirosul de gutui şi busuioc, nu existau scrumiere.

— Cînd doi oameni se ceartă o noapte întreagă este aproape imposibil să nu-şi spună pe nume. Vecinul dumneavoastră voia probabil s-o tempereze. Încercaţi să vă amintiţi cum o chema. E foarte important pentru mine.

— Doina sau Diana...

Pătraşcu îşi aminti iniţialele reţinute de Letiţia Sima. Prima literă era *D.*

— Vă rog să continuaţi.

— Pisti două zîli cioflingariu' ne-o umflat frumos părăluţîli, ş-o pus cuşma pe-o parte şî dus o fost !

— Care-i camera lui ?

— Aiasta di-alături...

Îl conduse în faţa unei uşi. Maiorul constată că avea broasca spartă. Doamna Pandelescu se grăbi să-i explice :

— O venit bat într-o noapte şî cum prăpădise cheia s-o zvîrlit cu umăru' în uşă pînă o scos-o din ţîţîni. Încuietă sau discuietă tot un drac. N-avea nici după ce be apă : Crivatul şi-atît ! Ia poftiţi !

Încăperea era într-adevăr goală. Maiorul se întrebă dacă Titi Georgescu îşi transportase discret anumite obiecte înainte de a dispare sau e opera vecinilor păgubiţi... Cer-

cetă atent vraful de ziare şi cărţi aruncate de-a valma. Ridică o agendă veche şi o răsfoi. La sfîrşitul fiecărei luni era făcut bilanţul cheltuielilor. Pătraşcu îşi încruntă sprîncenele : victima vehiculase sume variind între zece şi cincisprezece mii. În mod constant apărea la capitolul realizări : „5 000. A. Vasiliu."

Maiorul rămase pe gînduri :

„Hm ! Miroase a şantaj !"

Coborî scările. Undeva, la un colţ, o pisică mînca lapte dintr-o ceaşcă de cobalt...

O altă imagine se suprapuse...

Se întorsese de la Oradea... Stai, cîţi ani sînt de-atunci ? Opt...

În garsonieră găsise un acvariu uriaş. Înăuntru înotau cinci peşti, trei negri şi doi roşii. Lăsase să-i cadă valiza din mînă.

„Pentru Dumnezeu, Ioana, ţi se pare că avem prea mult spaţiu ? !"

„Exagerezi, dragul meu : Cît loc ocupă ?"

Seara căzuse o ploaie uşoară. Le ajungea la nări mirosul de asfalt ud. Cerul crăpat sîngera spre Otopeni.

„A trecut azi maică-ta pe la noi..."

Maiorul îşi imagină chipul bătrînei cînd dăduse cu ochii de pereţii garsonierei pictaţi, acvariul şi celelalte...

„Şi ?"

„A luat-o la goană pe scări, aşa din senin. Avea un aer puţin contrariat. Mi-e teamă că nu se simţea prea bine..."

Noaptea aceea de pomină ! Se întorceau pe jos de la restaurantul *Doina*. Ioana, neobişnuită cu şampania, rîdea cu obrajii înfierbîntaţi, cu ochii strălucitori şi buzele umede.

Lîngă statuia Aviatorilor îi oprise un scheunat. Sub o bancă tremura un căţel. Ioana l-a luat în braţe. S-a uitat la el cum se uită azi Nina cînd vrea o prăjitură.

Maiorul izbucnise :

„E absurd ! Avem cinci peşti, o gîscă în cadă, doi canari şi o pisică. Nu, Ioana, hotărît, e prea mult !"

Părăsise bozumflată căţelul în holul unui bloc de pe bulevard. Îşi muşca buzele şi avea ochii umezi. A deschis brusc poşeta şi a lăsat lîngă căţel o bancnotă de cinci lei...

Autobuzul era supraaglomerat. Pătrașcu, rezemat de bară, urmărea evoluția bătrînei care se încăpățîna să nu-și plătească biletul de călătorie : eschive în spatele unui tînăr masiv, priviri îngrijorate în stații pentru a-l detecta pe controlor, contorsionări la fiecare apel al taxatoarei :

— Avansați, vă rog !

Maiorul clătină din cap : „La ce se pot preta unii oameni !“ Cîntări pardesiul de gabardină, părul oxigenat : „Dacă ar duce-o prost aș mai înțelege, dar așa ? Să tremuri pentru cincizeci de bani ! ?“

O cucoană grasă înainta cu poșeta larg desfăcută. Pătrașcu zări patru degete fremătînd în preajmă și înțelese ce se întîmplă.

„Hm ! Unul din clienții mei !“

Se strecură în spatele hoțului. Degetele ezitau, nehotărîte, să apuce sau nu portofelul. Pătrașcu îi șopti la ureche :

— Iar te-a apucat dorul de noi, Ciupitule !

Pungașul tresări. Se răsuci zîmbind larg :

— A ! Să trăiți, domnule maior ! Ce plăcere...

Coborîră la prima stație.

— Și zi așa, Ciupitule, dai cu palma înainte !

— Eu ? ! Mă jigniți, zău că mă jigniți ! Nu-i nici săptămîna de cînd am ieșit din propteli. Luă un aer mustrător : Adică asta-i părerea dumneavoastră despre penetenciarele noastre ? Adicătelea n-au nici un efect educativ ? ! ? Se poate, to'arășe ?

Pătrașcu își ascunse zîmbetul :

— Cît ?

Sile Dodea zis, Ciupitu', oftă adînc :

— Doi coți. Acu șed blînd. Ușă de biserică !

— Am băgat de seamă... Ciupitule, Ciupitule !

— Parcă eu nu vreau ? Dar cum văd teșchereaua, odată mă furnică la dește și pleacă fir-ar mama ei a dracului de mînă !

— Păi închide, omule, ochii să n-o vezi.

— Aș ! Am încercat ! Două săptămîni umblai prin tramvaie ca orbeții și degeaba. Își scutură palma. Simte gorobetele de la o poștă și cît ai zice pește l-a ras ! Vai de sufletul meu !

— Ești o victimă... Ascultă, vărul dumitale Fane a ieșit ?

— Mai are la un colţ.

Pătraşcu îl privi lung :

— Sile Dodea, zis Ciupitu, ţi-am întocmit trei dosare şi mi-ar părea rău s-o fac şi a patra oară. Mi-ar părea sincer rău pentru că-mi eşti simpatic. Şi-acum şterge-o, băiete !

Hoţul se îndepărtă cîţiva paşi, apoi se întoarse :

— Mulţumesc, domnule maior. Cine ştie, poate se taie pe bune într-o zi.

— Poate...

Fane Dodea îşi ispăşea ultimul an de condamnare la penitenciarul T. Era poreclit *Boierul* pentru că se specializase în combinaţii subţiri. Frecventa adresele anunţate în mica publicitate şi, dacă obiectele prezentate meritau osteneala, cerea permisiunea să intre în baie. Peste noapte geamul se închidea greu... A doua zi omul era curăţat.

Maiorul îşi amintise trucul atunci cînd doamna Letiţia Sima îi vorbea de bătrînul cu chip de Moş Crăciun.

Fane Dodea ascultă descrierea, puse cîteva întrebări, apoi clătină hotărît din cap :

— Nu-i şuţ !

— Poate vinde altora pontul.

— Aşi ! Pe partea mea nu se bagă neam ! A încercat unul din Găneasa acum vreun an. Rîse : L-au prins doctorii în copci şi i-a trecut. Şi-apoi ăla nu era puriu şi nici în cooperativă nu lucra.

Maiorul îşi frecă îngîndurat bărbia. Îi vorbi despre ceilalţi vizitatori.

În privirea hoţului se aprinse un licăr :

— Pe ăl bătrîn, în tenişi, îl ştiu. Îşi desfăcea marfa la *Izvorul tămăduirii.*

— Ce fel de marfă ?

— Hîrţoage de pe timpul lui Pazvante. Rade un coniac, o cafea şi aşteaptă fraierii...

— *Izvorul tămăduirii...* Ăsta nu-i cumva restaurantul la care cîntă Şapte-Mîţe ?

Pungaşul dădu din mîini a lehamite :

— Cîntă pe dracu ! Mi-e silă numai cînd mă gîndesc ! Să laşi tu bunătate de meserie — că era singurul de s-a

prins la șmecheria cu „elveţianca“ — ca să baţi la tobe ? ! Spuneţi şi dumneavoastră, domnule maior ? !

■

— Romancier ?

— Cam aşa ceva. În orice caz, trage la sfîrşitul numelui tot judeţul Dobrogea... Popescu-Dobrogea, să zicem, explică locotenentul Brumă cu un surîs fermecător. Fiţi dulce, domnişoară, şi mai uitaţi-vă o dată.

Fata răsfoi fişierul clătinînd din cap.

— Regret, însă membru al Uniunii Scriitorilor în nici un caz nu e. Adăugă încet : Nu vă pierdeţi speranţele. La 60—65 de ani încă poate să ajungă... Parnasul a rezervat locuri pentru fiecare muritor. Mai grea e chestia cu biletul de călătorie. Dar, dacă are stofă...

— Stofă ar fi ! Îi lipseşte însă căptuşeala...

■

— Patru persoane distincte au lăsat amprente. Nici una nu are cazier. Deocamdată...

— Deocamdată, repetă maiorul ca un ecou. Mulţumesc.

Locotenentul major Ţundrea îi întinse o foaie de hîrtie :

— Numărul de telefon însemnat pe copertă aparţine întreprinderii de distribuire a aragazului. Îmi pare rău...

Pătraşcu rupse încet hîrtia, salută şi ieşi.

■

— Nu i s-a făcut nici o plată şi nici membru al Fondului Literar nu e.

— Şi totuşi scrie, repetă locotenentul.

— Poate acatiste la Sfînta Vineri...

■

Pe Şapte-Mîţe parcă-l pălise careva cu leuca, aşa bătea tobele ! Maiorul clătină admirativ din cap, deşi ar fi rupt-o cu dragă inimă la fugă. În sfîrşit, repetiţia

se termină şi Fane Scurtu veni la masa lui Pătraşcu care îngînă ceva de circumstanţă :

— Frumos.

— Ne omoară solistul. E şeptarist rău ! L-aţi auzit cum intră ? Făcu un semn ospătarului, apoi se interesă : Ce serviţi ?

— Nimic, mulţumesc.

— Vai de mine, se poate una ca asta ? ! Odată veniţi pe la mine şi-atunci...

Pătraşcu înţelese că refuzul l-ar jigni profund. Spuse moale :

— O cafea.

— Şi-un coniac ! Două cafele şi două coniace, nea Costică ! Şi să pună coana Marioara un aperitiv, ceva. Credeam că veniţi cu doamna într-o seară... Văzu chipul maiorului şi se înspăimîntă : Cald al dracului ! De mult n-a fost o toamnă aşa de călduroasă...

Pătraşcu îşi aprinse o ţigară.

— Uite pentru ce te-am deranjat, Scurtule. Am nevoie de o informaţie. Caut pe cineva care îşi face veacul pe la voi.

— Manglitor ?

— Nu. Reflectă o clipă apoi adăugă : Nu cred. Un bătrîn... Un bătrîn neglijent şi beţiv. Vinde cărţi...

— Pilangii sînt mulţi pe-acilea... Ăl de ţine *ştrandul* de cărţi pe bulevard ?

Maiorul îşi reprimă zîmbetul :

— E pe cont propriu... Poartă tenişi şi are aproape întotdeauna de vînzare cîteva volume vechi.

— Aici în local ? ! Nu există !

Ospătarul aduse comanda. Şapte-Mîţe se interesă conspirativ :

— Ascultă, nea Costică, ştii matale pe vreunul de umblă în tenişi şi vinde pe sub mînă ?

— Dom' profesor ?

Maiorul îşi aminti remarca Letiţiei Sima : „Un intelectual, fără discuţie, decăzut la modul cel mai trist". Întrebă :

— Cum arată ?

— Rău. Buhăit şi bătrîn, bea dar nu face scandal.

— De unde ştiţi că e sau a fost profesor ?

— Aşa-i zic ăi dă-l cunosc : „Să trăieşti, dom' profesor !"

— Are obiceiul cumva să vîndă cărți ?
— Cărți, reviste, ziare vechi ! Conchise : Amărăștean.
— A dat vreo gaură ? întrebă aţiţat Șapte-Mîțe.
Maiorul socoti că e mai bine să spună adevărul.
— E amestecat într-o crimă !
— Vai de viața și de sufletul lui !
Ospătarul clătină din cap. Își aprinse o țigară, ferind-o școlărește în căușul palmei. Pătrașcu sorbi cafeaua densă, bine potrivită, „ca pentru ai casei".
— Cînd l-ați văzut ultima oară ?
— Azi-dimineață. Dormea pe o bancă, în parc, la podul Elefterie, cu sticla de rom alături. Se bătu cu palma peste frunte : Acu-mi dau seama ! Nu mai purta tenișii. Avea o pereche de pantofi noi...

Telefonă la minister, secretarei.
— Ai ceva pentru mine ?
— O clipă.
Auzi în receptor vocea timbrată a locotenentului Brumă :
— Unde vă aflați ?
— La *Zări noi*... De ce mă întrebi ?
Locotenentul își calculă pauza. Spuse pe un ton indiferent :
— Am dat de urma scriitorului.

Mașina se angajă pe cheiul Dîmboviței.
— Spune, băiete !
— Întîi, începu Brumă, am trecut pe la Uniunea Scriitorilor, deși eram convins că mă duc degeaba. Oamenii de litere nu-și declară profesiunea. Evoluează pe un teren în care numele e suficient.
Maiorul zîmbi :
— Așa ar trebui să se întîmple... Și ?
— Dobrogea, pseudonim sau nume, nu le spune nimic. Același răspuns și la Fondul Literar. M-am gîndit că flăcăul e începător... Am telefonat la revistele și editurile din București.
— Uite o idee care, mărturisesc, nu mi-ar fi trecut prin cap.
Locotenentul îl privi circumspect :

— Sînteţi amabil. În sfîrşit, una din edituri mi-a comunicat că se numeşte Alexandru Vasiliu-Dobrogea şi că i-au respins de curînd romanul autobiografic.

Îi primi redactorul şef, un bărbat mic de statură, bonom, cu o lumină cuminte în priviri. Auzind numele scriitorului, ridică exasperat ochii în tavan :

— Ne-a omorît, nu alta, oameni buni ! O pacoste ! Patru volume, o mie cinci sute de pagini dactilografiate la un rînd despre întoarcerea lui Costică ! Vă rog să mă credeţi, citesc săptămînal cel puţin cîte o inepţie, dar tîmpenie mai mare ca povestea lui Costică n-am pomenit ! Adăugă epuizat : Anual, numai la noi în ţară, apar peste 4 000 de volume, iar eu — fir-ar a dracului de meserie — a trebuit să citesc întoarcerea lui Costică !

— De ce ?

— Vă imaginaţi dumneavoastră că ne-a iertat aşa, cu una cu două ? După ce, firește, i-am respins idioţenia, a început să bombardeze cu memorii ziarele, ministerul, forurile de conducere. Pînă şi la Consiliul Naţional al Pionierilor a reclamat, oameni buni ! E fanatic ! Bineînţeles au prins să curgă telefoanele : „Ce se întîmplă cu scriitorul Alexandru Vasiliu-Dobrogea ?“ Şi dă-i referate şi parareferate... Un calvar ! Noroc că pînă la urmă mi-a venit ideea să trimit conducerii manuscrisul.

— Şi ?

— După prima pagină s-au interesat dacă în timpul lecturii n-am manifestat cumva unele reacţii ciudate... Oftă : Nu-i zi să nu intre un manuscris. Toată lumea scrie, oameni buni ! Cum au deprins alfabetul sau au ieşit la pensie, haţ ! condeiul. Şi nu se încurcă, aşa, c-o nuvelă. Nu ! Roman ! Mii de pagini ! De spaimă ! Sună secretara : Cheamă-l, te rog, pe Armeanu. El a înregistrat „capodopera“... Luaţi-l pe ocolite, să nu leşine. E foarte sensibil. Îmi mărturisea zilele trecute că are coşmaruri. Se trezeşte noaptea strigînd : „Mamă, vine Costică !“...

Intră un tînăr, firav, cu ochelari şi un surîs amar înfipt în colţul gurii.

— Sfatul meu, dragă Ioane, e să iei loc... Aşa. Acum pot să-ţi spun. Dumnealor se interesează de Alexandru Vasiliu-Dobrogea.

Maiorul avu senzația că tînărul a uitat să respire. Își mușca buzele incapabil să articuleze un sunet. Redactorul șef îi întinse repede paharul cu apă pregătit din timp.

— Fii cuminte, Ioane ! Încearcă să bei, barem un strop. Explică : A făcut armata la marină și de atunci nu mai suportă apa... Bucură-te, Ioane ! De data asta îl caută miliția.

Tînărul clipi înviorat :

— Credeți că sînt speranțe ?

— Nădăjduiesc. Așa că adă fuguța adresa omului nostru...

■

Făcea eforturi penibile să se stăpînească. Mîinile fremătau încheind și descheind fără noimă nasturii hainei, buza inferioară îi tremura. Maiorul își întoarse privirea. Interiorul concorda perfect cu omul din fața lui : o aglomerare de obiecte vechi, false sau autentice, menite să facă impresie. Tablouri mari în rame bogate ascundeau petele de igrasie de pe pereți.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea își drese glasul :

— Cu ce vă putem fi de folos, domnule maior ?

Pătrașcu nu-i răspunse. Recunoscuse un vas de flori olandez cu două mori pictate în nuanțe de albastru. Se vindea la Consignația și Ioana fusese tentată să-l cumpere. A renunțat în ultima clipă.

„Nu are nici un defect și m-ar indispune. Mă indispun lucrurile trainice. Am impresia că mă sfidează. Mărturisesc în fiecare clipă că-mi vor supraviețui..."

„Ioana, ești nebună ! Ai ciobit cu bună știință ceștile de cafea".

„Da, dragul meu !"

Se răsuci brusc pe scaun și scriitorul tresări speriat.

— Cum a fost aseară ?

— Mă rog ?

— Ați cumpărat ceva la adresa din strada Silvestru ?

Alexandru Vasiliu-Dobrogea mimă nedumerirea atît de prost, încît maiorul își coborî pleoapele.

— Stimate domn, mi-e tare frică să nu vă decepționez...

— Și mie, oftă Pătrașcu.

— Strada de care pomeneați nu-mi spune nimic, absolut nimic !

— Poate numele Titel Georgescu vă spune mai multe...

— Mă rog ?

— Titel Georgescu.

— Titel Georgescu ? Ridică din umeri : Regret, dar aveți ghinion. Realmente aveți ghinion.

Pătrașcu surîse încurcat :

— Domnule Vasiliu, am toată considerația pentru vîrsta dumneavoastră și, credeți-mă, mi-ar fi neplăcut să definesc exact răspunsurile... În consecință vă propun să ne menajăm reciproc. De acord ?

— În primul rînd, n-am înțeles deloc chestiunea cu vîrsta. Sună a înmormîntare. Mai am un cuvînt de spus, vă asigur ! Bătu cu palma manuscrisul așezat strategic, la vedere. În al doilea rînd, nu înțeleg insinuările. Ați pornit pe un drum greșit, nu-i nimic, oricui i se poate întîmpla, nimeni n-o să vă taie capul pentru asta. O confuzie de nume, probabil, ce spun eu probabil, sigur, sau, hai să zicem, o informație eronată. Nu-mi permit să acuz pe nimeni de rea intenție, se mai înșală oamenii... Dumneavoastră păreți un om inteligent și sînt convins că nu e o simplă părere...

Maiorul îl privea fascinat. Spectacolul era fără egal. O dualitate de intenții rar întîlnită. Mîinile bătrînului se scuzau, cerșeau iertare, căutau refugiu la spate sau în buzunarele hainelor, în timp ce vorbele stăruiau să convingă. O panglicărie rostită cu insolență desăvîrșită, de buze care tremură... Întrebă răspicat :

— Ce-ați făcut cu sfeșnicul ?

— Mă rog ?

— Unde l-ați aruncat ?

— Aveți cuvîntul meu de onoare... Sînt un om de caracter... Corect... Întrebați vecinii, administratorul... Plătesc regulat întreținerea...

Pătrașcu clătină trist din cap :

— Fiți rezonabil, domnule Vasiliu. Știți foarte bine că nu improvizez. Am mărturia Letiției Sima — gazda victimei — și a vecinilor. Aseară, în jurul orei 19, ați intrat într-o casă din strada Silvestru cu intenția de a cumpăra anumite obiecte.

Sună telefonul. Bătrînul îl privi înspăimîntat așteptînd parcă un impuls străin ca să întindă mîna spre aparat.

„El e ! Precis el e ! Dumnezeule !"

— Nu răspundeți ? întrebă maiorul urmărindu-l atent.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea ridică receptorul. Transpirația îi năpădi dintr-o dată fruntea. Necunoscutul rîdea bine dispus :

— Aș da oricît, domnule Dobrogea, să văd cum faceți față anchetei.

Bătrînul bolborosi înfundat :

— Da... Uitasem că luni e aniversarea. Vin, sigur că vin.

— Am înțeles ! Penibil ! Ați început probabil prin a-l îmbrățișa pe „nu". Nu ați auzit de strada Silvestru, nu știți cine-i Titel Georgescu etc. Așa-i ?

— Discutăm mîine...

— Cu plăcere. Vroiam numai să vă anunț că am developat fotografiile. Mi s-a părut deosebit de reușit instantaneul care surprinde intrarea dumneavoastră în curtea vilei din strada Silvestru.

Închise. Bătrînul rămase, paralizat, cu receptorul la ureche. Întîlni privirea maiorului, grea, și întrebă :

— Despre ce vorbeam ?

Pătrașcu continuă să-l măsoare în liniște. Spuse încet :

— Puneți receptorul în furcă... Așa. Despre vizita făcută aseară și mărturia gazdei.

— A !

— V-ați amintit ?

— Bineînțeles, uitasem numele străzii...

— Sînt convins.

— Am fost, firește că am fost. Vroiam să cumpăr un tablou de Băncilă. *Tipsia cu pere de aur.*

— Cine v-a indicat adresa ?

— Mă rog ?

Maiorul surîse : „Procedeul clasic al celor puși în dificultate. Întrebare șablon, pentru a cîștiga timp".

— De unde știați că vinde un Băncilă ?

— Am citit în Mica publicitate...

Maiorul scoase ziarul din buzunar :

— Întîmplător, am anunțul la mine. Nu precizează nici pînza, nici autorul.

— Da ? Ca să vezi ! Probabil mi-a spus cineva...

— Cine ?

Bătrînul luă de pe masă o cutie cu bomboane de mentă, dibui greu una, apoi se interesă convenţional :

— Serviţi ?

— Aştept răspunsul.

— Ce răspuns ? Ce vreţi de la mine, domnule maior ? Sînt un om bătrîn, nu mai am memoria de acum douăzeci de ani ! Poftiţi reţetele ! În fiecare dimineaţă îmi frec picioarele cu lăptişor de matcă.

— Şi vă stimulează ? întrebă Pătraşcu pe un ton alb.

— Uitaţi-vă în cutia cu medicamente. O farmacie ! Nu există produs pe care să nu-l fi încercat. Ficatul ciuruit, inima slăbită, tensiune arterială... Sînt o epavă ! Puţină consideraţie, pentru numele lui Dumnezeu ! Aş putea să vă fiu tată ! Adăugă teatral cu lacrima în gît : Bătrîn, bolnav şi neputincios...

— ... „Mantia asta e prea grea pentru mine !“ continuă maiorul. Actul III din *Apus de soare,* scena încoronării... Am jucat-o şi eu în liceu. Şi acum să revenim la treburile noastre. Cine v-a indicat adresa ?

Bătrînul îi aruncă o privire veninoasă, apoi schimbă cîmpul de acţiune :

— Un descreierat ! Eterna farsă cu telefonul...

— Adică ?

— Formează un număr la nimereală şi pune oamenii pe drumuri, e posibil ? Ar trebui...

— Credeţi că a dat peste dumneavoastră formînd un număr oarecare ?

— Fără îndoială !

Maiorul îşi aprinse o ţigară. Trase cîteva fumuri, apoi se interesă zîmbind :

— Şi adineauri tot „la nimereală“ v-a sunat ?

— Mă rog ? Nu înţeleg întrebarea...

— Interlocutorul de adineauri... Se răsuci în fotoliu : Era bărbat sau femeie ?

— Femeie, firește că femeie. Mătuşa mea... Mi-a amintit de aniversarea unui nepot...

— E în regulă. Aşadar consideraţi că avem de-a face cu un farseur.

„Nu, nu e în regulă ! A înțeles ! A înțeles sau știe !“, își zise bătrînul.

— Categoric.

— Povestea nu stă în picioare, domnule Vasiliu. Sugerîndu-vă unde puteți achiziționa un anumit tablou, trebuie să conchidem că vă cunoștea cel puțin gustul, dacă nu cumva și intențiile.

— Cîtă lume nu mă cunoaște... Sînt o persoană publică, prin însuși specificul profesiunii.

— Despre ce profesiune vorbiți ?

— Scriu !

— Într-adevăr, v-ați făcut un nume, dovadă că v-am reperat imediat. Cei de la editură mi-au vorbit despre dumneavoastră în termeni foarte elogioși. Erau afectați chiar. Se pare că i-ați neglijat în ultimul timp...

— Ce să fac ? Sînt extrem de hărțuit. Scenarii pentru televiziune, cinematografie, articole și schițe prin reviste, două romane pe masa de lucru...

„Individul e monumental !“ decise maiorul.

— Dumneavoastră, nu vă vedeți capul de treburi și eu vă reținu...

Alexandru Vasiliu-Dobrogeă imprimă chipului o expresie din picturile inspirate de viața sfinților martiri ridicînd în același timp mîinile : „Asta-i situația !“

— De aceea, continuă Pătrașcu, propun să intrăm în miezul problemei. Așadar, pe la șapte ați ajuns la adresa indicată.

— La șapte și cinci minute. Arătă ceasul : *Longines !*

— Mă bucur că ați început să vă amintiți și amănuntele... Cine v-a deschis ?

— O babă. Femeie de serviciu sau cam așa ceva.

— Cum ați dedus ?

— Ei bravo ! Am ochi de scriitor, domnule, ochi format ! Dealtfel, într-un fel s-a recomandat singură : „Conașul întîrzie cîteva minute.“

— Clar. Apoi ?

— Au venit și alți amatori. Doi babalîci, o fată și un tînăr.

— Nu v-a fost greu să vă dați seama ce fel de oameni erau.

— Indivizi dubioși pînă în măduva oaselor ! Asta așa, ca notă generală. Fata, damă...

— Poftim ?

— O tipesă. M-a ochit de cum am intrat. Fiţe, graţii, priviri luşe, mă rog tot felul de avansuri.

— Şi dumneavoastră, nimic...

— Nu cadra cu situaţia mea, înţelegeţi...

— Înţeleg.

— Mi-a crăpat obrazul de ruşine, domnule ! Tineretul de azi ! Păi pe vremea mea fetele nu-şi ridicau ochii din pămînt. Fileu şi părul după urechi ! Clătină capul : Le-aţi văzut cum umblă ? Vopsite, despletite, cu... vorba aia gol ! De ce nu le strîngeţi, frate ?

— Şi ce să facem cu ele ? întrebă amuzat maiorul. Oricum, reţin sugestia.

— Pot să vă dau şi altele. Uite, ieri, nu mai departe, am scris un articol... Să vi-l citesc ?

— Nu ! Nu ! Nu acum...

— Ştiţi ceva ? Îl publicăm în revista dumneavoastră ! O spuse pe tonul unei concesii suverane şi Pătraşcu se întrebă la modul foarte serios cum de n-a făcut individul carieră...

— Cu ce v-aţi ocupat înainte, domnule Vasiliu ?

— Contabilitate. Nu sînt singura excepţie : Axel Munthe practica medicina, Ionel Teodoreanu avocatura.

— Desigur... Îşi privi ostentativ ceasornicul. Deci, cu fata v-aţi lămurit...

— Urgent !

— Apropo, mi s-a spus că avea o poşetă cu monogramă. Aţi reţinut cumva iniţialele ?

— În general, ignor persoanele care nu mă interesează. N-aş putea afirma acelaşi lucru şi despre bătrînul neglijent şi beţiv. Ce cap de expresie ! Ce ochi ! Tipul clasic lombrozian, desprins din paginile lui Maxim Gorki. M-am hotărît pe loc : „Iată, frate Alexandre — zic — personagiul pe care-l cauţi !“ Ştiţi, am de gînd să scriu...

— Cu alte cuvinte, îl întrerupse maiorul, un om ciudat.

— Ăsta-i termenul ! Ciudat ! Felicitările mele, aveţi intuiţie ! Ce putea amărîtul ăla să cumpere ? Sau celălalt cu mustaţa a la Hitler şi baston de samsar ? Dillinger, pe lîngă el, era o dactilografă blondă ! Hm ! Pretindea că a fost factor poştal, că bate şi-acum de nebun străzile, chipurile s-a obişnuit. Păi dacă ai ieşit la pensie, stai dracului acasă ! Nu ?

— Dumneavoastră așa procedați ?

Bătrînul rămase consternat.

— Cum puteți face asemenea comparații ? Mă jigniți ! Păi eu muncesc, domnule, sînt — să nu vorbesc într-un ceas rău — zdravăn...

— Scuzați-mă — maiorul nu rezistase ispitei — mă refeream la afirmația anterioară : ficatul ciuruit, inima slăbită, „bătrîn bolnav și neputincios...“ Parcă așa spuneați...

— Spuneam... Dacă o luăm dogmatic, m-am lămurit ! Oftă : Al cincilea personaj era un bărbat tînăr, bleg, dar plin de ifose. Inginer probabil. Genul de individ care vîntură podurile în căutarea unor mobile vechi, cu semnătură, și asta pentru că a auzit la birou că se poartă...

Maiorul se întrebă dacă bătrînul e într-adevăr incapabil să califice pe cineva sau schimbă în mod intenționat datele celorlalți.

— Apoi ?

— Văzînd că stăpînul casei întîrzie m-am hotărît să plec.

— Și ?

— Am plecat.

— Cum ?

— Asta-i bună ! Pe ușă...

Maiorul clătină din cap :

— Nu spuneți adevărul, domnule Vasiliu ! Ați plecat, e drept, dar împreună cu ceilalți, după ce chiriașul doamnei Letiția Sima a fost ucis.

Scriitorul își încrucișă ofensat brațele la piept :

— În asemenea condiții refuz să discut ! Eu am înțeles să vă ajut, să vă dau unele relații, nu-i așa...

— Ce-ați făcut cu arma crimei ?

— Mă rog ?

— Unde ați aruncat sfeșnicul ?

— Care sfeșnic ?

Degetele începură să caute din nou nasturii hainei.

— Ecuația, domnule Vasiliu, este extrem de simplă. Cineva își propune să scape de un dușman, Titel Georgescu în speță, trimițîndu-i acasă cinci oameni care au motive întemeiate să-l ucidă. Printre cei cinci vă aflați și dumneavoastră.

— Eu ? ! ?

— Exact. Pentru a ajunge la ucigaș trebuie să știu în primul rînd ce motive avea fiecare. De ce doreau moartea tînărului Georgescu.

— E prima oară în viața mea cînd aud numele ăsta !

— Mai gîndiți-vă, poate, totuși, vă amintiți.

— Regret...

— Cînd victima a intrat în casă, ați apucat primul obiect care v-a căzut în mînă, recte sfeșnicul...

— E o idee fixă ! Insistați inutil, domnule maior...

— L-ați înconjurat din toate părțile. Cineva a stins lumina.

— Tot eu, probabil...

— Nu știu. Vom stabili mai tîrziu. Titel Georgescu a primit o lovitură în craniu și s-a prăbușit.

— De unde ați conchis că eu l-am lovit ? Poștașul avea un baston, tînărul o umbrelă, bețivul sticla... O sticlă groasă...

— Recunoașteți deci că erați în încăpere cînd Titel Georgescu a intrat ?

Bătrînul își pierduse complet controlul :

— Nu recunosc nimic ! Absolut nimic ! Habar n-am cine-i Titel Georgescu ! Înțelegeți odată, pentru numele lui Dumnezeu ! !

Maiorul stinse țigara și se ridică.

— O să vă spun eu. Omul care vă șantajează de peste patru ani. I-ați plătit 5 000 de lei lunar ca să tacă.

VI

Bătrînul cu moartea în suflet

Tabloul înfățișa doi bătrîni mergînd la braț. Femeia ținea un buchet de flori, bărbatul se sprijinea în baston.

„Ioana, de ce folosești culori așa de palide ? Nu te mai recunosc !"

„Bine, dar e simplu, dragul meu. Pînza se numește *La aniversare*. Oamenii ăștia au trăit împreună cincizeci

de ani. Știu totul unul despre celălalt, își cunosc hachițele, gusturile, obiceiurile. Impresiile sînt atît de uzate încît încep să-și piardă conturul... Cînd te obișnuiești cu un lucru, cînd îl porți zi de zi, uiți cum arată. Nu și cînd abia l-ai cumpărat. Atunci ochii cercetează fiecare detaliu, fiecare amănunt... Obișnuința estompează... Mi-e frică de ziua cînd între noi va interveni obișnuința..." Rîse : „Soluția ar fi să-ți ascund cîte ceva".

„Fiecare om ascunde cîte ceva... N-ai știut ?"

Maiorul se uită prin cofetărie. În fund, lîngă fereastră, un băiat și o fată își sorbeau cafeaua, se sorbeau din ochi... Băiatul fuma pe furiș, ignorînd reproșurile mute ale bătrînului de la masa vecină cu un cataif în față. Bătrînul cu cataiful avea aerul acela de nemulțumire specific oamenilor în vîrstă obsedați de ideea nemărturisită că nu mai înseamnă nimic, că nu li se acordă toată considerația. Semăna cu scriitorul Alexandru Vasiliu-Dobrogea.

„Oare și ăsta ascunde ceva ?"

Vînzătoarea îi întinse cartonul cu prăjituri mormăind acru :

— Douăzeci și unu cincizeci ! Următorul !

Pătrașcu clătină din cap. Ar fi vrut s-o întrebe cît costă un zîmbet și o vorbă domoală. Renunță.

— Nina !

Fetița izbucni în plîns și fugi în spatele clădirii.

■

Șapte-Mițe încerca un sentiment ciudat. Toată viața fusese urmărit. Acum urmărea el. Pășea cu fereală în spatele bătrînului, atent să nu-l scape din ochi. Haralambie Blendea părăsise *Izvorul tămăduirii* mai devreme ca de obicei și se îndrepta spre casă. Reușise să vîndă două cărți. Asta însemna doi litri de rom... Îi cumpără la prima alimentară și intră în bloc.

— Cu domnul maior Pătrașcu, vă rog.

— Cine-l caută ?

— Șapte-Mițe.

Locotenentul Brumă astupă receptorul :

— Vă caută niște pisici...

— Cîte ?

— Șapte.

Pătrașcu acceptă jocul. Spuse pe tonul cel mai firesc :

— Fă-le bon de intrare.

Șapte-Mîțe era extrem de agitat. Un licăr de triumf îi strălucea în priviri :

— Am onoarea să vă salut, domnule maior !

— Bună, Scurtule ! Ia loc. Îl învălui într-o privire caldă : Ți-ai schimbat iar meseria... Am ghicit ?

— Ați ghicit, dom'Pătrașcu ! Continuă pe nerăsuflate : Știu cum îl cheamă, știu unde stă : Haralambie Blendea, strada Negustori 112, la mansardă.

— Bravo, băiete ! Și cum l-ai dibuit ?

— Ca-n Texas ! Acu' două ceasuri îmi șoptește nea Costică ospătaru' : „Scurtule, zice, vezi că a venit ăl de-l caută curcanii...“ O drese repede : „Miliția“. Și mi-l arată... Matolea de unul singur în picioare. M-am lipit de masă să aflu cum îl cheamă. Și-am aflat.

— Cum naiba ?

Șapte-Mîțe lăsă ochii în jos.

— I-am speriat buletinul... Un minut. P-ormă a intrat un fraier și bătrînul l-a ras de doi poli. I-a vîndut două hîrțoage amărîte : *Cămașa lui Hristos* și *Mătăniile*. Chestii mistice, burgheze... Păi cu banii ăștia lua la tarabă un braț. Cum a simțit bișcarii în palmă s-a și aruncat la alimentara. Eu după el. A luat două sticle de rom, apoi repede acasă. Are-un ogeac prăpădit rău de tot. Își umflă pectoralii : Și peste cinci ani tot acolo îl găsiți, n-are cum s-o roiască !

Maiorul îl privi nedumerit. Șapte-Mîțe explică încîntat de ispravă :

— I-am băgat o strîmbă în broască...

Administratorul clătină din cap cu sinceră compasiune :

— Un nefericit. Și-a vîndut apartamentul și s-a oploșit într-o cămăruță de serviciu. Tot ce cîștigă bea. Și de-ați ști, domnule maior, ce om cumsecade și cumpătat era. Prin '940 a înfiat un copil. Cinci sau șase ani au locuit împreună, pînă cînd într-o zi nevastă-sa a plecat.

— Unde ?

— Nu știu. Cred că nici el nu știe. Atunci a început prăbușirea. Beții îngrozitoare, scandaluri. De cîteva ori a trebuit să chem salvarea. Fireşte, şi-a pierdut catedra.

— Şi copilul ?

— I-a fost luat, bănuiesc. Ajunsese aproape de majorat, vîrsta critică.

Maiorul făcu un calcul rapid :

— Asta se întîmpla acum douăzeci şi cinci de ani.

— Aproximativ.

— Între timp copilul a crescut. Scoase fotografia lui Titi Georgescu şi i-o arătă. El e ?

— El e, domnule maior !

Lumînarea înfiptă în gîtul unei sticle lumina tulbure încăperea. Haralambie Blendea bea, cu ochii ţintă la flacără. Prin colţul gurii i se strecura un cîntecel, ca o tînguire :

— Cu sfinţii odihneşte sufletele adormiţilor, robilor tăi...

Maiorul îl urmărea sprijinit de uşă.

„Un litru şi jumătate de rom în mai puţin de o oră. Fantastic !".

Bătrînul îi întinse sticla :

— Bea şi roagă-te pentru iertarea păcatelor răposatului întru Domnul, Haralambie Blendea ! Cu o mişcare bruscă rupse nasturii cămăşii, dezvelindu-şi pieptul năpădit de păr. Îşi apăsă inima gemînd : E rece mormîntul... Şi jilav... Sicriul e de gheaţă. Ce mama dracului ! Trebuia să-mi cumpăr altul... Acum e tîrziu... Începu să rîdă : Îţi dai seama cît de proşti sînt oamenii ? Cheltuiesc zilele pe nimicuri şi uită să-şi ia un sicriu ca lumea. Poartă toată viaţa o inimă îngropată în gheaţă ! Ce caraghios ! Nu ? Spune şi dumneata, nu e caraghios ?

— N-ar mai trebui să beţi, sugeră moale maiorul.

— La înmormîntarea mea trebuie să beau ! Mă aşteaptă un drum lung pînă la El. Bătrînul îşi va trece degetele prin barbă şi mă va întreba : „Ei, Haralambie, făcut-ai tu ceva bun spre cinstirea Domnului Tău ?" „Am băut, Doamne !" Dumnezeu se va bucura şi-mi va pune mîna

pe piept. Şi-atunci se va topi sicriul... În ochi îi jucau lacrimile. Întrebă privindu-l intens : Şi-al dumitale tot aşa de rece e ?

Pătraşcu se cutremură. Îşi duse reflex mîna la inimă. Lumînarea arunca umbre ciudate pe chipul bătrînului prăvălit peste sticlele goale.

„Ce dramă îngrozitoare ascunde omul ăsta ?"

Îşi aprinse o ţigară. Atunci îşi dădu seama că mîinile nu-l ascultau.

Haralambie Blendea continua să-l privească.

— Cum e sicriul dumitale ? De ce nu-mi răspunzi ? Înţeleg. Crezi că-s beat ? Sînt îngrozitor de beat ! Cu cît beau mai mult, creierul devine mai limpede, sicriul mai rece.

Îşi apropie pieptul de lumînare. Flacăra îi atinse pielea dar bătrînul nu se clinti.

„Înfiorător ! O să ia foc !"

— Nu-i caraghios ? Să bei şi să-ţi fie frig, aici... Grozav de caraghios ! Rîse. Un rîs, gîjîit, din gît. Se opri brusc şi-l privi îngustîndu-şi deschizătura pleoapelor : Ori crezi că n-ai murit ? Te înşeli ! În fiecare om moare cîte ceva, de cum se naşte. Moare surîsul şi nevinovăţia pruncului, moare un gînd, o iluzie, moare bucuria jocului de-a baba oarba... Socoteşte cîte stîrvuri mărunte purtăm în inimă ! Se ridică într-o rînă răsuflînd greu. Spuse încet : Ştiu, ai venit să mă ridici. Sînt gata imediat.

— Am venit să discutăm. Dacă se poate.

— Ce rost are ? Termin sticla şi putem pleca.

— Unde ?

— Auzi întrebare ! Unde-i locul meu. Răcni : Ce mai vrei ? Ştii foarte bine că eu l-am ucis pe nemernicul ăla !

■

Simona Andronescu — o femeie în vîrstă cu părul cărunt pieptănat rulou, aşa cum se purta prin '45, '46 — aşteptă să se închidă uşa, apoi se adresă maiorului :

— A plecat. Acum putem vorbi. Ce doreaţi să ştiţi ?

— Mi s-a spus că acum douăzeci și cinci de ani sora dumneavoastră s-a despărțit de profesorul Blendea. Aș vrea să știu ce a determinat această ruptură.

— Am presimțit că de ea e vorba. Bine că a ieșit... Respiră adînc, apoi clătină hotărît din cap : Nu pot să vă spun !

— Trebuie. S-a comis o crimă și...

Simona Andronescu tresări :

— L-a ucis ?

Își mușcă buzele. Maiorul întrebă repede :

— Cine ?

— E o prostie...

— Nu ! Nu e o prostie, doamnă ! V-ați gîndit la cineva anume. Mai precis, știați că cineva dorește moartea altcuiva.

Femeia își frămînta mîinile. Spuse precipitat :

— Vă rog... Vă rog din suflet... N-aș vrea ca din cauza mea... Și așa e nenorocit. În priviri îi apăruse o boare. Nici Claudia, sora mea... Sînt lucruri triste, domnule maior, penibile...

„Lucruri triste, penibile !" repetă Pătrașcu. Se apropie de fereastră. Văzu pe trotuar două fetițe care săreau coarda. „Ce-o fi făcînd Nina ? Nu s-a atins de prăjituri... Evita să mă privească..."

Își aminti vorbele bătrînului : „În fiecare om moare ceva... ! Moare surîsul și nevinovăția pruncului !"... Scutură capul, alungînd gîndul. Spuse fără să se întoarcă :

— Profesorul Blendea a mărturisit că el l-a ucis pe Titel Georgescu.

Auzi o exclamație ușoară.

— A mărturisit ?

— Acum trei ore. Deci, nu are rost să vă faceți scrupule, doamnă. Regret că sînt nevoit să insist, dar ar fi infinit mai greu să discut cu sora dumneavoastră...

— Cu ea în nici un caz ! E o rană veche, domnule maior, nu trebuie redeschisă.

— Nici o rană n-ar trebui redeschisă, spuse încet maiorul. În sfîrșit... Fumați ?

Femeia luă o țigară și Pătrașcu i-o aprinse.

— Mulțumesc.

— Vă ascult, doamnă.

— Da... Claudia i-a fost elevă. Asta se întîmpla prin 1945. Un an mai tîrziu s-au căsătorit.

— O diferență de vîrstă apreciabilă, observă maiorul.

— Da și nu : în ultimă analiză, important e să te simți bine. Cunosc căsnicii între colegi de facultate care n-au rezistat un singur semestru.

— Adevărat.

— Ei bine, Haralambie și Claudia se înțelegeau perfect. Aveau ce să-și spună, domnule maior ! Evitau cunoștințele ca să fie singuri. Umblau de mînă noaptea pe străzi, pîndeau cu sufletul la gură prima zăpadă...

Maiorul se întunecă. Femeia îl întrebă surprinsă :

— Nu vă simțiți bine ?

— Mă doare puțin capul... Continuați, doamnă.

— Exista un singur neajuns, care în cele din urmă a declanșat catastrofa. Copilul înfiat de profesor în 1940 crescuse...

— Cîți ani avea ?

— Șaisprezece, iar Claudia douăzeci și unu...

Maiorul se crispă. Intuise urmarea.

— Într-o zi, nemernicul a tăbărît pur și simplu... I-a imobilizat mîinile și... Își întoarse privirea.

Pătrașcu șopti abia mișcîndu-și buzele :

— Înfiorător !

— Haralambie a găsit-o prăbușită pe covor, plină de zgîrieturi, cu rochia sfîșiată. Ticălosul dispăruse. Peste trei zile Claudia a plecat.

— I-a cerut-o profesorul ?

— Nu. Este... era un om subțire, domnule maior. Există însă momente care nu pot fi depășite. Haralambie n-a putut să uite întîmplarea, n-o putea privi în ochi, deși știa foarte bine că n-are nici o vină. A suferit cumplit, fără să crîcnească. Apoi a început să bea... Apoi...

Maiorul stinse țigara. Simțea în gură un gust amar.

— Cînd v-am spus că s-a comis o crimă, m-ați întrebat reflex dacă „l-a ucis".

— Avea o pușcă de vînătoare. Ani de zile a răscolit orașul căutîndu-l...

Haralambie Blendea stătea mahmur, cu fruntea rezemată în palmă. Locotenentul Brumă deschisese geamul, dar mirosul acru persista. Făcu un semn maiorului că totul e în regulă apoi se așeză pe stiva de cărți.

Pătrașcu privea silueta greoaie a profesorului cu o undă de duioșie.

„Un copil bătrîn, rănit de moarte."

Întrebă încet, aproape în șoaptă :

— Vă menținești afirmația ?

Haralambie Blendea își rostogoli ochii tulburi. Întîlni privirea impasibilă a locotenentului, apoi privirea lui Pătrașcu. Spuse răgușit :

— Credeați cumva că au fost vorbe aruncate la beție ?

— Nădăjduiam... Își drese glasul : Domnule Blendea, n-am să vă întreb motivul pentru care l-ați ucis...

— Oricum tot nu v-aș spune.

— N-am să vă întreb pentru că îl bănuiesc. Administratorul m-a informat că în 1940 l-ați scos pe tînărul Titel Georgescu dintr-un orfelinat. Probabil nu și-a arătat recunoștința, dimpotrivă... În sfîrșit, altceva v-aș ruga să-mi spuneți : Cum ați procedat. V-aș propune s-o luăm în ordine. Cum ați aflat adresa la care se ascunde ?

Haralambie Blendea scutură sticlele goale, apoi plescăi nemulțumit din buze.

— Mi-a trimis cineva o scrisoare... Rămase pe gînduri. Ei, drăcia dracului ! De fapt cine mi-a trimis-o ?

— O aveți cumva ?

Bătrînul își cercetă buzunarele pe îndelete, se uită în jur, și ridică din umeri :

— Nu. Am uitat-o acolo, împreună cu cărțile... Sau am pierdut-o. În orice caz, pretindea că i-am fost recomandat de doctorul Ștefănescu de la Caritas. Un prieten vechi. Dorea să-i vînd volumele lui Pearl Buck...

Medicul își încruntă sprîncenele :

— Bietul Haralambie !

— Ştiaţi că şi-a desfăcut biblioteca ? întrebă Pătraşcu uitîndu-se după scrumieră.

Ştefănescu scoase o ţigară aşezînd între ei o scoică de cristal masiv :

— Firește. Îl vizitez aproape săptămînal. Mi-a fost imposibil să-l scot din mansarda aia. Oftă : O să se stingă repede...

Maiorul îşi roti privirea prin încăpere. Se afla într-un birou superb, cu piese vechi, excelent întreţinute. Pendula *empire* prinsă în ghearele unui vultur de bronz emise un sunet profund. Pătraşcu îşi controlă reflex ceasornicul :

— N-aş vrea să vă reţin prea mult. Uitaţi despre ce este vorba ! Cineva s-a adresat domnului Blendea rugîndu-l să-i vîndă operele lui Pearl Buck în traducere românească. Cu ce ocazie i-aţi recomandat sursa ?

Medicul îl privi surprins :

— Eu !?! Cred că e o confuzie, domnule maior. Nu am vorbit cu nimeni despre aşa ceva. În general evit să discut despre Haralambie...

Maiorul îi cîntări privirea :

„Omul ăsta nu minte !"

■

Haralambie Blendea îşi prinse capul în mîini :

— Hm ! E ceva care nu se leagă...

— Vă spun eu ce, interveni maiorul. Într-un fel sau altul, toţi duşmanii lui Titel Georgescu au fost convocaţi la adresa din strada Silvestru.

— De ce ?

— Pentru ca să se întîmple ceea ce s-a întîmplat...

Bătrînul izbucni în rîs :

— Înţeleg. Drăcească treabă ! Oricum, îi rămîn recunoscător... Sînt douăzeci şi cinci de ani de cînd îl caut pe ticălosul ăla ! Într-adevăr, cînd a intrat, toţi s-au repezit să-l sfîşie. Asta înseamnă că nu sînt singurul... Am ucis o năpîrcă, domnule maior !

— Regret din suflet că nu aţi lăsat justiţia...

— Justiția ? Ce putea să-i facă justiția ? Să mă bucur că a încasat cîteva luni pentru... Oftă : Azi-dimineață eram făcut binișor. Am debitat, mi-amintesc, tot felul de prostii, dar toate pleacă de la un adevăr trist. Aici — își apăsă inima — s-a rupt ceva, ori ceva lipsește... De douăzeci și cinci de ani mă străduiesc să umplu golul...

— Așa ? întrebă Pătrașcu arătînd sticlele goale.

— Și așa.

— Domnule Blendea, îmi pare rău că insist asupra unui subiect dezagreabil, dar nu am încotro. Nu știu aproape nimic despre tînărul Georgescu. Cînd l-ați înfiat avea aproximativ zece ani. Își cunoscuse părinții ?

— Pe taică-său. Maică-sa murise cu un an mai de vreme într-un accident de cale ferată.

— Mulțumesc. Și-acum să revenim la... la chestiunea propriu-zisă. V-ați dat seama că întîlnirea a fost regizată. Spuneți-mi, vă rog, știți cine erau ceilalți patru ?

— Nu. I-am văzut pentru prima oară.

— Continuați.

— Cînd a intrat pe ușă, mi s-a făcut părul măciucă. Orice, dar numai la asta nu mă așteptam.

— Și ceilalți, mi s-a spus, au reacționat la fel.

— Probabil. Nu-mi puteam desprinde ochii de pe chipul nemerniculuí. La un moment dat s-a stins lumina.

— Iertați-mă, s-a stins sau ați stins-o ?

— S-a stins. Aveam în mînă sticla de gin. M-am apropiat și... l-am miruit !

Maiorul își îngustă privirea.

— Cu sticla ?

— Cu sticla.

— Apoi ?

— Ne-am împrăștiat care încotro. Douăzeci și cinci de ani am visat momentul ăsta. L-am ucis de-un milion de ori, în toate felurile, dar nici o clipă nu m-am gîndit cum voi proceda după. La început m-am speriat și am vrut să dispar. Știam că datorită tenișilor mă veți repera imediat, de aceea mi-am cumpărat o pereche de pantofi. Apoi am socotit că trebuie să aflați. Dacă nu veneați dumneavoastră mă predam eu.

— De ce ?

— Fiecare minut petrecut în închisoare îmi va aminti isprava. Ori ăsta-i balsamul de care am nevoie...

Maiorul îl măsură lung. Spuse încet, abia auzit :

— Sticla de gin a fost trimisă la analiză. Poartă într-adevăr amprentele dumneavoastră, dar nici o picătură de sînge. Dealtfel, dimensiunile rănii reclamă altă armă. Îl privi adînc în luminile ochilor : Pe cine acoperiți ?

Coborîră. Locotenentul părea contrariat :

— De ce l-ați lăsat să creadă că ne-a păcălit ?

— Ai înțeles combinația ?

— Desigur. Ucid și mărturisesc crima indicînd o armă care știu în mod cert că mă scoate basma curată...

VII

Start spre necunoscut

Bob Voicu își privi ceasul, apoi așeză valizele galbene, mari, din piele de porc, pe dușumea. Le puse cap la cap, în lungime, și ridică capacele. Celé două extremități, alăturate erau decupate. Se strecură înăuntru :

— Închide !

Un bărbat scund, cu ochi neliniștiți, sări de pe fotoliu. Închise valizele, apoi puse alte două, mai mici, deasupra :

— Gata !

Valizele mici se clătinară și căzură. Bob Voicu se ridică :

— Paisprezece secunde ! E în regulă. Turnă puțin whisky în două sonde și întinse omuleților una : Și acu s-auzim.

— Am rezervat, începu celălalt, un loc în compartimentul maeștrilor.

— Perfect.

— Trenul pleacă la ora 8 și 20. S-a hotărît întîlnirea la 7 și jumătate, în fața biroului de informații.

— Da... Uite cum procedăm. Valizele mele vor fi deja instalate înainte de a trage trenul pe peron, așa că mă vor găsi în compartiment. Îi ajuți să urce. O să întreb dacă există vagon restaurant. Îmi răspunzi dumneata și

mă sfătuiești să rămîn prin apropiere dacă vreau să prind vreun loc. Maeștrii dumitale sînt amatori de cîrciumi ?

— Ferească Dumnezeu ! Artiști, domnule Voicu, oameni strîngători ! Dacă spun cuiva nu mă crede. Toată lumea e convinsă că actorii își fac veacul prin localuri. De fapt așa ar trebui să se întîmple. Așa ! Cu excepția ălor tineri, și nici ăia toți, restul mănîncă la briceag. Astăvară, în turneu...

— Lasă, îmi povestești mai tîrziu. Așadar mă sfătuiești să pîndesc deschiderea vagonului restaurant. Îmi cer scuze și plec. Îndată ce-am ieșit îi întrebi discret dacă știu cine sînt. Evident, vor ridica din umeri. Le spui atunci cu titlu de mare confidență că mă numesc Predescu și sînt ministru adjunct.

— Am înțeles.

— Punctul doi ! Aranjezi să vină cineva care să facă fotografii înainte de plecare, și-ți rogi maeștrii să coboare.

— Coboară ei singuri dacă-i vorba de poze. E destul să spun că apare fotografia în *Informația*...

— Foarte bine. Revin în compartiment, mă lungesc în valize și dumneata le pui pe celelalte două mici deasupra.

Omulețul cu ochi neliniștiți clătină din cap.

— Cum o să rezistați atîtea ore, domnule Voicu ? Numai pînă la frontieră sînt...

— O să rezist !

— Să dea Dumnezeu. În privința vameșilor, nici o grijă. Cum îl zăresc pe maestrul T, se deschid ca o floare : „Să trăiți ! Ce plăcere...“ și cu asta basta ! Nu s-atinge unul de valize !

— Sper.

— Am făcut de cinci ori drumul ăsta, domnule Voicu. Ne cunosc ăia, ca pe cai breji. Ș-apoi, nu uitați că șeful vămii e feciorul regizorului. Vă dați seama, compartimentul e tabu ! Se ridică : Ei, cam asta ar fi totul. Duminică plecarea !

— Nu ! Nu e totul, băiete !

Omulețul se opri surprins. Bob Voicu îl sfredelea cu privirea :

— Acum șapte ani am aranjat cu altcineva o combinație la Constanța. Acel cineva m-a vîndut. Acum e mort ! Adăugă după o pauză : Dacă mă vinzi, te găsesc și-n gaură de șarpe !

■

Mergeau pe malul lacului. Frunzele galbene, bolnave, se aruncau în apele negre.

„Au ceva din disperarea sinucigașilor", își zise Dana Săraru strîngîndu-se înfrigurată. Își vopsise părul, purta ochelari și haine modeste. Bărbatul de lîngă ea, nefiresc de slab, cu ochii bulbucați ascunși în spatele unor lentile groase, vorbea încet, rar, așa cum povestești copiilor înainte de culcare :

— Mîine dimineață am avion. În două ore sînt la Frankfurt. Peste trei zile primiți pașaportul.

— E mult.

— E tot ce pot face. Aveți fotografiile ?

— Să vedem întîi despre ce este vorba. Nu am voie să risc.

— Riscul e minim, domnișoară. Aproape că nu există. Oamenii noștri vor căuta o fată care să vă semene și care, evident, acceptă combinația în schimbul unei sume.

— Ehe, boală lungă...

— Nu-i așa ! Nu sîntem la prima afacere de genul ăsta... În cîteva ore, găsim cinci fete, nu una... Ș-apoi avem machiori excelenți. Duminică dimineața, domnișoara Schultze, să spunem, intră în România, avînd pe pașaport fotografia dumneavoastră și numele ei. Înțelegeți ?

— Încep să înțeleg.

— Duminică la prînz aveți documentul, iar luni părăsiți țara.

— Și ea ?

Bărbatul rîse, dezvelindu-și dinții mari, cabalini :

— Așteaptă la Intercontinental sau Athénée Palace telefonul meu. Îndată ce termină convorbirea, o convorbire oarecare stabilită dinainte, poate să se adreseze miliției reclamînd furtul poșetei în care păstra banii și pașaportul. Marți dimineața i se va pune la dispoziție un

act provizoriu, un bilet de călătorie și toate regretele pentru cele întîmplate. Întrebă surîzînd : Puteți să-mi spuneți în ce constă riscul dumneavoastră ?

— Știu eu ? La frontieră...

— La frontieră evitați pe cît e posibil să angajați discuții cu grănicerii și vameșii. Vorbiți germana ?

— Așa și așa...

— În regulă. Am scos pînă în prezent trei persoane care nu știau o vorbă.

Dana Săraru îi înmînă fotografiile.

■

Hanibal Crețu stîrnise îngrijorarea familiei. Era prima zi în care nu încercase s-o șteargă de acasă... Stătea în fotoliul de lîngă geam aruncînd din cînd în cînd priviri speriate spre portiță. Fiică-sa și nepoții intrau în odaie sub pretexte diferite, îl cercetau bănuitori, apoi se adunau în hol schimbînd șoapte confidențiale.

Bătrînul oftă :

„De s-ar termina odată ! Nu mai rezist !"

■

Alexandru Vasiliu-Dobrogea uză de toate trucurile ca să verifice dacă e urmărit : șireturi legate la colțul străzii, intrări precipitate în ganguri, autobuze luate în ultima clipă etc. Convins, în sfîrșit, că a reușit să-și piardă urma, ajunse în dreptul unui șantier și se furișă înăuntru. Scormoni cu piciorul într-un morman de moloz, apoi cu amîndouă mîinile. Se ridică epuizat.

— „Ticălosul !"

Auzi o tuse în spate și se întoarse : Maiorul Pătrașcu îl privea surîzînd :

— Căutați cumva sfeșnicul, domnule Vasiliu ? Vă osteniți degeaba. Dacă raționamentul meu e just, întrebați-o pe mătușa dumneavoastră de ce l-a luat. Apropo, cum a fost la aniversare ?

Alexandru Vasiliu-Dobrogea urmărea discret personalul secției de tablouri. Nici un bărbat. Își aminti primul telefon al necunoscutului :

„Petrescu de la Consignația. V-am vîndut acum șase luni o natură moartă de Piliuță..."

Cumpărase, într-adevăr, tabloul cu șase luni în urmă, dar cine i-l vînduse... Ridică din umeri și pătrunse în magazin.

Una din fete se apropie surîzînd profesional. O modalitate de a avertiza că nu te afli într-un muzeu...

Bătrînul se interesă discret :

— Domnul Petrescu nu lucrează astăzi ?

— Petrescu ?!

— Celălalt nume îmi scapă... Mi-a vîndut un Piliuță în primăvară...

Fata îl măsură surprinsă.

— Cred că vă înșelați.

— Imposibil.

— Șefa, a lucrat la noi unul Petrescu ?

Din spatele paravanului apăru un cap împodobit ca un pom de iarnă. Spuse surîzînd :

— Da și nu.

— Cum adică ?

— În primul rînd să știi matale de la mine că nu-l cheamă Petrescu ci Weissman. În al doilea rînd, nu era bărbat, ci femeie... Cel puțin așa pretindea Claruța...

■

— Mi-e frică, domnule maior, spuse avocatul Pop invitîndu-i să ia loc, că n-am să vă pot fi de folos.

Locotenentul își roti distrat ochii prin încăpere. Degetele băteau nervos darabana pe genunchi.

„E iritat, își zise Pătrașcu. Nu poate înghiți deloc eșecul de ieri noapte".

Avocatul se interesă :

— Coniac ? Țuică ? Șliboviță ?

— Nimic, de astă dată. Dealtfel, am trecut pentru un singur minut. N-ați reușit să vă amintiți ?

— Nu, din păcate. Și totuși, repet, fata mi-e cunoscută. Înclin să cred că am văzut-o prin tribunal, dar cînd și cu ce prilej nu-mi aduc aminte.

Bătrînul Pop, în căruciorul lui de infirm, clătină din cap :

— Era o vreme cînd reținei al naibii de bine unde-ai văzut o femeie frumoasă. Chicoți : Vîrsta să fie de vină, băiete ?

Maiorul răsfoi carnetul și citi însemnările făcute după discuția cu doamna Pandelescu, mama lui Vasîlică, haidăul și repetentul...

— O cheamă Doina sau Diana. În orice caz, numele mic începe cu *D*, iar cel de familie cu *S*. Dacă amănuntul ăsta vă poate ajuta...

Se ridică în picioare, străbătu încăperea pe vîrfuri și deschise brusc ușa. Letiția Sima, aplecată ușor înainte, asculta...

„Hm. Puteam să pun pariu ! Să fi deprins obiceiurile de slugă tot la sugestia lui Titi Georgescu ?“

Făcu un pas înapoi și spuse surîzînd :

— Nu cred că de pe culoar se aude bine. Poftiți înăuntru, doamnă.

În capul scărilor îi așteptau soții Golea. Economistul, cu ochii ieșiți din orbite, își frămînta înnebunit mîinile :

— Ne-au călcat hoții, domnule maior ! De necrezut ! Au tăiat ușa, jur împrejurul broaștei ! Poftim, uitați-vă ! M-au nenorocit ! Mi-au luat tot ! Țineam economiile în casă... În saltea...

Pătrașcu asculta impasibil. Ridică din umeri și spuse :

— Nu mă interesează, domnule ! Pricepeți ? Nu mă interesează...

Îi explică locotenentului după ce ieșiră în stradă :

— Individul m-a enervat îngrozitor. Cam în felul ăsta a răspuns la toate întrebările mele... Îl las să fiarbă fără apă două zile... Lovitura a dat-o Lică Ciubaba din Ferentari. El, Sile Panait și Tudose Lunganul mai operează așa. Ultimii doi execută o condamnare.

— Nu-ți place cafeaua ?

— Ba da...

Intraseră într-o bodeguță din piața Gemeni. Debarasoarea ștergea de mîntuială mesele cu o cîrpă murdară,

ospătarul acru, pus pe harță, le trîntise pur și simplu cești în față, barmanul turna alcoolul în țoiuri cu aerul că dă de pomană...

— Mă întreb de multe ori, spuse maiorul, dacă oamenii ăștia nu socotesc cumva zîmbetul în bani... Își aprinse țigara. Nu prea ești în apele dumitale.

Locotenentul oftă :

— Se mai întîmplă... Ridică privirea : Aș vrea să vă rog ceva...

— Știu ce vrei să mă rogi. Îi puse mîna pe umăr : Îți doresc succes !

■

Trenul alerga în noapte. De ferestre se izbeau frunze moarte, stropi reci de ploaie. Locotenentul privea întunericul umed, gîndindu-se că pleacă să caute acul în carul cu fîn.

Într-adevăr, singurul element pe care-l deținea era instantaneul estival cu Titel Georgescu pe fondul peluzei din Constanța, surprins, după opinia specialiștilor, cu aproximativ opt ani în urmă. Din păcate, ștampila era neclară, aproape ștearsă, se ghiceau doar cîteva litere. Cealaltă fotografie, cea subtilizată, fusese făcută la aceeași cooperativă. Trebuia deci să descopere cooperativa, dacă mai exista, apoi fotograful, dacă mai trăia, iar fotograful să-și amintească de victimă și grupul acestuia, pentru ca în cele din urmă să ajungă la tînărul cu aluniță...

Drum lung !

După cinci ore de alergătură inutilă prin toate atelierele orașului se prăbuși pe scaun :

— Un coniac.

— Nu servim alcoolice fără gustare !

Se întoarse surprins. Ospătarul, un munte de om, îl privea fix :

„Ai ceva împotrivă ?“

Își aminti reflecțiile maiorului despre oamenii care nu știu sau nu vor să zîmbească... Ridică din umeri :

— Un coniac și o gustare...

— Nu avem decît *Milcov*. 11,60 plus 12 la sută.

— Din care aveți...

Își rezemă capul în mîini. Bilanțul era catastrofal. Peste tot, în toate unitățile, primise același răspuns : „Nu s-a făcut la noi !" Avea senzația că își croiește drum printr-un bloc de granit tăind piatra cu o lamă... Gîndul că se va întoarce la București fără să fi dat de urma tînărului cu aluniță îl înnebunea.

Scoase încă o dată fotografia și o răsuci pe toate părțile. Bucata de carton continua să rămînă mută.

„Și totuși e făcută aici, de un profesionist".

Se simți privit și întoarse capul. În spate, un bătrîn cu o tăietură mongoloidă a ochilor îi zîmbea.

— Dumneavoastră căutați pe cineva azi-dimineață la *Arta Fotografică ?*

Locotenentul se apropie cu paharul în mînă :

— Îmi permiteți să iau loc ?

— Vă rog. Mă cheamă Simion, dar lumea-mi spune *bre Ali*... Vara vînd pepsi pe plajă la Modern.

— Locotenent Brumă.

— Eram în atelier cînd ați întrebat. Întinse mîna spre fotografie. Pot s-o văd și eu ? Mulțumesc.

Își potrivi ochelarii pe vîrful nasului și privi ștampila. Un surîs cuminte de uncheaș îi înflori pe buze :

— E cu cîntec... Fotografia asta, domnule locotenent, nu-i făcută la cooperativă !

— Bine dar ștampila ? !

— Uitați-vă cum e pusă !

— În grabă.

— Din contră ! Cu meșteșug ca să nu se deslușească nimic.

Brumă își încreți fruntea. Bătrînul Ali sorbi încetișor din pahar :

— Acum vreo nouă ani era un șmecher care lucra clandestin. Or fi fost ei mai mulți, că-i plină lumea, dar eu pe ăsta îl știu : Niky Poartă'n casă.

— Constănțean ?

— Vezi bine ! Poate n-o să mă credeți, dar cei mai mari pungași nu la București îi găsiți. Aici. Port, sezoniști, străini... Îi înapoie fotografia. La noi e o vorbă : „Ai poftă de măr, caută în piersic". Niciodată nu se știe...

Niky Poartă'n casă își căpătase porecla la jocul de table. Măsluise zarurile și usca sezonistii. Bișnițar, trișor,

escroc, făcuse de toate. Trecuse de prima tinerețe. Era un bărbat cu fața trasă, cearcăne adînci și ochi vicleni. Cercetă fotografia clătinînd din cap :

— Ai dat-o-n bară, șefule ! Asta-i mîna lui Lemnaru.

— Adresa !

— Cu plăcere : Aleea 3, garsoniera 15 pe dreapta, Cimitirul Belu...

— Vrei să spui că...

— A mierlit-o. Altfel nu ciripeam, îți dai seama.

Locotenentul își mușcă buzele. Niky Poartă'n casă privi încă o dată fotografia. Cutele dintre sprîncene i se adînciră :

— Trosnitor ?

— Îl cunoști ?

— Parcă. Nu-l cheamă Titel ?

— Ba da. Titel Georgescu, din București. Adăugă repede de teamă ca celălalt să nu se răzgîndească : Acum două zile a fost ucis...

— Ca să vezi ! Ce ți-e și cu viața asta... Am jucat poker astă-vară și m-a luat de ageamiu...

— Trișor !

— Boboc ! Care mai trage azi din decartări ? N-am zis o vorbă. Pe la miezul nopții se sparge bîlciul și-l iau, frățioare, la o tablă. Rîse : Dimineața i-am dat dă troleibuz... Pe bune !

— Apoi ?

— S-a topit.

— Și n-ai mai auzit de el ?

— Cică trăia c-o fufă de la *Higiena*. Una Lili...

— Părul ? Barba ?

— Amîndouă.

Frizerul îi prinse șervetul la gît și începu să-l săpunească. Locotenentul urmărea prin oglindă agitația din salonul de coafură. Lili, o femeie blondă, bine conservată, compunea un coc sofisticat, numai bucle și zulufi. Clienta se privea fermecată în oglindă.

Deasupra căștilor, aproape de tavan atîrna un anunț : *Bacșișul ne dezonorează !*

„Nu s-ar zice", observă stupefiat locotenentul. În mai puțin de 15 minute Lili primise de la trei cucoane trei hîrtii de 25.

Se adresă frizerului, ca între bărbați, făcîndu-i cu ochiul :

— E ocupată ?

Omul clănțăni foarfecele cugetînd adînc :

— Toate femeile ocupate pot fi libere și invers. Vă iau mai sus la spate ?

— Obișnuit.

— Așa cum îi șade bine unui om serios. Nu că-mi apăr pîinea, dar zic ! Ce modă o fi asta — mă iertați de vorbă proastă — cu plete ca la muieri ? O rușine, domnule dragă ! Păi degeaba îi scuturăm la radio și la televizor ? Că ăsta-i rostul satirei, să îndrepte.

— Dar se îndreaptă ?

— Vorba dumneavoastră ! Birocrații cel puțin... E posibil să te poarte cu săptămînile pentru o amărîtă de adeverință ? !

— Nu e posibil.

— Ar trebui să se ia atitudine ! Să fie smulse cu rădăcină cu tot, buruienile dracului !

— Așa e ! Ca să nu mai vorbim de năravul bacșișului...

Frizerul rămase cu briciul în aer :

— Ce-ați spus ? !

Locotenentul socoti că e momentul să părăsească unitatea.

Lili scoase o țigară și Brumă îi oferi un foc :

— Bănuiam că așa o să sfîrșească. Omul ăsta a fost un mare ticălos !

— Cînd l-ați cunoscut ?

— Astă-vară prin iunie.

Locotenentul se crispă : legătura era recentă, deci greu de presupus că fata ar cunoaște anturajul victimei cu șapte sau opt ani în urmă.

— Nu sînteți singura căreia Titel Georgescu i-a procurat decepții...

— Asta nu mă încălzește cu nimic. Îl privi limpede, în ochi : L-am iubit, domnule locotenent. Cu patimă, cu disperare. Ei bine, știți ce mi-a cerut după două luni ? Să fiu drăguță cu prietenii lui...

— Ce fel de prieteni ?

— De ocazie. Turiști străini culeși de prin baruri. M-a îndemnat să merg cu ei la hotel !

— Oribil !

— Am suferit îngrozitor. Atîta murdărie...

Avea lacrimi în ochi, bărbia îi tremura.

— Într-adevăr, un mare ticălos !

— Bineînțeles, am refuzat. Eram incapabilă să scot un cuvînt. S-a năpustit atunci cu pumnii și cu picioarele... M-a lovit ca o brută... Noroc că a sărit Turcitu, paznicul de la far.

— Porcul !

Din ochii Turcitului țîșneau fulgere. Locotenentul așteptă să se liniștească, apoi întrebă :

— Și cu dumneavoastră a fost incorect ?

— Incorect ? S-a purtat ca un ticălos, nemernicul ! Zece ani a avut casa mea la dispoziție, frigiderul, banii. Ca între prieteni. Ia, neică, cît ai nevoie, pune la loc...

— Și ?

Bătrînul își încleștă pumnii :

— Mi-a necinstit nepoata... Un copil, paisprezece ani... N-am ucis în viața mea o muscă, dar dacă-mi pică în mînă...

— Ați anunțat miliția ?

— Eh ! Prinde orbul, scoate-i ochii...

— Am reținut că erați prieteni de peste zece ani, nu-i cunoașteți adresa ?

Turcitu surîse amar :

— Prieteni... Îmbătrînii degeaba. Atîta amar de vreme și n-am simțit ce jigodie primesc sub acoperiș. Venea vara cîte două luni, beam un șpriț, una alta, cîte o vedere de anul nou și cam atît. Dar odată, n-a socotit capul ăsta prost de ce nu mă cheamă și pe mine la București ! Trei săptămîni am răscolit orașul ! Miliția pe de o parte, eu pe de alta. Oftă : Nimic.

Ospătarul se apropie în sfîrșit...

— Da, vă rog !

— Ce-ați vrea să luăm ? întrebă locotenentul.

Bătrînul ridică din umeri :

— Știu eu ? O bere.

— Bere căutați dumneavoastră în altă parte, aici e local de lux. Whisky, campari, gin...

Brumă își încleștă maxilarele. Paznicul se întoarse spre ospătar și spuse apăsat :

— Cheamă-l pe Atanasiu !

— Aoleu ! Matale erai, nea Turcitule ? Păi de ce nu spui, frate ? Gata ! De care să aduc ? Cehă ? Germană ? D-a noastră ?

— Radeberger.

— S-a făcut !

Locotenentul clătină din cap :

— Așa e treaba ? !

— Cam așa. Dacă nu te cunoaște, ori nu-l atingi la manșetă, ai încurcat-o. Îl privi lung : Ce-a mai făcut ticălosul ăla de-l cauți matale ? Sau tot pentru...

— Îl caut pe ucigașul lui.

Obrazul bătrînului se lumină dintr-odată :

— A murit ? ! ? Cînd a murit ? !

— Alaltăieri.

— Cum ?

— I-a crăpat cineva capul.

Turcitu se rezemă comod de spetează, respirînd ușurat :

— Există totuși un Dumnezeu ! Ospătar ! Șampanie ! !

Vinul cu reflexe de chihlimbar aburea cupele. Bătrînul bău lung, plescăi încîntat și își aprinse o țigară :

— Pe unii i-am cunoscut, pe alții nu. Stau mai mult la far decît acasă.

Locotenentul îi descrise amănunțit pe tînărul cu aluniță. Turcitu ascultă atent, apoi zise :

— Îl știu, cum să nu-l știu ! Ne-am întîlnit acum două luni în București. Și el îl căuta. Șase ani a făcut din cauza nemernicului.

— Escrocherie ?

— Așa ! A vrut s-o șteargă pe mare. Închipuiește-ți dumneata, să înoate zece ore și cînd colo... Se opri brusc : Dar de ce mă întrebi ?

— Presupunem că el l-a ucis.

Regretă imediat gafa. Bătrînul se strînse în scaun privindu-l dintr-o parte.

— Și vrei să-l torn eu ? Pe omul care i-a plătit pentru toate josniciile ? Pe omul care a ucis o năpîrcă ?

— Există o justiție...

— Știu. Dar e blîndă ? Clătină hotărît din cap : Nu, domnule locotenent, n-am să-ți spun cine e ! O întoarse : M-am înșelat, nu-l cunosc...

După o oră de argumentări și insistențe, locotenentul părăsi localul. Turcitu refuzase să vorbească.

„Ce greșeală ! Acum zburam spre București cu adresa în buzunar ! Fir-ar să fie !"
Ajunse la sediul miliției și intră.

Comandantul ascultă povestea zîmbind subțire :
— Vă necăjiți degeaba. Nimeni n-ar fi prevăzut întorsătura. Se ridică. Să mergem la arhivă. S-ar putea să aveți noroc.

— Robert (Bob) Voicu, 35 de ani, absolvent al Politehnicii, liber profesionist, strada Armenească nr. 226, parter, apartamentul 1. Condamnat în 1967 pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. Iată și caracterizarea penitenciarului : *Individ periculos, deosebit de inventiv. Șase încercări de evadare în timpul detențiunii, toate la un pas de reușită...*
Locotenentul Brumă era în al nouălea cer. Strînse îndelung mîna comandantului și se aruncă în primul taxi.

■

Arborase o mină indiferentă. Sfîrși raportul apoi întinse adresa lui Bob Voicu cu o degajare studiată.
Maiorul surîse. Îi mîngîie în treacăt obrazul crud, de copil, fără urmă de barbă :
— Bravo, băiete. Mă bucur în primul rînd pentru dumneata.
Dar locotenentul observă repede că Pătrașcu era îngrijorat și trist.
— S-a întîmplat ceva ?
Maiorul privea pe fereastră. Articulă încet :
— Nina...
— Ce-i cu Nina ?
— A dispărut !

VIII

„Alice în țara minunilor"

Colonelul Tudose îl privi îngrijorat :

— Cînd te-au anunțat ?

— La opt. La șapte și jumătate supraveghetoarea i-a adunat pentru cină. Nina lipsea. Își privi ceasornicul : E unsprezece...

— Prea departe n-a ajuns. O fi oprit-o sectoristul, sau vreun agent de circulație. Un copil care umblă noaptea pe străzi atrage imediat atenția.

— Am telefonat la toate secțiile de miliție. Nimic.

— Acasă ?

— Nu e. Dealtfel nici nu știe cum să ajungă.

— Ciudat !

Locotenentul Brumă avu senzația că Pătrașcu a îmbătrînit dintr-o dată. Cute adînci îi brăzdau figura. Se plimba prin birou frîngîndu-și mîinile.

■

Nina își șterge ochii cu pumnii și oftează. Tăticu n-a venit nici aseară, nici azi-dimineață... N-o iubește ! Pe ea n-o iubește nimeni ! A sperat din tot sufletul că o să se întoarcă să-și ia nasturele. Cum o să umble tăticu fără nasture ? Bucata rotundă de os îi frige palma. Lacrimile i se înnoadă în bărbie.

„M-a părăsit..."

Nina se hotărăște :

„Am să fug în lume !"

În spatele căminului gardul e rupt. Lipsește o scîndură. A ochit ea locșorul ăsta mai de mult... Acum ar putea să se strecoare...

Nina merge repede. Vede prin ferestre televizoarele... E filmul cu Mihaela de la șapte și douăzeci pentru copii. Cînd căsuța cățelului e gata, mămica o ia în brațe și... Mămica a plecat de mult și nu s-a mai întors... De ce ?

A ajuns într-o stradă plină de magazine. A ! Uite unul cu jucării ! În vitrină, piticii și zînele bune, și păpușile îi fac cu ochiul, o îmbie să intre. Intră.

A plecat toată lumea. S-au tras obloanele, s-au încuiat ușile. Nina iese din spatele landoului, pășind încet, de-a lungul rafturilor. Păpușii în rochiță de dantelă îi e frig, știe ea... Nina își dezbracă paltonul și înfofolește păpușa.

— Nu-i mai bine așa ? Vezi că e mai bine ? Pe mine mă cheamă Nina. Pe tine ? Monica ?

Lîngă Monica e un cățel de catifea care plînge. N-a vrut să-l cumpere nimeni. Nina îi șterge lacrimile cu batista :

— Fii cuminte, Muțunache ! Nu-i nimic ! Nici pe mine nu mă vrea nimeni...

Oftează. Îi e milă de ea, de cățel, de păpușile părăsite în cutiile lor de carton. Le adună pe toate jur împrejurul căsuței de turtă dulce. A adus și veveriţele și ursuleții și piticii cu bărbile lor pînă la pămînt și iepurașii care tremură de frică pentru că, dumneaei, tanti vulpița, le dă tîrcoale. Muțunache plînge. Nina îi mîngîie creștetul din lînă portocalie. Știe că un cățel ca să adoarmă, trebuie să audă o poveste.

— Să vă spună Nina o poveste ?

Moș Martin de-o vreme nu mai aude bine, așa că Nina îl așează la picioarele ei. Îl roagă pe Donald, rățoiul, să aibă grijă de Mickey Mouse și începe să povestească :

— A fost odată ca niciodată un cățeluș cu botișorul umed și doi ochi mici ca două mărgele. Venise primăvara și ieșind cățelușul afară văzu pentru prima dată flori și fluturi de toate culorile. Și-atunci un fluturaș cu aripile de aur i s-a așezat pe vîrful nasului. Cățelușul s-a speriat, a dat cu lăbuța, dar văzînd că fluturele vrea să se joace, au început să sară și să alerge unul după celălalt...

Nina povestește încet. Așa povestea tăticu... Își amintește de serile cînd se jucau amîndoi în jurul bradului. În casă era cald, mirosea a pădure, a cozonac... Muțunache îi încălțase pantofii... Și tăticu rîdea... De cînd nu l-a mai văzut rîzînd ? Nina desface pumnul să vadă dacă nasturele mai e acolo. Este. Nina oftează și continuă :

— Și tot alergînd și zburînd au ajuns în stradă. Un copil rău a aruncat cu o piatră și i-a stricat lăbuța cățelușului. Venise noaptea. Cățelușul, cu boticul umed și ochii ca două mărgele, a început să plîngă. Și a trecut

pe lîngă el nenea doctorul... Cățelușul a ridicat lăbuța și i-a arătat-o. Cu toate că vindeca numai oameni mari, văzîndu-l mic și singur și bolnăvior l-a luat în casă, i-a legat lăbuța, i-a dat să mănînce cărniță și lăptic și l-a botezat Gri, după culoarea blăniței... Vă e foame, copii ? Lasă, știu eu că vă e foame !

Nina coboară de pe un raft bucătăria micii gospodine, își pune un șorț și se apucă să gătească : Salata de morcovi pentru iepurași, dulceață de zmeură pentru moș Martin... Le prinde șervețele la gît și îi hrănește cu lingurița...

— Așa. Și într-o bună dimineață Gri a dispărut. Nenea doctorul l-a așteptat pînă noaptea tîrziu, însă cățelușul nu s-a mai întors. Nu s-a întors nici a doua, nici a treia zi. Și a înțeles nenea doctorul că Gri e un cățeluș nerecunoscător.

Dar, într-o noapte a auzit un rîcîit la portiță. Ieșind afară l-a văzut pe Gri împreună cu alți doi căței. Și ceilalți doi căței aveau lăbuțele stricate...

Pasămite știa el, Gri, că există un nenea doctor care repară lăbuțe de căței...

Nina închide ochii.

Deodată, totul în jurul ei prinde viață. Ceasul cu cuc, din căsuța de turtă dulce, anunță miezul nopții. Cei șapte pitici zmulg de pe cer un nor și-i așternă Ninei un pat. Adună și cîteva stele din care îi împletesc o coroniță. Cenușăreasa i-a încălțat pantofii ei de argint, Albă ca zăpada îi piaptănă părul... Bate cineva la ușă. A, e zîna cea bună ! Nina întinde mîinile spre ea :

„Mămico !"

Zîna cea bună seamănă cu mămica.

„Nu, Nina, nu sînt eu mămica ta, dar, n-ai nici o grijă, o s-o găsim".

„Și pe tăticu ?"

„Cum arată tăticul tău ?"

Nina îl descrie.

„Îi lipsește un nasture de la palton. Asta e nasturele !"

„Să nu-l pierzi, Nina ! El ne va duce la tăticul tău".

Și pornesc cu toții spre castelul vrăjitorului din Oz. În frunte, merg călări Făt Frumos din lacrimă și Harap Alb.

Nina întoarce capul. Vulpea cea șireată a coborît din raftul cu jucării și îi dă tîrcoale. Vrea să-i fure nasturele !

Precis vrea să i-l fure ! Vrăjitoarea de ceară îi şopteşte ceva vulpii apoi se apropie tiptil de norul pe care stă culcată Nina. Nina strînge nasturele în palmă... „Dacă mi-l iau n-o să-l găsesc pe tăticu niciodată !“

Duce nasturele la gură şi-l înghite...

Lumea copiilor îşi deschise uşile. Vînzătoarele s-au oprit mirate : În mijlocul magazinului doarme o fetiţă înconjurată de jucării.

— Ce chestie ! A cui o fi ?!

Maiorul avea ochii umeziţi de o boare cînd o luă în braţe. Nina îi trecu mîinile după gît strîngîndu-l tare, din răsputeri. Deschise ochii :

— Tăticule !

— Dormi Nina, dormi draga mea...

— Au vrut să-mi fure nasturele !

— Cine ?

— Vulpea... şi vrăjitoarea de ceară... Desfăcu pumnul şi i-l întinse. Uite-l !

— Draga mea...

Nina suspină uşurată, se cuibări la pieptul maiorului şi adormi din nou.

Pătraşcu privi jucăriile răspîndite pe jos. Se adresă responsabilului :

— Vă rog să le împachetaţi. Vreau să le cumpăr.

— Toate ?!

Maiorul zîmbi :

— Toate.

IX

Meci cu Bob Voicu

Bob Voicu îşi puse încet mănuşile aruncînd prin încăpere o privire de rămas bun. Frunzele ficusului enorm, aşezat în apropierea ferestrei, luceau stins.

„Păcat ! O să se usuce“.

Luă carafa cu apă de pe masă şi se apropie de plantă. Simţi brusc o senzaţie de nelinişte.

„Semnalul de alarmă ! Ce naiba se mai întîmplă ?“

Privi pe geam. La colțul străzii parcase o Dacia. Pe trotuarul de vizavi discutau doi tineri, iar ceva mai încolo staționa altă mașină.

„Clar ! Au venit băieții !“

Turnă liniștit apa în hîrdăul plantei, avînd grijă să nu păteze parchetul, își aranjă pălăria și se îndreptă spre oglinda mare, venețiană. Strecură mîna în spatele unei ghirlande, apoi o împinse încetișor. Apăru o ușă scundă, mascată în zid. Pendula franțuzească, cu amorași, bătu de cinci ori. Se opri. Pe buze îi înflorise un surîs de strengar :

„Ce-ar fi să discut întîi cu flăcăii ăștia ?“

Puse oglinda la loc, meșteri ceva sub masă și în spatele fotoliilor, apoi se așeză comod pe unul din ele, aprinzîndu-și o țigară.

— Oamenii sînt la posturi ? Locotenentul Brumă încuviință. Bine, așteaptă-mă aici.

Maiorul urcă cele trei trepte din hol și întinse mîna spre soneria primului apartament. Dar ușa se deschise înainte de a atinge butonul.

— Poftiți, domnule maior !

Vocea venea din cealaltă încăpere și Pătrașcu își zise că altcineva i-a deschis. Intră în vestibul și ușa se închise singură. Se uită surprins împrejur. Într-un fotoliu, Bob Voicu zîmbea larg :

— Vă așteptam.

Maiorul cîntări individul în pardesiu din tweed, cu pălăria pe cap și mănușile trase.

— Nu s-ar spune...

Bob Voicu rîse discret și se dezbrăcă.

— Vorbeam în principiu. De douăzeci de ani aștept în fiecare clipă vizita oamenilor dumneavoastră.

— Destul de obositor.

— Hm ! Chestiune de obișnuință. Luați loc, vă rog. Arătă sticlele înșirate pe măsuță : Ce serviți ?

— Ce-mi recomandați ?

— Whisky. E cel mai bun lucru pe care l-au inventat scoțienii după Burns, fustele ecosez și muzica interpretată la cimpoi... Doriți și puțin sifon ?

— Sec.

„Secvență de Hollywood filmată pe malurile Dîmboviței !“ gîndi maiorul.

Într-adevăr, atmosfera era puțin obișnuită. Bob Voicu întreținea admirabil ambianța.

„Și-apoi ușile astea care se deschid și se închid singure...“

Tînărul alese o sondă curată și turnă fără să-l slăbească din ochi. Privirea întreba clar :

„Nu ți-e frică ?“

Maiorul continua să surîdă.

„Ești prea deștept ca să umbli cu trucuri din astea !“

Bob Voicu repetă operația, apoi se așeză comod, cu paharul în mînă.

— Vă plac plantele decorative, domnule maior ?

— Da.

— Nădăjduiesc să nu interpretați greșit rugămintea mea... Adăugă încet, cu căldură : Vreți să păstrați dumneavoastră ficusul ăsta ?

— O propunere neașteptată...

— Sînt convins că în locul meu ați proceda la fel. Țin la el și n-aș vrea să moară. Peste cîteva zile plec în străinătate.

— Cu ce prilej ?

— Plec definitiv.

Pătrașcu își alese o țigară. Spuse fără să-și ridice ochii de pe pachet :

— Mă tem că va trebui să mai așteptați.

— Imposibil !

— S-ar putea ca cei de la serviciul pașapoarte să fie de altă părere. Explică : Încă nu s-a isprăvit ancheta.

Bob Voicu surîse fermecător :

— M-ați înțeles greșit, domnule maior. Plec clandestin.

Pătrașcu își reprimă greu surpriza.

„O îndrăzneală drăcească... Sau e nebun ?“

Își aminti subtilizarea fotografiei, întîlnirea cu locotenentul Brumă, caracterizarea penitenciarului.

„Da, s-ar putea să fie un caz cu totul ieșit din comun. Oricum, dement nu pare“.

— Din cîte sînt informat, ați mai făcut o tentativă asemănătoare cu ajutorul lui Titel Georgescu...

Bob Voicu își îngustă pleoapele. Spuse încet, fără patimă :

— Titel Georgescu... O mică potaie. Pentru 10 000 de lei mi-a semnat, cîndva, actul de deces...

— Adică ?

— S-a oferit să-mi faciliteze plecarea cu un vapor străin. Vasul urma să mă pescuiască, dincolo de apele teritoriale. Cum orice ambarcaţiune poate fi uşor reperată, am plecat înot...

— Douăsprezece mile ?

— Paisprezece ! Căpitanul — cel puţin aşa pretindea intermediarul meu — nu voia să riște apropiindu-se prea mult.

Maiorul îl privi neîncrezător :

— Douăzeci şi şase de kilometri înot ?! Mi se pare fantastic !

— Deloc. Americanul John Starrett, în vîrstă de 39 de ani, a străbătut canalul Mînecii între Pas de Calais şi Dover — 32 de km — în mai puţin de 13 ore. Notaţi, vă rog, că era paralitic. Fişa medicală n-o consemnează, dar părerea mea este că nu se simţea prea bine nici cu capul. În consecinţă, nu distanţa mă îngrijora, ci faptul că în noaptea respectivă se anunţase furtună. Am riscat. Am ajuns la locul şi ora stabilită în timp util. Surîse amar : N-a trecut nici un vas şi — mi s-a spus ulterior — nici nu urma să treacă. Apoi a început hula. Şi azi mă mir cum am scăpat. A urmat o mică vacanţă. Completă visător : De atunci nu-mi mai plac costumele în dungi...

Maiorul îşi scutură ţigara încet, cu grijă :

— Două motive pentru care Titel Georgescu nu s-a bucurat ulterior de afecţiunea dumneavoastră.

— Vă referiţi la întîmplarea din strada Silvestru ?

— Să-i zicem întîmplare...

Bob Voicu mîngîie braţul fotoliului surîzînd. Spuse fără să-l privească :

— Cînd aţi dat dispoziţie să fie înconjurată clădirea, tocmai mă pregăteam să ies. Ştiţi de ce nu am ieşit ?

— Bănuiesc.

— Nu bănuiţi. Ţineam foarte mult să discut chestiunea asasinatului. Îşi ridică ochii : Nu eu l-am ucis, domnule maior !

— Locotenentul Brumă, spuse Pătraşcu, obişnuieşte în asemenea împrejurări să ceară cuvîntul de onoare.

— Știu. Apropo, v-aș ruga să-i transmiteți scuzele mele pentru maniera dură în care s-a încheiat mica noastră discuție. N-aș vrea să rămînă cu o părere proastă despre mine.

— Dimpotrivă.

— Pot spera că se simte bine ? Adăugă fără cea mai mică intenție de ironie. Era umed afară iar gripele sînt destul de neplăcute toamna.

— Doamna Letiția Sima mi-a comunicat temerile dumneavoastră. Am apreciat gestul în mod deosebit.

— Doamna Letiția Sima ? E cumva menajera amicului Titel ?

— Nu. Gazda și, hai să-i zicem, logodnica...

Bob Voicu își pocni palmele. Nu-și ascunse surpriza :

— Și totuși cînd am sunat mi-a dat să înțeleg că îndeplinește oficiul de femeie la toate... Se recomandase altfel...

— Amicul dumneavoastră i-a cerut-o. Se jena probabil.

— Amicul meu...

— Apropo, cum l-ați descoperit ?

— E o poveste ciudată, domnule maior, spuse Bob Voicu mîngîindu-și alunița. Cineva m-a convocat la adresa din strada Silvestru sub un pretext oarecare.

— Bărbat sau femeie ?

— Bărbat. Pretindea că s-ar vinde o colecție de timbre care mă interesează.

— Cum v-a anunțat ?

— Prin telefon. Cel mai bizar e că toți, sau aproape toți ceilalți cumpărători, îl cunoșteau pe Titel Georgescu și, după cum au reacționat aș zice că individul le jucase renghiuri frumușele. N-aveau expresii prea blînde... Probabil vă gîndiți că improvizez.

— Imaginați-vă, de astă dată, vă cred !

— Mulțumesc. Tot e ceva... Convingerea mea e că necunoscutul de la telefon a hotărît să-l suprime pe „amicul meu" regizînd o întîlnire cu oamenii care îi doreau moartea. Ceea ce de fapt s-a și întîmplat.

Maiorul își stinse țigara. Îl privi intens :

— Raționamentul nu are darul să vă avantajeze. Oricum, apreciez sinceritatea.

Bob Voicu clătină din cap :

— Cred că se întîmplă altceva, domnule maior. Vă întrebați de ce am formulat concluzia anchetei. Nu cumva pentru a induce în eroare printr-o sinceritate înșelătoare ?

— De unde știți că asta-i concluzia anchetei ?

Bob Voicu bău restul de whisky și făcu un gest spre paharul maiorului. Spuse cu un licăr particular în privire :

— Nici măcar nu l-ați atins !

— Vă grăbiți ?

— Nu. Cel puțin o oră vă stau la dispoziție. Am o întîlnire la 8.

— Părerea mea ar fi să o contramandați.

— Imposibil. Ați întrebat de unde știu că asta-i concluzia anchetei ? Surîse : I-ați interogat întîi pe scriitor și pe profesorul Blendea.

Pătrașcu ridică surprins sprîncenele :

— M-ați urmărit ?

— Mi-am permis, într-adevăr...

— De ce ?

— Stimate domnule maior, cu excepția tentativei de trecere frauduloasă a frontierei și de recuperarea fotografiei, personal nu am comis nici un delict în această țară. Absolut nici unul ! Și dintr-o dată m-am trezit implicat într-o crimă. Dumneavoastră în locul meu cum ați fi procedat ? Vă prezentați la miliție, declarați că nu ați ucis și cu asta basta ? Trebuia să știu cine sînt ceilalți și cum evoluează cercetările.

— Ar fi o explicație...

— Singura explicație.

— Să zicem. Spuneți-mi, domnule Voicu, de fapt ce s-a întîmplat după sosirea lui Titel Georgescu ?

— Eu m-am ridicat primul...

— Vă grăbeați să-l felicitați pentru isprava de acum opt ani ?

Bob Voicu își sorbi băutura :

— Voiam să-l trag de urechi. Făcu o pauză : Nu mă credeți ?

— Cum să nu ?! Continuați.

— Nu mă credeți și din păcate nu vă pot convinge. Treptat s-au apropiat și ceilalți. Titel Georgescu a scos

un stilet. A sunat telefonul. Titel a răspuns și în același moment s-a stins lumina.

— A stins-o cineva !

— Firește. Nu eu, în orice caz.

— Pe urmă ?

— S-a auzit un geamăt și zgomotul unui trup care se prăbușește. A urmat o busculadă, fiecare vrînd să dispară cît mai repede. Mi-am amintit că lăsasem amprente pe scrumieră și pahar. Le-am luat...

— Pe întuneric ?

— Nu. Am aprins bricheta. L-am văzut pe Titel Georgescu prăbușit...

Ezitase. Maiorul insistă :

— Asta-i tot ce-ați văzut ?

Bob Voicu scutură sîcîit din cap.

— Detest delatorii, domnule maior ! Ș-apoi bătrînul s-ar putea să fie nevinovat.

— Despre cine e vorba ?

— Pensionarul care intrase în baie. După crimă l-am văzut lîngă cadavru cu bastonul ridicat...

■

Hanibal Creţu trase plapuma. I se vedeau doar ochii mari, neliniștiți. Frica îl paralizase. Avea febră, transpirația îi năpădise fața în șiroaie lungi. Fiică-sa, Tatiana, o femeie între două vîrste, îl privea îngrijorată.

— Ce-i cu tine, tăticule ? Ce s-a întîmplat ?

Bătrînul nu răspunse. Nu răspundea la nici o întrebare. Bîlbîi aproape neinteligibil :

— Apă... săpun...

— Iar ?

— Mîinile ! Trebuie să-mi spăl mîinile...

— Le-ai spălat adineauri !.

— Trebuie ! Uite... a rămas sînge...

Femeia scoase un strigăt de spaimă. Înțelese ce era pata cafenie de pe măciulia bastonului...

■

— Cam asta ar fi totul, preciză Bob Voicu împreunîndu-și mîinile. Sper să vă convingeți în curînd

că am spus adevărul. Apropo, cum m-ați reperat ? Nu cred să fi comis vreo greșeală.

— Ba da. Riscînd enorm ca să recuperați fotografia, ne-ați sugerat spre ce meleaguri trebuie îndreptate cercetările. Locotenentul Brumă s-a deplasat pînă la Constanța și a reușit să lege firele.

— Felicitările mele.

— O să aveți prilejul să i le transmiteți personal.

— Mă tem că nu. Am de rezolvat o mie și una de probleme. Nu aveți idee, domnule maior, cîte plictiseli ridică o plecare precipitată.

— Dacă lucrurile stau așa cum mi le-ați prezentat, nu înțeleg de ce vă grăbiți să dispăreți.

— Mă grăbesc ! E un fel de a spune. Acum s-a ivit prilejul. Și-apoi nu am de gînd să dispar. Nu sînt cîtuși de puțin vanitos, dar sper să mai auziți de mine.

— Din dosarul dumneavoastră întocmit cu prilejul celeilalte... să-i zicem plecări, am reținut că ați absolvit Politehnica.

— Secția mecanică.

— Profesați ingineria ?

— Nu. Surîse : M-am pregătit pentru altă profesie... Nu mă întrebați care ?

— Care ?

— De spărgător.

Maiorul tocmai scosese pachetul de țigări. Gestul încremeni la mijlocul drumului. Îl privi circumspect. Bob Voicu rîse cu chef :

— Bănuiam că așa o să reacționați. Se grăbi să-l asigure : Nu, nu sînt nebun, domnule maior.

— Atunci, desigur, glumiți.

— Nu glumesc.

Strecură degetele sub tăblia mesei. Peretele din stînga glisă ușor, lăsînd să se vadă un angrenaj complicat de mecanisme.

Maiorul nu-și credea ochilor. Instalația ținea de altă lume, nu avea nimic comun cu blocul bucureștean unde, periodic, se organizează ședințe în care se discută probleme de etică cetățenească, despre conviețuirea în comun, despre șnițelul bătut la patru după-amiază cînd ceilalți se odihnesc, despre furtul becului de pe culoar, blocul

în al cărui hol atîrnă lozinci și îndemnuri, ai cărui locatari ies duminica dimineața să răsădească trandafiri... Întrebă aproape fără să vrea :

— Ce-s astea ?

— Mecanismele de securitate a celor mai răspîndite tipuri de safe-uri. Nici unul nu-mi ia mai mult de trei minute pentru a-l face inofensiv. Explică : Sînt peste douăzeci de ani de cînd mă pregătesc.

Pătrașcu își depăși eroic stupoarea :

— Credeți cumva că străinătatea duce lipsă de... „specialiști ?" Vi se par mai vesele penitenciarele lor ?

Bob Voicu părea să încerce o mare decepție.

— Speram să fi înțeles cum stau lucrurile, domnule maior.

Ochii îi deveniră visători. O boare caldă îi colora.

— Ați auzit de Manolescu ? Prințul, magnatul, bancherul, Manolescu, Manolescu buchinistul de pe malul Senei, etc, etc. A așezat spargerea printre artele frumoase. Performanțele lui țineau de domeniul poeziei ! Amintiți-vă scandalul perlelor negre, gemene, amintiți-vă de lovitura din *Place Vàndome*, de volatilizarea transportului de lingouri din 1938, de dispariția colierului ducesei de Chabry, rămasă și astăzi o enigmă, de imposibila și totuși, așa cum s-a văzut, posibila spargere a muzeului din Cairo ! Sînt doar cîteva din isprăvile prințului, bancherului sau a buchinistului Manolescu. Respiră adînc : A fost tatăl meu !

Maiorul își reaminti articolele din ziarele vremii care relatau, nu fără o undă de admirație, senzaționalele lovituri ale escrocului internațional Manolescu. Afacerea perlelor gemene e trecută și astăzi în toate almanahurile la rubrica ingeniozitate. Prințul Manolescu oferise bijutierului I. Moritz suma de un milion de franci pentru o perlă neagră, cu rugămintea de a-i procura o a doua perlă, geamănă, existentă undeva pe glob, indiferent cît costă. Bijutierului i-a surîs afacerea. S-a dat peste cap și a reușit să descopere posesorul celei de a doua perle. Prețul ei era dublu. Ce importanță avea ? Prințul excentric îl autorizase s-o cumpere și a cumpărat-o. Trei zile mai tîrziu află că și-a achiziționat propria bijuterie, plătind două milioane. Evident, Manolescu dispăruse...

Prin fața ochilor îi defilau titlurile de-o șchioapă :

Manolesco — gentleman apaș, Manolesco forțează banca Bilbao !, Manolesco la Chicago. Două somități își dau mîna : Lucky Luciano și Johnny Manolesco.

Bob Voicu îl privea surîzînd :

— Am pedigree, domnule maior ! Tata se înscria în circuitul restrîns al oamenilor care se nasc odată la 1000 de ani. Avea geniu !

— Și v-ați hotărît să-i continuați „opera" ? se interesă Pătrașcu.

— Vocea sîngelui ! Pot inventa o mie și unul de trucuri, răsucesc în permanență combinații ingenioase, nu pentru că m-aș strădui. Toate lucrurile astea vin de la sine, dacă înțelegeți ce vreau să spun. O necesitate organică, imperioasă. De la treisprezece ani înmagazinez cele mai năstrușnice soluții, idei născute spontan la fiecare fluturare a pleoapelor... Nu le pot păstra la infinit. Ori mă vedeți punînd la cale spargerea aprozarului de vizavi pentru o ladă de ceapă ? Sau furișîndu-mă noaptea într-un magazin universal ? E ca și cum ți l-ai imagina pe Velasquez, vă rog să-mi iertați lipsa de modestie, un Velasquez pictînd firme pentru că îl muncește talentul !

— Cu alte cuvinte, observă maiorul, nu v-am creat condiții...

— Exact. Particularii nu se agită să-și procure safeuri — cîți Aga-Khan sau Onassis avem ? — iar sistemul de manipulare a fondurilor este, din punctul meu de vedere firește, deprimant. Ș-apoi, să ne înțelegem, domnule maior ! Nu necesitatea mă mînă pe asemenea drumuri ! Numai cu ce am în casa asta pot trăi liniștit pînă la adînci bătrînețe. Vocația ! Pasionantă cursă a abilității, a inventivității, a curajului. Este, fără îndoială, sportul cel mai complet.

— Pînă la urmă, spuse maiorul, o să sfîrșiți prin a mă convinge că intențiile dumneavoastră sînt de o moralitate desăvîrșită...

—Moralitate ! Să fim serioși ! Găsiți moral ca un singur individ să stăpînească mai mult aur decît un popor ?

Pătrașcu își ascunse zîmbetul :

— Încep să pricep. Vă preocupă problema echității sociale...

— Nu ! Urmăresc performanța. Tata mi-a lăsat moștenire o carte de vizită. Am datoria s-o onorez și o voi onora !

Maiorul își stinse țigara.

— Vă grăbiți. Încă nu ați părăsit țara. Am serioase îndoieli că o veți face. Nu simțim deloc nevoia unor asemenea reprezentanți. În orice caz, vă mulțumesc pentru modul sincer în care mi-ați adus la cunoștință intențiile dumneavoastră, deși, recunoașteți, există în toată povestea asta o doză de teribilism...

Bob Voicu îl asculta surîzînd :

— Mă întreb cum mă veți împiedica să plec.

Atunci se întîmplă ciudățenia. Pătrașcu vru să se ridice, dar trupul refuză să execute comanda.

„Ce naiba... ?!"

Repetă efortul. Nu reuși să-și miște un singur deget.

— Inutil, domnule maior ! Este unul din trucurile mele, fără efecte dăunătoare asupra organismului, vă asigur, și așa cum observați, extrem de eficace. Cinci minute după ce părăsesc încăperea, ușa de la intrare se va deschide automat. Rugați-l pe locotenentul Brumă să apese pe butonul din spatele fotoliului. Rîse : Vraja se va destrăma. Specialiștii dumneavoastră vor descoperi o mulțime de capcane inedite, imposibil de evitat, fapt pentru care nădăjduiesc să-mi adreseze un gînd bun. Se îmbrăcă, fără grabă. Mîine dimineață sînteți cumva la birou ?

Maiorul nu-i răspunse. Bob Voicu se apropie de oglindă și o făcu să alunece. Ușa mascată în zid se deschise încet.

— Buna mea guvernantă, domnișoara Smith, obișnuia să-mi spună : „Bob, scumpule, nu refuza un serviciu dacă te costă mai puțin de doi penny !" Vă voi telefona înainte de plecare. Mai am aproape o săptămînă la dispoziție, timp în care sper să vă procur adresa fetei, al cincilea personaj din comedia necunoscutului. Am toată considerația pentru capacitatea dumneavoastră și sînt convins că veți rezolva enigma. Adăugă surîzînd larg : Nu-mi purtați pică, domnule maior.

Apoi dispăru.

X

Alertă

Luaseră loc la o masă discretă din fundul localului. Dana Săraru fuma trăgînd adînc, nervos, fumul în piept. Bărbatul, cu aspect de gorilă, perora în șoaptă :

— Stai blîndă, mînca-te-ar neica ! Ascultă-mă pe mine, că-s om umblat ! N-a rămas Vlădoianu, de lucra pe T.I.R. ? Și ? Acu' oftează după un mic ș-o sarma ! Că ăsta-i greul ! Să te rupi ! Să nu te usuce dorul ! Ș-apoi, la mine te gîndișI ?

Femeia îngînă fără convingere :

— Vii și tu...

— Ce să fac eu printre nemți, suflete ? La ăia nu ține cioaca. Aici, de bine, de rău, car patru dube de carne și-am umflat mia.

— Crezi că o să-ți meargă la infinit ?

— Aoleo ! Bate-n lemn ! De ce să nu meargă ? P-ormă — lăsă capul în jos — am și eu angaralele mele. Nevastă, copii...

— Pînă acum nu mă aveai decît pe mine.

— Pe tine, sufletelul neichii ! La tine-i inima ! Ciine să fiu dacă poci trăi fără tine o zi !

Dana Săraru își scutură plictisită capul :

— Trebuie să plec, Antoane ! Trebuie, înțelegi ? Mă caută miliția.

Anton tresări. Își astupă gura cu degetele roșii, butucănoase :

— De ce ? Ce făcuși ?

■

Avocatul Vasile Pop cobora căruciorul pe trepte. Operația era extrem de dificilă. Un chin. Bătrînul își ridică privirea :

— Vezi ? De asta vin așa de rar...

— Copilării. Ajungem imediat.

La ușa familiei Golea meșterea un mecanic sub privirea cîrcotașă a economistului. Pe lîngă broasca nouă,

omul instalase două zăvoare zdravene și un lanț de siguranță.

Infirmul salută cu chef. Doamna Golea mormăi ceva apoi le întoarse spatele.

— Nu-s prea sociabili vecinii tăi, observă bătrînul îndată ce ieșiră în curte.

Avocatul izbucni în rîs :

— Încerc să-mi imaginez figura maiorului cînd le-a cerut relații...

— Maiorul, repetă bătrînul pe gînduri. Pe omul ăsta îl frămîntă o neliniște.

— Normal, s-a comis o crimă.

— Nu, nu, e cu totul altceva. Un soi de tristețe, o durere surdă care-l macină. Să știi că nu mă înșel.

— Probabil. La urma urmei, e și el om. Se bătu cu palma peste frunte : Formidabil ! Mi-am adus aminte ! Acum știu cine era fata. Am văzut-o la un proces al lui Teodosiu. Era tristă, îngrozitor de tristă. Comentam cu procurorul Lăzărescu.

„O fată tînără n-ar trebui să fie tristă". Lăzărescu a clătinat din cap :

„Din nefericire, are toate motivele"... N-a apucat să-mi spună mai mult. L-au chemat în sală...

— Telefonează-i maiorului.

— Și dacă nu ea l-a ucis ?

— Dacă...

Letiția Sima, îmbrăcată în negru, intră în curte. Dădu un „bună seara" din vîrful buzelor și trecu mai departe. Infirmul o urmări cu privirea :

— Te-ai gîndit că femeia asta era îndreptățită să-i dorească tînărului moartea ?

■

Bancnotele de 100 de dolari, rînduite frumos în teancuri, îl fascinau.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea le privea hulpav. Degetele mîngîiau avare hîrtiile verzui. Brusc, vraja se destrămă. Cineva sunase la ușă. Bătrînul strecură banii în tainița din perete și se apropie tiptil de vizor. Era poștașul.

„Și dacă ticălosul și-a notat undeva toată povestea ?! Firește, vor face o percheziție... Nu, exclus să nu-i găsească !"

Se apropie de fereastră, cercetînd înfrigurat strada. În fiecare pieton vedea un filor, în fiecare mașină parcată prin apropiere un paznic.

„Mă pîndesc ! Mă așteaptă ! Dumnezeule, ce capcană îngrozitoare !"

Străbătu încăperea căutînd înfrigurat o soluție :

„18 000 de dolari ! Unde se pot ascunde 18 000 de dolari ?

Ar trebui să-i ard".

Alungă repede gîndul. Gestul echivala cu o sinucidere. Se opri fulgerat de o idee :

„Poștașul ! Altă cale nu există. Pot să pice cu mandatul de percheziție în fiecare clipă !". Scoase banii și îi împachetă în două ziare, legă zdravăn pachetul cu o sfoară și crăpă ușa pîndind plecarea poștașului.

Omul cobora încet scările. Alexandru Vasiliu-Dobrogea îi făcu semn să intre.

— Uite pentru ce te deranjez, spuse bătrînul îndată ce pătrunseră în casă. O cunoști pe doamna general Cristescu ?

— Cum să nu ! Numărul 14, primul apartament.

— Trebuie să-i las un pachețel și nu pot ieși din casă. Oftă : Sciatica... Dacă ai vrea dumneata să-mi faci serviciul ăsta, n-o să-ți fie osteneala degeaba...

— Vai de mine, domnu' Vasiliu ! Se poate ? Mai încape vorbă ? Tot am drum prin bloc.

Bătrînul i-l dădu împreună cu o bancnotă de douăzeci și cinci de lei.

Poștașul îl privi surprins. Spuse de mîntuială :

— Lăsați, domnu' Vasiliu...

Rămas singur formă repede un număr de telefon :

— Alo ! Aimée ? *Bonsoir, ma petite !* Cum te simți ?... *Oui, vraiment...* Superbă și proaspătă ca întotdeauna. Da... firește... A ! Să nu uit ! O să-ți lase poștașul un pachețel pentru Georgette. Sigur că da. *Merci.* Te sărut, fetițo. Închise și se apropie de fereastră. Văzu poștașul discutînd cu un trecător. Inima i se strînse ghem.

„Idiot patentat ! Zece ani, de cînd îmi aduce pensia nu i-am lăsat un leu, şi-acum, dintr-odată..."

■

Izvorul Tămăduirii. Seara. Haralambie Blendea goli paharul şi continuă să mîrîie încetişor :

— Acolo unde nu este durere, nici întristare, nici suspin... Strigă dintr-odată : Nu ! N-o să ajungă acolo ! Acolo nu-i loc pentru nemernici ! Acolo va fi rînduit robul lui Dumnezeu, răposatul Haralambie !

Se uita prin local. Privirea înregistra tulbure, ca printr-o ceaţă, chipurile celorlalţi. Unii rîdeau, alţii clătinau din cap cu amărăciune.

— Oameni buni ! Eu am ucis un ticălos, oameni buni ! Am strivit o năpîrcă ! Uite-aşa !

Sticla izbită de marginea mesei se făcu ţăndări. Pe chipul bătrînului se rostogoleau lacrimi mari, grele.

— Nimeni nu mă crede că l-am ucis ! De ce, oameni buni ?

Doi ospătari tineri îl scoaseră pe brînci.

— Ieşi, fir-ai al dracului !

Haralambie Blendea se agăţa de scaune gemînd dureros :

— De ce nu mă crede nimeni ?

Opunea o rezistenţă disperată. În uşa braseriei, unul din băieţi îl pocni cu sete peste gură. Sîngele îi ţîşni din nas şi bătrînul se rezemă moale de zid, plîngînd încet cu sughiţuri, ca un copil.

■

Tatiana Scurtu îşi acoperi umerii cu un şal. Se făcuse frig. Privea chipul bătrînului răvăşit de spaimă şi, printr-o ciudată corelaţie de idei, retrăi momentele cheie din viaţa ei. O existenţă de coşmar ! Copilăria...

...O casă în care neajunsurile constituiau subiectul cotidian de discuţii... Mizerie lustruită cu grijă... „Să nu se ştie, să nu se comenteze !" Căsătoria... Un dezastru. Bătăi, înjurături... Lacrimi de obidă înghiţite cu faţa îngropată în pernă. Despărţirea... Copiii... O existenţă clădită pe terenul desfundat al fricii. Frică, de întoarcerea

bărbatului, beat, pus pe scandal... Frică de pneumonia ăluia mic... De ziua în care vecinii vor afla... Frică de singurătate... Frică de dispariţiile bătrînului... Are aproape nouăzeci de ani... Dumnezeule ! Oricînd i se poate întîmpla o nenorocire ! Să pleci în fiecare zi dimineaţa şi să te întorci noaptea ?! Spuneţi şi voi ?! Copiii refuză să comenteze sau, dacă o fac, tratează chestiunea în glumă. „Păcatul matale, mamă, e că pui totul la inimă ! Tremuri pentru orice prostie !“ Auzi ! Prostie ! Oftă : Sîngele de pe haine şi de pe măciulia bastonului tot prostie e ? Îl măsură lung.

— Ce s-a întîmplat, tată ? Spune ! Mie poţi să-mi spui...

Bătrînul clătină din cap.

— Nimic.

— Nu e adevărat. S-a întîmplat ceva !

— Lasă-mă în plata Domnului ! Du-te !

— Nu ! Nu plec de aici pînă nu aflu adevărul ! Te-ai întors plin de sînge...

Hanibal Creţu se chirci :

— Am alunecat...

— Şi ai pierdut sînge fără nici o zgîrietură ?

— Nasul... M-am lovit la nas...

— De ce ţi-ai ras mustaţa ?

— Treaba mea !

— Îţi spun eu ! Ca să nu te recunoască cineva !

— Tu, fată, leagă căţeaua !

— Ca să nu te recunoască, nu ieşi din casă ! Dumneata, care nu puteai sta o singură zi, nici măcar atunci cînd erai bolnav !

— Bolnav, n-am fost eu niciodată, argumentă încăpăţînat bătrînul. Acu' m-am îmbolnăvit.

Tatiana Scurtu izbucni :

— De frică, tată ! Tremuri de frică ! Ce s-a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu ?!

■

Maestrul T., cu un fular de mătase, alb, înfăşurat inutil în jurul gîtului şi o valiză de voiaj supraîncărcată de etichete, îşi făcu o apariţie cum nu se poate mai spectaculoasă. Salută grupul de actori gălă-

gios, folosind vocea groasă, de premieră, și o italiană aproximativă : *Saluti, tuti colaboratori* !, apoi se îndreptă cu brațele desfăcute spre directorul teatrului :

— Să știi că-s foarte supărat pe dumneata, coane Victoraș ! Nici nu meriți să te sărut.

— De ce, maestre ?

— Bine, frate, tocmai aseară te-ai găsit să nu vii la spectacol ?

— Am auzit că a fost succes. Felicitările mele !

— Succes ? Rupere ! Douăzeci și șase de aplauze la scenă deschisă ! Pe onoarea mea ! Dacă o pleznim așa și la Veneția...

Întîlnirea avu efectul scontat. „Laicii" aflați pe peron începură comentariile.

— Ăsta-i maestrul T !

— A, da ! L-am văzut la televizor. Auzi, pleacă la Veneția !

Cîțiva îndrăzniră să se apropie :

— Dacă nu vă supărați, un autograf vă rog.

Maestrul T. schiță un gest de resemnare, își ceru din privire scuze directorului, scoase un teanc de fotografii și continuă comedia :

— Poftim ! Iar mi-am uitat stiloul la filmare ! Aveți dumneavoastră ? Mulțumesc. Cum vă numiți ?

— Atodiresei Dumitru.

— Atunci să scriem așa : *Pentru prietenul meu, Atodiresei, cu afecțiune...*

— Scrieți, vă rog, și pentru Gigel, feciorul meu. De-ați ști ce mult vă iubește ! Cînd apăreți la televizor dumneavoastră și Horia Căciulescu...

Maestrul T. tuși sîcîit. Mîzgăli ceva pe spatele fotografiei, apoi se întoarse spre ceilalți admiratori.

Bob Voicu urmărea scena amuzat. Impresarul, bărbatul scund cu ochi neliniștiți, se interesă discret :

— Vă place numărul ? Și asta încă nu-i nimic. Să-l vedeți cînd coboară din tren ! Cinci minute, pe puțin, se foiește pe scara vagonului, face semne, salută, cheamă, deși nu-l așteaptă, nu a văzut și nu recunoaște pe nimeni. Reușește în schimb să atragă atenția și, evident, oamenii încep să-i dea tîrcoale : „A sosit maestrul T. ! Uite-l colo !" Conchise scîrbit : Un cabotin ! În sfîrșit, v-ați convins, sper. Vameșii nu vor îndrăzni să scotocească

compartimentul „maestrului", mai ales că șeful vămii va fi înăuntru.

— De unde știi ?

Impresarul îi indică un bărbat rotofei :

— Taică-su, regizorul spectacolului, îi duce un pachet cu plăcinte... O să meargă totul ca pe roate, ascultați-mă pe mine.

Bob Voicu surîse unui gînd :

— Da. Cred că o să meargă.

■

— Fantastic ! De necrezut !

Locotenentul Brumă încerca surpriză după surpriză. Maiorul își aminti cuvintele lui Bob Voicu :

„Specialiștii dumneavoastră vor descoperi o mulțime de capcane inedite, imposibil de evitat". Într-adevăr, aproape fiecare obiect din încăpere era trucat. O inimaginabilă colecție de mecanisme și combinații chimice a căror destinație era greu de ghicit.

— Și totuși nu înțeleg, făcu nedumerit locotenentul. — În chestiunea cu fotoliul te-ai lămurit ? — Celelalte au, bănuiesc, virtuți asemănătoare, sau, mai precis conduc spre același rezultat : imposibilitatea de a reacționa. Într-un fel, ar trebui să-i fim recunoscători flăcăului că nu și-a experimentat la modul concret „pe piață" toate drăciile astea. Ne-ar fi dat o leacă de furcă...

— Probabil...

— Băiatul are un fix. Vrea să-și înscrie numele pe firmamentul marilor spărgători de pe mapamond și mi-e teamă că o s-o facă dacă nu-l oprim la timp. Oricum, recunoaște, ideile nu-i lipsesc și nici curajul. Știe că în eventualitatea în care reușește să părăsească țara, vom alerta Interpolul și totuși nu ezită să-și mărturisească intențiile. Concluzia ?

— Teribilism.

— Sau sentimentul acut al invulnerabilității, ceea ce, firește, nu exclude și o doză de teribilism.

— Sau, pur și simplu e dement. Privi jur împrejur: În general, tot balamucul ăsta... Nu se leagă de loc. Am senzația că descopăr dintr-o dată printre castanii cuminți

de la șosea un cocotier încărcat cu nuci. În orice caz, cam pe aici... Pocni din degete : E ceva care nu se potrivește.

— Mă întreb, spuse maiorul pe gînduri, de ce a ținut să precizeze în cîteva rînduri că va forța frontiera peste cîteva zile ? Fair-play-ul ăsta nu-mi place ! Nu mă convinge.

— Îmi permiteți ?

— Te rog.

— În mod firesc, după un asemenea avertisment, știe că vom proceda în consecință luînd toate măsurile de precauție. Cînd aliații pregăteau debarcarea în Normandia oamenii de la *Intelligence Service* afectați operațiunii *Fortitude* au făcut tot ce era posibil să țină diviziile germane care apărau coasta într-o permanentă stare de alarmă. După trei luni nemții se obișnuiseră într-atîta cu alarmele false încît se îndoiau că aliații vor mai debarca vreodată. Evident, vigilența a scăzut considerabil.

— Cu alte cuvinte ?

— Bob Voicu pretinde că pleacă, noi dublăm numărul patrulelor la graniță, și el o șterge într-adevăr cînd ne-am plictisit să-l mai așteptăm.

Maiorul își aprinse o țigară.

— Da... E un raționament. Se răsuci brusc : Dar dacă nu ne subestimează ?

— Adică ?

— Dacă mizează că vom ajunge la concluzia asta ? Întreaga partitură de idei geniale pusă cu atîta dezinvoltură la dispoziție ne-a convins că individul e capabil de combinații perverse. În consecință, nu-i exclus să creadă că vom căuta o asemenea combinație, timp în care uzează de formula cea mai simplă. Făcu o pauză, apoi adăugă : Imediată...

— Mda...

— Noi ne spargem capul să ne imaginăm o trecere spectaculoasă prin locuri practic inaccesibile, cu balonul sau printr-un tunel subteran, sau naiba știe cum, și Bob Voicu urmează drumul cel mai scurt între două puncte. Cînd îți pierzi pălăria, foarte rar se întîmplă să o cauți pe creștet...

— Înțeleg.

— Ușile mascate în zid, mecanismele de tot soiul lăsate la îndemîna noastră au, bănuiesc, un singur scop :

să acrediteze ideea că va căuta căi lăturalnice... Institutul meteorologic a anunțat o schimbare a timpului. Peste 4 zile, data mărturisită de Bob Voicu, se va semnala ceață în regiunea de vest a țării.

— Moment prielnic pentru o tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. Hai să ne gîndim la o modalitate...

— Cea mai uzitată ar fi pașaportul fals.

— Nu așa va încerca să treacă ! Procedeul e de cînd lumea...

Brumă îl privi contrariat :

— Căzusem de acord că va prefera o cale obișnuită.

— Nu și un truc obișnuit. Pricepi ? Odiseele unor indivizi ascunși în baloturi de pînză destinate exportului sau în autofrigorifere nu sînt legende. Cam pe aici trebuie căutat...

Se opri în dreptul bibliotecii. Pe coperțile cărților se așezase o crustă groasă de praf. Maiorul își trecu degetele peste *Mersul trenurilor* așezat la îndemînă.

— A fost consultat de curînd sau adus în ultima clipă.

— Lipsește praful.

— Și într-un caz și în celălalt se pare că îl interesează traficul pe căile ferate... Surîse : Prima greșeală, domnule Bob Voicu ! Observi ? Calupul de pagini albastre e ușor înfoiat...

— Asta înseamnă, completă locotenentul, că a răsfoit orariul curselor externe.

Maiorul privi foile în zare :

— Din păcate nu pot să-mi dau seama la care cursă anume s-a oprit. Rămase pe gînduri : Și dacă totuși, lucrurile nu stau așa ?

— Bine, dar...

— Dacă flăcăul nu a greșit ?

— Să fi șters în mod intenționat praful de pe carte ?

— De ce nu ? Știa că vom răscoli totul, centimetru cu centimetru. Ba, într-un fel, ne-a făcut și o invitație în sensul ăsta...

■

Cînd Bob Voicu ajunse la capătul culoarului, impresarul șopti conspirativ :

— Ştiţi cine-i ăsta, maestre ?
— Nu, dragul *mieu*...
— Predescu de la finanţe. Ministru adjunct !
— Ce vorbeşti, domnule ! N-am avut plăcerea...
— L-au numit acum două zile... Clipi şiret : Omul e de milioane ! Are pîinea şi cuţitul la valută...
— Interesant.
— Nu ? Mai ales că, din cîte am înţeles nu e ultima dată cînd pleacă teatrul peste graniţă.
— Nădăjduiesc.
— A ! Uite că au venit şi fotografii de la ziare... Nu coboriţi ?
Maestrul T. ridică din mîini exasperat...
— Ce să fac, trebuie ! Fotografii ăştia... O adevărată calamitate !
Ieşi. Bob Voicu apăru în uşa compartimentului.
— Trage draperia ! Aşa.
Impresarul coborî valizele mici şi ridică capacele celor două, galbene. Din cîteva mişcări Bob Voicu se strecură înăuntru. Înălţă capul şi spuse apăsat :
— Dacă mă vinzi, ştii ce te aşteaptă !

■

Încăperea îndeplinea oficiul de bucătărie, dormitor, sufragerie, cameră de lucru şi baie, de aceea mirosul greu, neplăcut era imposibil de identificat. Portăreasa, slabă, ciolănoasă, cu o mustaţă de adolescent, întinse la uscat furoul — „moartea pasiunii" identifică locotenentul zîmbind — îşi şterse mîinile de poala halatului şi le încrucişă la piept :
— Poci paria că ştiu despre cine-i vorba. Alde Tudose !
— Care Tudose ? întrebă maiorul.
— Zarzavagiul de la II. Este ? Fir-ar al dracului de jigodie ! Ştiam eu că o înfundă. Vinde pătrunjel la Aprozar şi umblă-n maşină mică ! Păi, drept e ?
— Nu ! făcu amuzat locotenentul. Dacă vinde pătrunjel trebuie să călătorească numai cu tramvaiul...
— Batîr de ochii lumii, frate ! Să-l vezi cum îţi trînteşte marfa pe cîntar ! Adică tot pe mine, om sărac, mă furi ? Nu zic, fură şi alţii... Alde Spudercă, maistru' de la VI, nu-ţi vine odată de pe şantier cu sacoşa goală : O

clanță, o broască, niscai țiment, de, ca omul... Își aminti cu cine vorbește : Rămășițe burgheze... Ce-i mai spurca la televizor ! Așa m-am rîs !

— Nu despre Tudose vroiam să discut, o întrerupse maiorul.

— Negrea, ospătarul de la III, ăl cu două frigidere ? Pătrașcu clătină din cap. Sanda, coafeza ? De-și cumpără acu altă mașină ? A ! Pricep ! Sînteți de la... d-alea... D-alde Marioara Gîlcă... De umblă cu străinii prin baruri și locante... Ce poamă ! Păi să vă zic eu...

Femeia trase aer în piept, gata să se năpustească.

— Ce părere aveți despre domnul Voicu ? întrebă repede maiorul.

Chipul portăresei se lumină brusc :

— *Escelentă* ! De fiștecare dată cînd îi iau ziarul îmi pune în palmă pe puțin cinci lei... Boier, cum erau pe vre... Tuși încurcată : un tovarăș de nădejde...

Maiorul oftă. Se lămurise. Își plimba distrat privirea prin încăpere : mobilă desperecheată, multă broderie de mînă, un perete plin de icoane. Sub candelă era prinsă în pioneze o litografie, intitulată agramat *Scara vieți*. Un desen naiv care sugera evoluția în timp a unui individ : urcînd pînă la patruzeci de ani, coborînd după. Invitația la meditație era hilară și totuși cu efect.

Pătrașcu își aminti că a coborît deja primele trepte... Întrebă :

— De ce s-a mutat ?

— Cine, adică ?

— Domnul Voicu.

Femeia îl privea nedumerită. Exclamă dintr-o dată :

— A ! Înțeleg ! Rîse : Erau goale ! Chiar m-am și mirat...

— Vă referiți la valize, ghici maiorul.

— Vezi bine. Tomnai spălam scările cînd a venit cu ele. Două valize mari, galbene, noi nouțe. Ca la un metru una... Asta a fost *alantăieri*. Ieri, pe seară, le-a dus înapoi în hîrtii.

— Împachetate ?

— Împachetate.

— De unde știți că erau goale ?

— Păi am pus mîna să-l ajut pîn-la mașină.

— A luat un taxi ?

— Aș ! Are mașina 'mnealui. Se uită pe fereastră : Uite-o colea, în față. A roșie... Conchise : Ce să se mute ! Astea-s vorbele boșorogului de la V. Sameș ! Toată ziua bună ziua cu reclamații...

■

Regizorul se întoarse spre maestrul T.

— Cred c-au deschis la vagonul restaurant. Mergem de aproape două ore...

— Stai cuminte, *mon cher*. Să nu-și închipuie că-i dăm tîrcoale... I-ai văzut valizele ?

— Scai.

— Pe dracu ! Piele de porc !

— Deschizi dumneata discuția ?

— Nu. Lasă-l pe el. Ăștia-s susceptibili rău...

Bob Voicu zîmbi și se răsuci schimbîndu-și poziția.

■

Pătrașcu măsura încăperea în lung și-n lat. Din cînd în cînd se oprea în dreptul mesei privind intens *Mersul trenurilor*. Locotenentul Brumă, rezemat de canatul ușii, aștepta.

— Nu-mi iese din cap chestia cu valizele, spuse într-un tîrziu maiorul. Pentru ce le-a adus din moment ce a plecat cu ele goale ?

— Și le-a restituit împachetate !

— Mda... Valizele, cel puțin așa pretinde portăreasa, erau noi...

— De ce a trebuit să le împacheteze ? Am sentimentul că aici e chichița... Procedezi astfel cînd ceva legat de aspectul lor exterior trebuie ascuns...

— Ce anume ?

— Valizele erau lungi... Aproximativ un metru fiecare. Puse cap la cap...

— Să zicem doi metri.

— Înseamnă că depășesc înălțimea unui om...

Locotenentul înțelese. Articulă greu :

— Formidabil !

Pătrașcu răsfoi în grabă *Mersul trenurilor*, apoi își privi ceasul :

— Acceleratul a plecat acum două ore și zece minute Un avans de 160 de km. Telefonează la minister să ne pună la dispoziție un elicopter.

■

Zburau de un ceas. Cîmpul pustiit de toamnă oferea un spectacol deprimant. Ciulinii uscați tremurau în bătaia vîntului, bălțoacele înghețate sclipeau stins.

Își aminti o pînză a Ioanei, o privelişte asemănătoare.

...Prima expoziție... Tablourile acelea caraghioase... Nu reușea niciodată să-și dea seama ce reprezintă. Un imprimeu, un taur înjunghiat sau... Fantezia îi secătuia repede. Se enerva pentru că Ioana știa să deseneze. Schița uneori flori admirabile, sau în perioada în care o aștepta pe Nina, capete splendide de copii. Ceva în maniera lui Bob Bulgaru. Lucruri normale, cît de cît apropiate de ceea ce un om cumsecade este dispus să-și închipuie despre un desen... Ioana rîdea făcîndu-le să patineze cu un bobîrnac de-a lungul mesei.

„N-au nici o valoare, dragul meu. Tu vrei să pictez cărți poștale sau să mă întorc la boii lui Grigorescu, în timp ce eu nutresc convingerea că ar trebui să prinzi pungașii cu lasso-ul. Cine are dreptate ?"

Expoziția era pe Calea Victoriei. Ioana robotise o săptămînă în spatele copertinelor. Aranjase de zeci de ori fiecare tablou. Căuta lumina, șocul...

„Cum intri, trebuie să te izbească ! Pe peretele ăsta am nevoie de un flash !" Maiorul dădea sceptic din cap. După părerea lui culorile erau prea violente, încerca să înțeleagă de ce-i plac Ioanei atît de mult portocaliul și indigoul, coraiul strident, căuta explicații psihologice în copilăria femeii : culorile terne din orfelinat, refulările, poate poftise o portocală, naiba știe... Rotindu-și privirea, simțea cum îl cuprinde tot mai acut neliniștea. Impresia era că sala luase foc. Nu îndrăznise să cheme vreun coleg. Se temea de sarcasme sau, și mai rău, de ochi holbați...

Pe colț, Ioana așezase un soi de statuie, ceva abstract și isteric care aducea cu un copac carbonizat.

„O capodoperă — îi explicase. O lucrare ge-ni-a-lă ! Cîtă neliniște, cîtă durere ! ! Băiatul ăsta e cel mai talentat din generația noastră".

Își primise invitații agitată, cu mîini reci și priviri umede. Părea o fetiță dezorientată, gata s-o rupă la fugă. Pe maior îl cuprinsese mila. Ar fi luat-o de umeri și-ar fi dus-o departe într-un parc sau într-o cîrciumă, să se îmbete zdravăn amîndoi.

Specialiștii priveau expert, privirea aceea superioară care-l agasa pe Pătrașcu, trăgînd un cerc distant și izolîndu-se suveran de „fraieri", scăpau prin colțul buzelor elogii uluitoare : „Noutate... Prospețime... Tehnică remarcabilă... Har". „Bat cîmpii" gîndea maiorul. Simțea cum îi vîjîie urechile, primea absent felicitări din care nu credea o iotă.

Un individ masiv se oprise în fața unui tablou enorm reprezentînd un vas alb cu flori stacojii din care Pătrașcu jura că nu văzuse niciodată, intitulat „Explozie". Florile păreau pulverizate, aprindeau flăcări, cădeau ca un voal de purpură. Rama era albă, simplă, puteai crede că furia aceea de roșu fusese pictată direct pe zid.

„Cît costă ? întrebase individul pe nas ciocănînd cu degetul în ramă. M-ar interesa".

Fața Ioanei devenise palidă :

„E reținut. Îmi pare rău..."

Maiorul se holbase. După părerea lui, Ioana ar fi trebuit să-i fie recunoscătoare nenorocitului...

O întrebase în șoaptă :

„Ce-ți veni ?"

„Nu mi-a plăcut omul ăsta. E grosolan, are o privire nerușinată. Nu suport ca *Explozia* să ajungă în casa lui. Aș avea coșmaruri..." Pătrașcu renunțase la comentarii și în general să mai înțeleagă ceva din pictură. În aceeași seară, majoritatea tablourilor fuseseră vîndute...

Maiorul își concentră privirea pe panglica șoselei. Spuse într-un tîrziu :

— Mă întreb cu cine a intrat în combinație. Trucul presupune un complice.

— Categoric.

— Ș-apoi, oricît de grăbiți ar fi vameșii, rămîne riscul unui control prin sondaj.

— Oricum, observă locotenentul, tentativa e riscantă.

— Depinde. Nu-l văd deloc mergînd pe mîna lui Dumnezeu. Băiețașul ăsta a făcut ani buni de penitenciar pentru o ispravă asemănătoare și știe cum se sancționează recidiva.

— Cînd ești la ananghie...

Maiorul îl privi intens :

— Crezi că el a ucis ?

— De ce nu ? Încercînd să fugă, într-un fel a și mărturisit. Povestea cu „momentul prielnic" ivit la două zile după crimă e cusută cu ață albă...

— Înclin să cred că Bob Voicu n-a mințit.

— Îl absolviți ?

— Nu, dragul meu, nu-l absolv. Consider însă că plecarea asta precipitată a fost dictată de o anumită împrejurare favorabilă care elimină substanțial riscul. Bob Voicu este convins că vameșii nu se vor apropia de valizele lui.

— Tocmai de valizele lui ? Mă îndoiesc.

Pătrașcu rămase pe gînduri.

— Sau de compartiment. Pricepi ? Să presupunem că eu călătoresc foarte des pe ruta asta. Cei de la frontieră știu cine sînt, știu cu ce mă ocup, au toată încrederea în mine. Crezi că-mi vor răscoli prin bagaje ? Omul strînge mîna vameșilor, își ia rămas bun, în timp ce Bob Voicu ascultă amuzat urările de drum...

■

În compartimentul maeștrilor se așternuse liniștea. Oamenii ațipiseră.

Bob Voicu își privi ceasornicul cu cadran fosforescent : „O oră și jumătate !"

Brusc îl cuprinse o senzație nedeslușită de panică. „E ceva în neregulă ! Ce anume ? Unde am greșit ?"

Reconstitui pas cu pas preparativele. Chipul impresarului, cu ochii lui mici și vicleni se suprapunea constant peste celelalte imagini : Valizele, mașina abandonată în fața blocului, apartamentul...

„Nu ! Nu cred că a turnat. E prea fricos. Ș-apoi mă cunoaște îndeajuns...Să fi simțit ceva maiorul ? Ce ?"

Şi-l imaginã pe Pătraşcu răscolindu-i locuinţa palmă cu palmă. Nu găseşte nimic în debara... Nici în dormitor... Biblioteca... Tresări :

„Mersul trenurilor ! Trebuie să-i dea de gîndit ! Lipseşte praful... Şi ? Trage concluzia, să zicem că voi lua trenul. Sau că l-am luat. Ei şi ? Cum ar putea să ghicească trucul ? Portăreasa a văzut..."

Uşa de la compartiment se deschise şi cineva anunţă :

— Vă cheamă directorul teatrului.

Se auzi un mormăit de nemulţumire, apoi paşi care se îndepărtează. Bob Voicu ridică încet capacul valizei. Compartimentul era gol.

■

— L-am ajuns ! constată mulţumit locotenentul. A oprit la semafor.

— Cît mai e pînă la frontieră ?

— Patruzeci şi doi de kilometri.

Pătraşcu se adresă pilotului :

— În regulă. Lasă-mă la gară şi continuă drumul. Apoi către Brumă : Ne întîlnim la biroul vamal.

Cînd trenul se puse în mişcare, maiorul sări pe treapta ultimului vagon. Trecu repede în revistă compartimentele clasei a II-a, depăşi restaurantul şi ajunse la vagonul de clasa I rezervat artiştilor. Oamenii erau extrem de surescitaţi : fumau, beau coniac din sticluţe plate, de voiaj, interpelîndu-se bine dispuşi :

— Neam de neamul tău n-a călcat prin Veneţia ! Să iei o piatră-n gură, mă peizane !

— Fane, tu ai mai fost, cît e o plimbare cu gondola ?

— Între opt şi zece mii de lire.

— Adică patru perechi de pantofi ? ! Cred că o să mă scuze...

„Da, îşi zise maiorul, ăsta poate fi un prilej. Actorii cunoscuţi s-au bucurat întotdeauna de oarecare bunăvoinţă".

Cercetă cu luare aminte bagajele şi se opri zîmbind. Unul din compartimente avea sus, în plasă, două valize galbene aşezate cap la cap...

Maestrul T. perora gesticulînd. Pătrașcu salută și luă loc în fotoliul de lîngă fereastră.

— E rezervat ! spuse sec regizorul.

— Tot compartimentul ?

— Tot.

Îl priveau ostili. Maiorul surîse, cîntărindu-i lung : „Care din ei o fi în combinație ? Amîndoi sau... nici unul ?“ Spuse, scuzîndu-se :

— Locul 14, vagonul 10 îl am eu...

— Exclus !

— Au încurcat ăia borcanele, opină maestrul T. Adăugă confidențial : E ocupat de ministrul Predescu.

Pătrașcu se uită surprins pe culoar.

— S-a dus la vagonul restaurant, preciză regizorul, privind nedumerit valizele. Ascultă, Titi, parcă mai erau două mici, deasupra...

— Aoleu ! Să știi că le-a umflat cineva !

— Cînd, frate ? Își aminti : Cînd ne-a chemat directorul ?

— Asta ne mai lipsea !

Ospătarul deschise ușa. Ținea expert o tavă cu o sondă de whisky. Cercetă pe fiecare și se adresă maiorului :

— Domnul Pătrașcu ?

— Da.

Îi întinse băutura.

— Din partea domnului Bob Voicu împreună cu cele mai afectuoase urări de bine...

Maiorul sări în picioare și deschise valizele galbene. Erau goale...

XI

O fată dură

Maiorul deschise ochii. O văzu pe Nina împingînd măsuța de serviciu, cu rotile, pe care se afla micul dejun : Cafea cu lapte, ouă, unt și cornuri.

— Bună dimineața !

— Bună dimineața, Nina ! Iar te-ai sculat cu noaptea-n cap ?

Fetița oftă :

— Crezi că așa ușor se ține o casă ? Fierbe-i ceaiul bunicii, coase-i breteaua la șorț că s-a desprins, una, alta...

— Vai de mine și de mine ! Unde-i bunica ?

— La bucătărie. Mă ajută...

■

Locotenentul Brumă îl aștepta în birou. Maiorul îi strînse mîna și își scoase paltonul.

— Ai dormit bine ?

— Neîntors. Paisprezece ore !

— Cred. Ce se aude ?

— A telefonat avocatul Vasile Pop, vecinul Letiției Sima. Vă roagă să treceți pe la el.

— Și-a amintit unde a văzut fata ?

— Probabil.

Colonelul Tudose deschise ușa. Îi văzu pe cei doi și intră.

— Cum a fost, Grigore ?

Pătrașcu povesti urmărirea și dispariția lui Bob Voicu la cîțiva kilometri de frontieră.

— Mai deștept decît ne-am imaginat ! completă colonelul.

— Ori a înțeles gafa cu *Mersul trenurilor,* ori l-a avertizat cineva.

— Complicele ?

— Apropó, cei din compartiment, maestrul T. și regizorul, sînt în afara problemei. Surîse : Baloane de săpun... Știau că locul e ocupat de un ministru adjunct la finanțe...

— De unde pînă unde ?

— Le-a șoptit impresarul teatrului. L-am rugat pe căpitanul Alexe să vadă ce-i cu el.

— Altceva ?

— Am discutat cu ospătarul care mi-a adus whisky-ul. Bob Voicu mă descrisese exact, precizase și locul unde mă găsește — imaginează-ți — cu un sfert de oră *înainte* de a urca eu în tren.

— Extraordinar !

— Asta mă face să cred că mi-a intuit raționamentul și, bineînțeles, intențiile. Grănicerii au scotocit trenul

palmă cu palmă, au alertat toate pichetele, întărind paza, ne-au pus la dispoziție o patrulă și-am răscolit împreună timp de douăzeci și patru de ore toată regiunea. Inutil! Oftă : Va trebui s-o iau de la capăt.

Colonelul surîse trist.

— Nu mai e nevoie să te osteneşti, Grigore... Îi întinse o bucată de hîrtie : Citeşte !

Era o telegramă expediată din Veneția. Maiorul o parcurse încremenit :

Stimate domnule Pătrașcu,

Nădăjduiesc că vi s-au transmis urările mele. Îmi permit să vă reamintesc promisiunea în legătură cu ficusul. Convins că gîndul d-stră bun mă însoțește, rămîn același devotat Bob Voicu.

Maiorul păşea încet, cu capul în pămînt. Se izbea de trecători, îşi cerea reflex scuze... Nu putea scăpa de imaginea lui Bob Voicu, zvelt, elegant, cu același zîmbet batjocoritor înfipt în colțul gurii...

„A fost mai tare ca mine ! Hm ! Al naibii de greu îți vine s-o recunoşti !"

— Bună ziua, domnule maior !

Letiția Sima îl ajunse din urmă. Purta un pardesiu scurt, mulat pe talie, ochelari cu lentile mari, kilograme de fard... Pătrașcu o recunoscu greu :

— Dumneavoastră...

— Nici nu vă imaginați ce bine îmi pare că vă întîlnesc. Tocmai mă gîndeam să vă caut.

— S-a întîmplat ceva ?

Femeia descuie uşa :

— Intrați, vă rog, o clipă.

Pătrunseră în hol. Letiția Sima îi oferi un fotoliu şi dispăru în dormitor. Reveni după cîteva minute aducînd un etu de metal galben.

— L-am găsit azi-dimineață la îmbucătura spetezei cu canapeaua. Preciză : Canapeaua pe care a stat fata...

Pătrașcu îl răsuci, atent să nu distrugă amprentele. Era un ruj franțuzesc consumat pe jumătate.

— Mulțumesc. S-ar putea să-mi fie de folos.

— Sper.

— Mă întreb, zise Pătrașcu, ridicîndu-se, dacă țineți într-adevăr să-l descopăr pe autorul crimei...

— Asta, în limbaj comun s-ar numi o glumă ?

Maiorul surîse :

— Ați ghicit, doamnă. Într-un fel, buna mea dispoziție vi se datorează. În casa asta toată lumea glumește...

— Și eu ?

— În primul rînd. Altminteri cum să-mi explic încercările dumneavoastră repetate de a afla ce se întîmplă în spatele unor uși ?

Femeia cu ochi de peruzea se albi. Maiorul ridică neputincios din umeri.

— Regret sincer, doamnă, că trebuie să vă amintesc lucrurile astea, dar în contextul crimei ele capătă cu totul altă semnificație.

— Ce vreți să insinuați ?

— Absolut nimic. Constat. Cînd o femeie cu educația dumneavoastră recurge la asemenea practici ești obligat să te întrebi ce o determină. Am reușit să stau de vorbă cu majoritatea vizitatorilor din seara aceea. Apropo, semnalmentele pe care mi le-ați oferit cu atîta amabilitate sînt exacte.

Letiția Sima îl privi iute :

— Mă bucur.

— O singură chestiune nu concordă. Toți au fost surprinși aflînd că dumneavoastră sînteți proprietara imobilului.

— Pesemne că n-am o figură reprezentativă.

— Ei sînt de altă părere. Printre altele, susțin că v-ați dat drept menajera lui Titel Georgescu.

— Ce prostie !

— Nu ?

Bătrîna își mușcă buzele :

— De fapt, într-un fel, au dreptate. I-am făcut chiriașului meu atîtea servicii încît...

— Ce fel de servicii ?

— O cafea, o cămașă spălată, mă rog, cum se întîmplă de obicei...

— De obicei, spuse maiorul clătinînd din cap, nu așa se petrec lucrurile. Dar, în sfîrșit, asta e altă chestiune.

Oftă : Sînt informat că victima v-a obligat să vă comportaţi ca atare.

— M-a obligat ?

Vocea îi tremura nesigură, obrajii îi căzuseră, arăta îngrozitor.

Pătraşcu încercă un sentiment ciudat, de milă şi repulsie în acelaşi timp. Spuse încet :

— V-aş rămîne recunoscător dacă m-aţi ajuta să ocolesc unele amănunte care nu fac plăcere nici unuia dintre noi.

— Nu înţeleg...

— Nu vreţi să înţelegeţi şi, credeţi-mă, îmi pare rău. Titel Georgescu a fost pentru dumneavoastră mai mult decît un chiriaş oarecare.

— A ! Recunosc opiniile avocatului...

— Vasile Pop ?

— Toată viaţa lui n-a făcut decît să colporteze bîrfele din cartier.

— Cu alte cuvinte, nu e singurul care a observat adevăratele relaţii cu victima...

— La urma urmei, admiţînd că ăsta e adevărul...

— Adică ?

— Să presupunem că aş fi fost îndrăgostită de chiriaşul meu, ce vedeţi rău în asta ?

— Faptul că aţi ascuns-o !

Letiţia Sima lăsă capul în jos :

— Nu mai am şaptesprezece ani, domnule maior.

— Altul e adevăratul motiv pentru care *n-aţi vrut să ştiu !* Titel Georgescu, profitînd de sentimentele dumneavoastră a împins lucrurile extrem de departe. Ideea vînzării obiectelor de preţ îi aparţine. V-a obligat s-o acceptaţi. V-a supus de asemenea unor umilinţe care au stîrnit revolta vecinilor. Dacă adăugăm la toate astea că îşi făcea de cap cu alte femei, se naşte întrebarea : *aveaţi motive să-l ucideţi ?*

Salută cam brusc şi ieşi.

■

Îi deschise bătrînul :

— Poftiţi. Vasile se întoarce repede. A coborît pînă la Alimentara. Manevră roţile căruciorului oprindu-l în

apropierea caloriferului, apoi își lăsă brațele pe genunchi respirînd anevoie.

— Am început să obosesc, mi-e veșnic frig și văd din ce în ce mai prost. Pesemne că nu-i departe clipa... Luați loc, domnule maior.

Pătrașcu se așeză. Încerca o senzație de neliniște în fața bătrînului schilod, neputincios. Scoase țigările, dar cedă repede unui impuls nedefinit și le strecură înapoi în buzunar.

— Puteți fuma. Îmi place grozav tutunul. Rîse : Fructul oprit ! Mi l-au interzis medicii și, bineînțeles, fiul meu. Trag din chiștoace, pe ascuns...

— În orice caz, sănătos nu-i, constată plat Pătrașcu.

Discuția se lega greu. Maiorul evita în mod constant să-l privească.

— Credeți că mai contează acum ? Peste cîteva zile împlinesc optzeci de ani. Ultimii treizeci i-am tîrît în căruțul ăsta. O închisoare fără gratii...

— Accident ?

— Războiul... În sfîrșit, altceva voiam să vă spun. Toată viața m-am bucurat de un optimism robust, am crezut numai în mine și în ce pot face eu. Omul cu posibilitățile lui inepuizabile. Mi-a plăcut să cred... Poate pentru că gîndul e reconfortant, sau poate era un atribut al profesiunii.

— Medic ?

— Medic militar. Ei bine, astăzi — deși sînt animat de unele speranțe — mă atrage din ce în ce mai mult ideea predestinării... Sînteți tînăr, domnule maior, vă vine greu să înțelegeți... Cu timpul o să vă dați seama că din tot ce ne fură vîrsta, cel mai greu de suportat este tocmai lipsa încrederii în ziua de mîine. Optimismul rămîne o maladie a adolescenței, poate a primilor ani de tinerețe. O maladie care te împinge la acte nesăbuite, dar splendide, îți accelerează ritmul cardiac fără să aibe ceva de-a face cu infarctul. După aceea, viața are grijă să te lovească în plex, dar ăsta-i deja alt aspect. Vorbeam de predestinare. Hotărît, itinerarul fiecăruia e trasat cu mult înainte de a se naște... Clătină din cap : Nu vă convinge.

— Nu-mi convine.

— Dacă am să vă spun că o faceți fără să vă dați seama, n-o să mă credeți...

— Nu.

Bătrînul zîmbi. Un zîmbet trist, ușor ironic. Întinse mîna spre pachetul cu țigări.

— Îmi permiteți ? Trase adînc fumul în piept, apoi continuă : Confundați, așa cum se întîmplă de obicei, drumul cu modalitatea de a-l parcurge. Eforturile noastre, recomandabile dealtfel, pot să netezească calea, dar în nici un caz să-i schimbe direcția. Nu o credință oarbă în destin a dat naștere zicalei „Ce ți-e scris în frunte ți-e pus !", ci rezultatul unor observații de generații...

Tot ce mi-am propus în optzeci de ani, absolut totul, s-a izbit de un zid nevăzut, de neînvins. Mi-am dorit, cum nu vă imaginați, să călătoresc. De fiecare dată însă m-a împiedecat ceva — acel ceva pe care dumneavoastră și eu, timp îndelungat, l-am numit întîmplarea ! Nădăjduiam să-mi realizez visul cînd voi ieși la pensie. „Întîmplarea" m-a pensionat mai repede decît mă așteptam... Visam să vindec oamenii undeva, într-un trib în Africa, și „întîmplarea" m-a împins într-un cărucior de infirm. Naufragiu jalnic !

— Spuneți-i ghinionul ! Un ghinion perseverent...

Bătrînul rîse.

— Și credeți că asta mă consolează ? M-am decis să călătoresc cu mintea... Citesc tot ce s-a scris despre oamenii și locurile visate. Citesc și mă bucur, imaginîndu-mi că sînt acolo, printre ei...

Stinse țigara apăsînd-o cu grijă în scrumieră :

— Ei bine, pe zi ce trece văd din ce în ce mai prost. De-o săptămînă mi-e imposibil să descifrez un singur rînd. Curînd, nu voi mai vedea deloc și-atunci...

Tăcu. Maiorul întrebă încet :

— Atunci ?

— Nu are importanță... Mă rog, atunci va fi într-adevăr sfîrșitul. Dar pînă atunci ? Nimic nu este iremediabil pierdut atît timp cît găsești putere să întreții speranța. Speranța că destinul se va abate din mersul lui rectiliniu, implacabil, că-l poți îndupleca. Rețineți, vă vorbește un infirm izbit inuman de soartă, întîmplare sau, ca să vă citez, de ghinion.

— De ce-mi spuneți toate astea ?

Bătrînul ezită :

— Zilele trecute am cunoscut un om care mi-a inspirat simpatie. Îl vedeam pentru prima oară şi totuşi mi s-a părut că îl ştiu dintotdeauna. N-a fost greu să-mi dau seama că trece prin momente grele... Poate că era mai aproape de infern decît ar fi fost în stare să-şi dea seama. Destinul, întîmplarea sau ghinionul i-a amputat sufletul. Îşi măcina mocnit durerea, se măcina, parcurgînd un drum care nu ducea nicăieri...

Pătraşcu uitase să stingă ţigara. Scrumul încins îi ardea degetele fără să simtă. Bătrînul îşi ridică privirea :

— Aş fi vrut să-i spun că îi invidiez picioarele, ochii... Că acel cineva care croieşte itinerarul fiecăruia n-a fost atît de crud pe cît se pare. Surîse : N-am făcut-o. Cuvintele mi se păreau searbăde, intervenţia inoportună. În definitiv, sînt chestiuni care nu mă privesc. A plecat, iar eu l-am urmărit lung cu privirea. Lăsase aici ceva din tristeţea lui... Lacrimi care nu-i umeziseră nici o clipă ochii. Acum îmi pare rău. Spuneţi-mi, domnule maior, nu-i aşa că ar fi trebuit să-i vorbesc ?

Pătraşcu lăsă ţigara în scrumieră. Aşteptă să ardă pînă la capăt privind fără să vadă firicelul subţire de fum. Avea o lumină ciudată în ochi.

— Sînteţi un om deosebit. Mă bucur că v-am cunoscut.

Avocatul Vasile Pop sosi încărcat de pachete. Strînse mîna maiorului şi se întoarse surprins spre bătrîn :

— Bine, tată, nu l-ai servit cu nimic ?

Infirmul surîse :

— Ne-am luat cu vorba...

— Ce doriţi, domnule maior ?

— O cafea.

— O fac eu, Vasile, se oferi bătrînul îndreptîndu-se spre bucătărie.

Pătraşcu aşteptă să iasă :

— Mi-a făcut mare plăcere...

— Tata... Chipul avocatului se lumină : Un copil bun, poate puţin teribil. Aşa a fost toată viaţa.

— Locuiţi împreună ?

— Nu, din nefericire. Vine din cînd în cînd la mine, stă o săptămînă, două, apoi se întoarce la Focşani. Bucureştiul

îi provoacă alergie. Surîse trist : Altceva e de fapt. Nu vrea să mă deranjeze. I-a intrat în cap că la o anumită vîrstă și mai ales în situația lui, bătrînii sînt indezirabili.

— Deși nu ne place s-o recunoaștem, în general cam așa se întîmplă, observă Pătrașcu.

— Poate. Se uită spre bucătărie apoi continuă în șoaptă : Ar trebui să nu-l scap din ochi. Medicii mi-au spus că își va pierde în curînd vederea, iar bătrînul o știe.

— Știe, într-adevăr.

— În clipa aceea, tata se va sinucide !

Pătrașcu se cutremură. Vasile Pop se răsuci în fotoliu.

— În sfîrșit, nici nu vreau să mă gîndesc ! Bănuiți de ce v-am chemat ? Mi-am amintit de fata aceea. L-a angajat pe avocatul Teodosiu într-un proces de divorț. Astăzi am trecut pe la arhivă. Scoase din servietă o coală de hîrtie și i-o întinse. Aveți aici toate datele.

— Săraru Dana, citi maiorul, născută la 12 aprilie 1948...

■

În momentul în care auzi trilul soneriei știu, ca și cum cineva i-ar fi șoptit — privi chiar în jur — că au găsit-o.

Rămase cu cartea în mînă ascultînd sunetele delicate. Se părea că celuilalt îi place melodia, cîteva măsuri de menuet improvizate la clavecin.

Dana Săraru aruncă o privire în oglindă. Buclele blonde îi dădeau un aer dur, străin. Zîmbi. Un zîmbet confecționat, strident, care-i strîmba obrazul. Ochii se supuneau greu, surîdeau în urma buzelor.

Deschise larg ușa. Maiorul Pătrașcu oftă :

— În sfîrșit !

— Prietena mea...

— Nu pe ea o caut. Pe dumneavoastră.

Femeia se așezase picior peste picior. Luă pachetul de țigări fără să-l slăbească din priviri. Avea degete lungi. Pe index purta un rubin mare, aproape negru. Rochia roșie, de interior, se lega sub sîni cu o panglică lată. Trupul i se ghicea nervos, numai fibră.

— O confuzie, desigur...

Pătrașcu clătină capul surîzînd :

— Sînt gata să pariez că vă stătea mai bine brunetă.

— Nu vi se pare că aceasta e o chestiune care mă privește personal ?

— Fără îndoială. A fost o simplă constatare, nedelicată probabil. Își ridică privirea : Credeți că mă puteți ierta ?

Dana Săraru sălță din umeri. Mîngîie petalele unei ciclame. Rochia se reflecta pe staniolul ghiveciului, învăpăindu-l.

— V-aș rămîne îndatorat, continuă maiorul, dacă ați începe prin a-mi povesti cum s-au petrecut de fapt lucrurile. Ca să fiu sincer, am auzit pînă acum atîtea variante încît...

Femeia se întoarse încet. O mișcare calculată, ca în fața aparatului de filmat. Articulă sec :

— V-aș rămîne îndatorată dacă mi-ați spune și mie despre ce vorbiți. Vă ascult de zece minute fără să înțeleg un singur cuvînt.

— Aveți dreptate. Niciodată nu reușesc să mă exprim destul de limpede. Acum două săptămîni a apărut un anunț la *Mica publicitate*...

— În fiecare zi apar, bănuiesc, o mulțime de anunțuri.

— Mă refer la...

— Nu știu la ce vă referiți și nu mă interesează. Nu citesc ziarele.

— O afirmație surprinzătoare.

— Surprinzătoare, de acord, dar ăsta-i adevărul.

— Sînteți, desigur, extrem de ocupată.

— Plictisită.

Maiorul clătină din cap înțelegător :

— Înseamnă că telefonul acela a fost bine venit. Totdeauna bijuteriile au stîrnit interesul femeilor, chiar și atunci cînd se plictisesc de moarte. Mă înșel ?

Dana Săraru nu-i răspunse.

— Vi s-a comunicat o adresă... Întrebă privind-o senin : Încă nu v-ați amintit ?

— Habar n-am despre ce vorbiți !

Pătrașcu rîse :

— Toți amatorii de achiziții care s-au prezentat în strada Silvestru — mă refer la seara cînd amicul dumi

neavoastră Titel Georgescu a fost asasinat — sînt siliți să facă eforturi pentru a-și aminti fiecare amănunt. Nu vi se pare ciudat ?

Femeia stinse țigara și se ridică :

— Mă scuzați o clipă.

— Trag nădejde că nu aveți de gînd să dispăreți. Din nou...

Încăperea era plăcută, mobilată cu gust. Pătrașcu își zise că nu locuiește aici, în mod constant, nici un bărbat. Apartamentul avea un aer particular, conservat, ca în reclamele unde o femeie — totdeauna suplă, bine coafată și cu șorțuleț imaculat — manevrează, radiind de fericire, un aspirator Record. Un bărbat nu s-ar fi împăcat niciodată cu fotoliul așezat cîș, în drum, cu spatele la lumină, numai pentru că face frumos...

În bibliotecă se afla o bomboniera de cobalt cu un nufăr galben pe capac. Miezul și staminele băteau în vioriu. Se găsiseră în oraș cu vreo cîțiva ani în urmă.

...Ioana deschisese pachetul sfîșiind hîrtia. N-avea niciodată răbdare să desfacă un ambalaj. Sforile le rupea cu dinții.

„Îți place ?"

„Nostimă".

„Înseamnă că nu-ți place !"

Îl privise circumspectă. Privirea din colțul ochilor, fără întoarcerea obrazului :

„Ți-e frică să n-o sparg..."

„În fond de ce n-ai sparge-o ? Chestia e să-ți facă plăcere..." Îi sărise de gît :

„Ești adorabil ! Știi, mă gîndesc să pun în ea praful pentru gîndaci..."

„O idee excelentă..."

Se revolta întotdeauna împotriva imuabilului, definitivului. În mintea ei obiectele își pierdeau cu ușurință destinația. O cratiță putea fi la fel de bine cratiță, dar și ghiveci cu flori sau abajur, suport de pălărie sau tobă pentru Nina... Un pulovăr splendid devenise o excelentă compresă, cînd maiorul suferise de lombago :

„Ei și ? Ți-e cald ? Restul nu contează !"

Pentru el conta. Îi era greu uneori să-şi ascundă uimirea. Trăise într-o familie modestă în care economia şi cumpătarea deveniseră crezuri. A lua un taxi însemna un act de risipă dementă, tablourile şi bibelourile se admiră doar la muzeu, iar achiziţiile, indiferent de natura lor, trebuiau să răspundă unui singur criteriu : să fie rezistente.

„Ăştia n-au moarte !" constata maică-sa cu satisfacţie răsucind bocancii...

Prima întîlnire a familiei cu Ioana... Dumnezeule ! Ioana îmbrăcată iarnă şi vară în culori pastelate, cu slăbiciunea ei pentru voaluri şi bluze diafane...

„De ce nu vă transformaţi paltonul ? Se poartă raglan..." Luase creionul şi începuse să schiţeze un model pe manşeta ziarului. O siluetă de-o eleganţă sobră. Maică-sa strînsese paltonul la piept :

„Dacă mă ţineam după modă, nu mai creşteam trei băieţi mari..."

Vizita se transformase într-un fiasco. Nu ştia cum s-o scoată mai repede din casă. Pe stradă îl luase de braţ :

„Mă întreb în ce măsură ar fi împiedicat procesul vostru de evoluţie o gaică la paltonul maică-ti sau nişte mărgele ieftine..."

„Ai crescut în altă casă, Ioana. Altă lume..."

Mîna îi devenise rigidă.

„Te înşeli. Am crescut la orfelinat".

Dana Săraru se întoarse. Ochii îi străluceau.

„A băut, gîndi maiorul. O face, probabil, frecvent..."

— Vă stau la dispoziţie.

— Cum aţi ajuns la adresa din strada Silvestru ?

— Mi-a telefonat cineva. Un bărbat...

— Îl cunoaşteţi ?

— Nu. Mi-a vorbit despre un rubin.

— Aveţi slăbiciune pentru bijuterii. Aceeaşi remarcă o făcea şi doamna Letiţia Sima. Preciză : Bătrîna care v-a deschis. Apropo, i-aţi atras în mod deosebit atenţia.

— Sînt încîntată.

— O femeie ca dumneavoastră, spuse Pătraşcu zîmbind, nu va reuşi să se ascundă niciodată. Ar fi trebuit să ştiţi lucrul ăsta.

— Ce ar mai fi trebuit să ştiu ?

— Printre altele, că orice încercare de dispariție este interpretată.

Dana Săraru se aplecă. Decolteul lăsă să se vadă dantela sutienului. Nările i se albiseră.

— Dacă am să vă spun că nu am încercat să dispar n-o să mă credeți.

— Nu reușesc.

— Strădуiți-vă ! Stau cîteva zile la o prietenă și mi-am permis să-mi vopsesc părul. Ce-mi puteți reproșa ?

— De pildă, faptul că după crimă nu v-ați prezentat imediat la miliție.

— La ce bun, din moment ce nu știam cine-i criminalul ?

— Victima, însă, o cunoșteați.

Femeia rîse. Un rîs dur.

— Pe bărbatul ăla nu l-am văzut în viața mea !

— Doamna Letiția Sima afirmă contrariul.

— Mă interesează foarte puțin ce afirmă doamna Letiția Sima. Nu vreau să am de-a face cu povestea asta. Am căzut într-o plasă ale cărei ochiuri le-a împletit altcineva.

— Credeți că întîmplător ați fost pusă față în față cu Titel Georgescu ?

— Cine-i Titel Georgescu ?

Pătrașcu zîmbi. Repetă :

— Credeți că întîmplător vi s-a dat adresa lui ?

— Habar n-am. Îmi plac bijuteriile, doream de mult un inel cu rubin, așa că n-am stat să reflectez.

— Nici ulterior ?

— Cînd ceva nu-mi face plăcere nu mă pierd în meditații. Pur și simplu șterg acel ceva din existența mea.

— Așa procedați și cu oamenii ?

Dana Săraru se strîmbă plictisită :

— Aluzia nu mă atinge. Uitați-vă pe o hartă și veți observa că pămîntul e destul de mare pentru a suporta doi oameni care se detestă.

— De astă dată s-a dovedit prea mic...

Femeia rîse nervos :

— Semănați îngrozitor de mult cu fostul meu soț.

— Obișnuia să pună întrebări dificile ?

— Se credea foarte deștept, în vreme ce eu îl păcăleam constant.

— Mă gîndesc cu groază la ce mă așteaptă..
— Depinde cît de rezonabil sînteți.
— Ce înseamnă să fii rezonabil ?
— Să luați lucrurile așa cum sînt.

Se juca cu papucul, un imineu de lamé verde. Părea un șarpe ascuns sub rochia roșie.

— În sfîrșit, sîntem de acord, observă Pătrașcu. Dintr-un bun început mi-am propus să nu-mi pierd timpul răstălmăcind aparențele.

— Nu s-ar zice.

— Mi-amintesc în ce termeni s-au exprimat ceilalți despre dumneavoastră...

— Prima impresie, deci aparentă. Altceva ?

— De pildă doamna Letiția Sima...

— Hotărît, femeia asta vă obsedează.

Se ridică făcîndu-și de lucru la fereastră : trase draperiile, le aranjă faldurile. Pătrașcu își ascunse zîmbetul. Pe tulul alb, silueta Danei Săraru se detașa superb.

— Am avut ocazia să-i verific spiritul de observație. Ne-a furnizat indicii interesante.

— Încă o vocație înmormîntată ! spuse Dana Săraru cu un aer absent. Privea pe fereastră așteptînd parcă pe cineva. Se răsuci moale : În sfîrșit, ce ororî v-a mai comunicat despre mine ?

— Ororî ? În primul rînd i-a atras atenția în mod agreabil fizicul dumneavoastră.

— Dacă o femeie a făcut asemenea observații înseamnă că arăt îngrijorător de rău...

— A impresionat-o de asemenea cantitatea de bijuterii. De astă dată mai puțin plăcut...

— Nu urmăresc să epatez slujnicele. Presupun că verigheta e singurul firicel de aur pe care l-a ținut vreodată în mînă.

— Eroare ! „Slujnica" este văduva generalului Sima și proprietara casei.

Dana Săraru îl privi neîncrezătoare :

— Glumiți, domnule maior ! Ea însăși, îmi amintesc, pretindea că-i menajeră sau cam așa ceva. În orice caz s-a comportat ca atare.

— Pretindea ! La sugestia amantului.

— Care amant ? ! ?

— Titel Georgescu.

— Asta-i cea mai reuşită glumă pe care am auzit-o vreodată ! ...Ce chestie ! Hm ! În consecinţă i-am făcut generălesei o impresie proastă.

— Nu numai ei. Toţi, absolut toţi, v-au încadrat la aceeaşi rubrică : „Tipul de întreţinută". Regret că trebuie să v-o spun...

Dana Săraru îşi lăsă capul pe spate rîzînd cu poftă :

— Fiţi serios ! N-am făcut niciodată un secret din asta.

— Dacă nu mă înşel, lucraţi la I.C.L.N. Inginer, parcă...

— Am nevoie de o pensie. Începu din nou să rîdă : „Tipul de întreţinută". V-aţi imaginat că o să mă daţi gata ? Dumnezeule ! În orice caz, recunosc, bătrîna are fler.

— Nu-i aşa ? Printre altele, considera că sînteţi o femeie foarte periculoasă. „Nu m-aş simţi niciodată liniştită ştiind-o prin apropiere". Tînărul s-a exprimat în acelaşi sens.

— Tînărul ? Dana Săraru îşi subţie privirea : A, da, îmi amintesc. Un bărbat care ştie să se îmbrace. Are o eleganţă a lui, foarte personală. A dispărut ca o nălucă. Tipul de apaş. Ce v-a mai spus ?

— În general, cam aceleaşi lucruri : pe Titel Georgescu l-aţi cunoscut cîndva, iar revederea a constituit, în mod evident, o surpriză dezagreabilă. „Întîi a rămas surprinsă". Este, bineînţeles, vorba de dumneavoastră. „N-am văzut în viaţa mea o expresie asemănătoare : groază, repulsie, ură pătimaşă. Femeia aceea superbă devenise un monstru !" Făcu o pauză : Să continui ?

Dana Săraru îşi ridică încet pleoapele. Ochii păreau decoloraţi. Verdele întunecat devenise tulbure. Spuse calm :

— De ce nu ?

— V-aţi năpustit după aceea strigînd : „Ticălosule !". Zîmbi clătinînd uşor capul : O reacţie destul de ciudată faţă de cineva pe care îl vedeţi pentru prima dată... Tînărul remarca de asemenea că în momentul acela eraţi foarte departe de ceea ce obişnuieşte el să considere o doamnă...

Dana Săraru respiră adînc :

— Dar despre reacţia lui v-a povestit ? Apropo, cum îl cheamă ?

— Bob Voicu.

— Îl cheamă Bob ! Admirabil ! Nu mi-l închipuiam deloc Nelu sau Gigi... Din fericire, nu mă interesează opinia lui.

— N-am avut impresia...

— Comiteți o greșeală, domnule maior. Nu ascund că bărbatul mi-a plăcut. Mi-a plăcut chiar foarte mult. Cum mă etichetează însă, mă lasă rece.

Vorbea stăpînit, pe un ton detașat. Pătrașcu o examină curios :

— Un mod interesant de a vedea lucrurile.

— De ce ? La urma urmelor și dumneavoastră ați procedat la fel în nenumărate rînduri.

— Eu ?

— Amintiți-vă una din aventuri. Trebuie să fi avut cel puțin una, ce naiba ! O femeie acostată la cinematograf, într-o sală de dans, în tren, la ștrand sau pe stradă. Ați petrecut cîteva ore împreună. Pretindeți că v-a interesat punctul ei de vedere cu privire la teoria cuantică, existența lui Dumnezeu sau a farfuriilor zburătoare ? V-a preocupat unde a absolvit grădinița și ce părere are despre ea portăreasa ? Absurd ! Și-atunci, vă întreb, de ce m-ar interesa pe mine opiniile junelui Bob Voicu ? Știu că șochez, veți reproduce, probabil, discuția cu mine, mărturisind că vi s-a zbîrlit părul de groază, dar, credeți-mă, cînd un bărbat și o femeie trec pragul unei garsoniere, singurele lucruri care contează sînt o țigară bună și o sticlă de coniac. Convingerile partenerilor rămîn la ușă. Privi țintă covorul, adăugînd încet : Toate astea nu mă împiedică să observ că Bob al dumneavoastră este un măgar.

— Nu-i exclus...

— Un mare măgar ! V-a strecurat o mică inexactitate: am strigat, într-adevăr. Nu-mi amintesc ce, poate „nemernicule !“, poate „ticălosule“ !, dar asta cînd tînărul cu alură de englez și obiceiuri din Groapa lui Ouatu s-a repezit asupra victimei.

— Cu alte cuvinte, precizează Pătrașcu, invectiva era adresată agresorului...

— Categoric !

— O indignare legitimă față de niște intenții criminale...

— Îhî !

— Din nefericire, dispunem de alte patru mărturii care coincid perfect cu „mica inexactitate" strecurată de Bob Voicu.

— Martori prețioși ! O garnitură de senili ! Media de vîrstă, un secol.

— Exagerați... Sînt curios cum o taxați pe doamna Pintilescu.

Femeia își izbi palmele :

— Slavă Domnului, ați renunțat în sfîrșit la Letiția Sima... Doamna ?

— Pintilescu.

— N-am avut plăcerea.

— Ea, în schimb, îmi mărturisea că a avut multe neplăceri cu dumneavoastră.

— I-oi fi răpit și ăsteia bărbatul ! Îl privi lung, cîteva secunde, apoi izbucni în rîs : Pun rămășag că îmi pregătiți o nouă cursă. Serios, cine e persoana ?

— Vecina lui Titel Georgescu, pe vremea cînd locuia în strada Licurg.

Dana Săraru întoarse încet capul. Fața i se înăsprise. Vorbi rar :

— După tonul folosit îmi vine să cred că problema mă privește, mai mult, e vitală. N-ați fi avut o expresie mai grăitoare nici dacă mă vedeați călcînd pe o mină...

— Ca să folosesc comparația dumneavoastră, tot drumul pe care ați pornit în povestea asta e minat. Vă avertizez.

— Mulțumesc.

— În perioada respectivă, îl frecventați foarte des pe Titel Georgescu la adresa din strada Licurg. Surprinse mișcarea femeii și completă : O legătură puternică, nu lipsită de aspectele ei dezastruoase. Lacrimi, amenințări...

— *Fata fără zestre* într-o variantă autohtonă ! Despre vreo tentativă de sinucidere nu vi s-a vorbit ?

— Ba da.

— Am înghițit, probabil, un tub de luminal și cînd colo pastilele s-au dovedit a fi vitamine. Farmacistul îndu-

ioşat de suferinţele fecioarei seduse schimbă hapurile. Parcă aşa se întîmpla în *Misterele Bucureştiului*... Să fim serioşi ! Mă vedeţi pe mine cramponîndu-mă de un mascul, indiferent dacă e Alain Delon sau altul ?

— Deocamdată, spuse calm maiorul, nu fac decît să reproduc ce a văzut doamna Pintilescu. Dumneaei nutreşte ferma convingere că şi-a pierdut vecinul din cauza dumneavoastră.

— Sărăcuţa !

— Cu alte cuvinte, Titel Georgescu a vrut să scape de o legătură obositoare...

— Şi s-a aruncat în braţele domnişoarei Letiţia Sima !

— Cam pe aici.

— În sfîrşit, m-am dumirit ! *El* fuge şi *ea*, femeia-liană, îl caută, îl descoperă, şi ca o ieşită din minţi înfăptuieşte năpraznica-i răzbunare... Crimă pasională ! Se aplecă fals interesată : Spuneţi-mi, vă rog, pot spera să mi se acorde circumstanţe atenuante ?

Maiorul o privi liniştit :

— Nu. Mai ales dacă se dovedeşte că aţi comis un dublu asasinat...

Îşi băgă ţigările în buzunar şi se ridică :

— Cînd aş putea să vă mai deranjez ?

— Oricînd, cu un telefon în prealabil. Îl conduse pînă la uşă : N-aţi vrea să-mi daţi adresa lui Bob Voicu ?

Pătraşcu zîmbi :

— Cum să nu, cu plăcere. Îmi veţi spune, în schimb, unde l-aş putea găsi pe băieţaşul dumneavoastră. Sînt doi ani de cînd a dispărut fără urmă...

XII

Şantaj

— Luaţi loc, domnule Dobrogea.

Scriitorul se aşeză pe marginea scaunului. Fusese condus în biroul maiorului, fără să i se spună pentru ce anume. Dar el ştia.

„Dolarii ! Dolarii ăia blestemaţi !"

Își învîrti ochii prin încăpere, evitînd, privirea lui Pătrașcu :

— Consideram chestiunea lămurită odată pentru totdeauna.

— La care dintre chestiuni vă referiți ?

Alexandru Vasiliu-Dobrogea ridică din umeri cu sensul „Ei, bravo !"

— Povestea din strada Silvestru. Personal nu mai am nimic de adăugat.

— Chiar nimic, nimic ?

— Nu eu am ucis și nu știu cine-i criminalul !

— Dar victima ? Nădăjduiam că între timp v-ați adus aminte în ce relații erați cu Titel Georgescu.

— Repet, habar n-am cine-i individul.

— Și totuși îi plăteați 5 000 de lei lunar ! Pentru ce ?

— Vreți să vă dau un sfat, domnule maior ?

— Deocamdată aștept un răspuns.

Bătrînul își frămînta înnebunit mîinile. Lăsă capul în jos :

— În sfîrșit, este cu totul altceva decît ceea ce credeți dumneavoastră.

— De unde știți ce cred eu ?

— Mă rog... Mă simțeam într-un fel obligat. Tatăl lui și cu mine am fost prieteni pe vremuri. Prieteni buni. M-a ajutat de nenumărate ori. Așa că am găsit de cuviință, la rîndul meu...

— Iată, îl întrerupse maiorul, primul punct cîștigat ! V-ați amintit cine e victima. Nu credeți că era mai bine pentru amîndoi s-o fi făcut de la început ?

Alexandru Vasiliu-Dobrogea zîmbi gesticulînd dezordonat :

— Mi-a fost frică, recunosc, să nu credeți...

— Ce-aș fi putut crede ?

— Că eu l-am ucis. Or, vă dau cuvîntul meu de onoare...

— Dacă îmi dați cuvîntul de onoare... Cu ce vă ocupați, domnule Dobrogea ?

— Asta-i bună ! Chiar nu știți ?

Maiorul își aprinse o țigară. Spuse rar, răspicat :

— La modul *legal*...

— Sînt scriitor.

— Un scriitor excelent remunerat.

— Să nu exagerăm. În orice caz, merge...

— Ce-ați publicat pînă acum ?

— Mă rog ?

— Întrebam ce lucrări v-au apărut.

Bătrînul luă un aer de martir :

— Prefer să nu discutăm.

— De ce ?

— Sînt răni care se vindecă greu, mai ales la vîrsta mea. Ș-apoi nu știu în ce măsură sînteți dispus să mă credeți.

— Încă n-ați observat că eu cred tot ce-mi spuneți dumneavoastră ?

— Întîmpin greutăți mari, domnule maior ! O chestiune pe care am adus-o de curînd la cunoștința celor mai înalte foruri. Vă puteți interesa...

— N-are rost.

— Nu, nu, vă rog chiar ! Adoptă subit tonusul demagogic : Sînt un om cinstit, nu mi-e frică să recunosc ! Să știu de bine că ajung pînă-n pînzele albe și tot îmi găsesc eu dreptatea !

— Adică ?

— Manevre machiavelice împiedică publicarea romanului meu autobiografic. Patru volume de subtilă analiză psihologică, pagini autentice de viață ! M-am aflat totdeauna în miezul evenimentelor !

— Extraordinar ! Să nu-i intereseze un trecut atît de agitat ca al dumneavoastră ?

Bătrînul îl privi dintr-o parte :

— Ce să mai discutăm...

— Bine cel puțin că nu ați avut dificultăți cu celelalte volume...

— Care celelalte ? Izbucni : N-am reușit să public nimic ! Absolut nimic ! Toți se scuză, tuturor le pare rău, pretextează că tema a mai fost abordată de curînd, ori n-au spațiu ori e planul făcut... Și cine sînt cei care își permit să mă refuze ? Niște puștani cu cașul la gură ! O rușine !

Maiorul puse țigara pe marginea scrumierei și își împreună mîinile :

— Deci scrisul, cel puțin pînă în prezent, nu v-a adus nici un fel de beneficiu material.

— Dimpotrivă ! Pur și simplu m-a decavat : hîrtie din pai de orez, dactilografă, legătorie, desene...

— Plus celelalte obligații...

— Firește ! Nu te poți duce cu mîna goală...

— Mă refeream la obligațiile pe care vi le-ați asumat nesilit de nimeni față de Titel Georgescu, fiul prietenului dumneavoastră...

Scriitorul începu să tușească :

— În sfîrșit...

— Cinci mii de lei lunar nu e o glumă. Apropo, ce venituri aveți ?

— Mă rog ?

— De unde procurați atîția bani ?

— De unde să procur ?

— Asta mă întreb și eu.

— Am o pensie, vă dați seama...

— 1 612 lei !

— Mai vînd cîte ceva din casă, un covor, un tablou...

— Tablouri cumpărați, domnule Dobrogea, nu vindeți. În prima noastră discuție pretindeați că v-ați dus la adresa din strada Silvestru pentru a achiziționa un tablou de Băncilă.

— Am spus eu așa ceva ? !

— N-ați spus ?

— Ferească Dumnezeu !

Maiorul rîse :

— Care a fost atunci scopul vizitei ? A, da, am uitat că ați fost prieten cu tatăl lui Titel Georgescu... Îl privi lung : Știți ce e ăla șantaj, domnule Dobrogea ?

— Mă rog ? Hm ! Ciudată întrebare !

— Incomodă ! Pentru ce vă șantaja fiul amicului dv. ?

— Pe mine ? ! Ce prostie !

— Sînt peste patru ani de cînd vă stoarce bani. Bani grei ! Ce nu trebuie să se știe ?

— Nu am absolut nimic de ascuns !

— În casă ! Dar prin vecini ?

— Mă rog ?

— N-ați încredințat nimic prietenilor spre păstrare ?

Alexandru Vasiliu-Dobrogea își ridică privirea. Înțelese.

„Au aflat ! Au aflat tot ! Poștașul... Și totuși Aimée a primit pachetul ! Mi-a confirmat..."

— Cred că-i o confuzie...

— În ce relații sînteți cu doamna Aimée Cristescu ?

— Soția generalului ? Ridică din umeri : Normale. Dar de ce mă întrebați ?

— Susține că a primit un pachet care conținea 18 000 de dolari.

— Fantastic ! Din străinătate ?

— Nu. De la dumneavoastră...

— De la mine ? ! ?

Nedumerirea scriitorului era ridicolă. Pătrașcu rîse :

— N-ați știut ?

— Mă rog ? De unde să știu ? E o glumă proastă, domnule maior. Repetă ca să cîștige timp : Cît se poate de proastă ! Cine are astăzi o asemenea sumă ? Și în definitiv, presupunînd prin absurd că dolarii sînt ai mei, cum vă puteți imagina că i-aș fi făcut un astfel de cadou ? Rise : Hai să fim serioși !

— Exact la asta mă gîndeam și eu : să fim serioși !

— De fapt, aveți dreptate. E cu totul altceva la mijloc.

— Sînt convins.

Își pocni palmele profund decepționat :

— Ce mîrșăvie ! Este de necrezut, domnule maior, pînă unde poate să meargă ticăloșia !

— Am constatat, spuse alb Pătrașcu.

— Va să zică așa ? ! Prietena mea, doamna general Aimée Cristescu, învîrte tot felul de afaceri și, prinsă cu mîța în sac, aruncă vina pe un biet bătrîn ! Ei bine, asta nu mi-aș fi închipuit ! Să mai crezi în prietenie ? !

Bătrînul își juca lamentabil comedioara și, pe bună dreptate, maiorul se întrebă dacă nu-și bate joc de el.

„Nu. E un actor prost ! Iar ca om..."

— A, o dau în judecată ! Ce calomnie ! ? La ce se pot preta oamenii !... În definitiv, nu înțeleg de ce mă mir. Dacă te gîndești la originea ei, din ce mediu provine, e firesc, nu-i așa...

— Dumneavoastră din ce mediu proveniți ?

— Mă rog ?

— Ce origină aveți ? Problema n-are nici o legătură cu ancheta, vă întreb din curiozitate.

— Sănătoasă, tovarășe !

— Adică ?

— Tata acar și mama iobagă !

— Cam pe aici ! Tăticul director general în ministerul căilor ferate și mămica fata moșierului Stănescu. Numai că ei au fost oameni cinstiți.

— Și drepți ! Ei mi-au călăuzit primii pași în viață...

— Nu s-ar zice !

— Mă rog ?

— Apropo de intențiile dumneavoastră belicoase, doamna Cristescu și-a propus același lucru : să vă aducă în fața justiției. Pretinde că i-ați trimis pachetul cu rugămintea de a-l păstra cîteva zile.

— Ticăloasa ! Și n-ați pus-o la punct ?

— Am și eu unele greșeli...

— Trebuia să i-o retezați scurt : „Pardon, madam ! Nu-ți permit să-l calomniezi pe domnul Alexandru Vasiliu-Dobrogea !"

— Așa să-i fi spus ? Și postașului ?

— Mă rog ? Care postaș ?

— Sfetcu Dumitru. Lucrează de zece ani în sectorul dumneavoastră. Am aici declarația lui. Pretextînd că din cauza unei crize de lombago nu puteți ieși, i-ați înmînat pachetul împreună cu o bancnotă de douăzeci și cinci de lei.

— Din principiu nu dau bacșiș.

— E adevărat. Asta l-a surprins și pe el. Bănuind că la mijloc e o treabă necurată, a desfăcut niței pachetul Om cinstit, a sesizat imediat miliția.

— Perfect ! Să zicem că așa e...

— Așa e, domnule Dobrogea !

— De unde pînă unde a intrat pe fir generăleasa ?

— Ea era destinatara.

Bătrînul se pierduse complet. Negă fără convingere, în virtutea inerției :

— E o înscenare ! Nu recunosc ! Nu recunosc nimic !

— Nici dacă vă demonstrez că fiecare bancnotă poartă amprentele dumneavoastră ? Fiţi rezonabil, domnule Vasiliu, probele sînt de netăgăduit.

Scriitorul îşi prinse capul în mîini. Lacrimile îi şiroiau pe obraji. Pătraşcu întoarse privirea.

— Cînd a început şantajul ?

— Acum patru ani şi două luni.

Se liniştise. Răspundea prompt, fără subterfugiile şi divagaţiile obişnuite. Părea că nu-l mai interesează nimic.

— Mi-a cerut să-i vînd 500 de dolari. În timpul războiului am făcut o afacere...

— De unde ştia că vă ocupaţi cu traficul de valută ?

— L-a trimis cineva, un intermediar.

— Continuaţi.

— A doua zi mi-a telefonat. M-a ameninţat, mi-a lăsat timp de gîndire, mă rog, aşa cum se obişnuieşte. Oftă : Pînă la urmă am cedat. Cam asta ar fi totul.

Pătraşcu îi oferi pachetul cu ţigări.

— Mulţumesc, nu fumez. Adică... am să iau una.

— Cum aţi dat de el ?

— Întîmplător. De fapt, nu a fost o întîmplare. Cineva a pus la cale întîlnirea.

— Un bărbat ?

— Da...

— Iertaţi-mă, vreau să-mi verific o impresie. Cînd am discutat cu dumneavoastră, data trecută, a sunat cineva la telefon. El era ?

— El.

— Puteţi să-mi spuneţi ce-a vrut ?

— Presupun că voia să preia şantajul. M-a fotografiat în timp ce ieşeam în fugă din casa aceea. Ce coşmar, Dumnezeule, ce coşmar !

— Cu sfeşnicul în mînă !

Bătrînul clătină din cap :

— Nu eu l-am ucis, domnule maior, credeţi-mă !

— Aş vrea să vă cred. Din păcate, totul e împotriva dumneavoastră.

XIII

Un martor inocent...

Dana Săraru răsuci de două ori cheia și pătrunse în vestibul inhalînd cu voluptate aerul cald, aproape încins. O plăcere după frigul umed de-afară. Își scoase pardesiul și se descălță stînd într-un picior.

„Am să fac o baie fierbinte", gîndi, trecîndu-și degetele printre bucle. Pălăria i se turtise. Semăna cu o actriță de film, o italiancă. Nu-și amintea exact cu cine.

Stinse lumina și intră în hol. Simți un miros străin. Tutun, fără îndoială, dar altceva decît fuma ea sau Lili. Un parfum iute, de Virginia. „Chesterfield ? Dunhill ?"

Scoase un țipăt mic. În întunericul odăii o țigară aprinsă părea că o așteaptă. Ochiul de jăratic se mișca ușor.

Apăsă reflex pe comutator.

Așezat pe canapea, un bărbat o privea surîzînd. Dana Săraru își duse mîna la inimă :

— Dumnezeule ! Ce surpriză !

Bob Voicu se înclină :

— O surpriză agreabilă, sper. Aș fi dezolat altfel.

Femeia rîse. Îl intuise bine : maniere desăvîrșite în ciuda ochilor obraznici și îndrăzneți, glasul cald și amabil în ciuda zîmbetului sarcastic, mîinile delicate în ciuda umerilor masivi. „Hotărît, are farmec măgarul ! Și știe să se îmbrace".

Ea era în măsură să aprecieze costumul desăvîrșit, gri închis din stofă moale, cămașa de mătase cu butoni de o simplitate costisitoare — „o avere" — cravata neagră cu buline discrete, albe, ciorapii negri, perfect întinși. Pe mîna în care ținea țigara strălucea un ghiul sobru.

— Încerc să ghicesc cum veți proceda în continuare, spuse amuzat Bob Voicu.

— Te rog.

— În primul rînd o să-mi oferiți o băutură. Whisky, probabil. Se poartă ! În al doilea rînd, vă veți aminti că sînteți fără pantofi.

Dana Săraru își privi picioarele și roși. Încruntă imperceptibil sprîncenele :

— În locul dumitale n-aș fi atît de sigură. S-ar putea să te întreb mai întîi ce cauți aici și pe urmă să te dau afară. În fine, nu știu bine care ar fi ordinea.

— Sînt convins că n-o să procedați așa.

Ochii negri sclipeau a rîs. Femeia își lăsă poșeta pe scaun.

— Cred că ai dreptate. Se așeză și își întinse comod picioarele. Te deranjează că stau așa ?

— Dimpotrivă. Am făcut remarca în interesul dumneavoastră. Cînd sînt surprinși desculți, oamenii au complexe. Se simt handicapați, într-un fel neajutorați.

— Și de astă dată ai dreptate.

— Totdeauna am dreptate.

Dana Săraru rise :

— Știi cine nu greșește niciodată ? Se ridică : Așteaptă-mă o clipă.

Intră în dormitor și se schimbă la repezeală. Își corectă machiajul ochilor, apoi trecu în bucătărie. Întrebă :

— Cu ghiață ?

— Sec.

Dana Săraru se întoarse cu cîteva sticle — whisky, gin cubanez, vodcă — pahare și o tavă de cristal îngustă, cu alune. Purta altă rochie, de interior, din voal verde. Smaragde splendide îi jucau în urechi.

Bob Voicu o privi expert. Femeia servea degajat, mișca mult mîinile. Aveai impresia că și le admiră în permanență.

— Te-au văzut cînd ai intrat ?

— Am ajuns la vîrsta cînd nu mai comiți imprudențe.

Dana Săraru ridică o sprînceană :

— Îmi place siguranța dumitale.

— Știu.

O privea fix : obraznic, încîntător, irezistibil. Femeia ridică sonda :

— Cin-cin !

Bău scurt. Bob Voicu continua s-o privească.

— De ce te uiți așa la mine ?

— Niciodată nu plec la drum fără să-mi cîntăresc partenerul. Mai ales cînd pe dinafară arată literalmente splendid.

— Ce fel de drum ?

— Fără întoarcere. Bucureşti—Paris, să zicem, sau Roma sau, de ce nu, Veneţia...

Dana Săraru lăsă paharul. Spuse uitîndu-se pieziş :

— Ce ştii despre mine ?

— Destule.

Îşi aprinse o ţigară fără să-şi coboare privirea. Ochii negri păreau că nu pot aluneca mai jos de obrazul femeii.

— Ţi se pare că miliţia nu se ocupă îndeajuns de cazul meu ?

— Dumneavoastră mă interesaţi. Cazul mai puţin.

— Sper că nu e vorba de o cerere în căsătorie ?

— Admirabil ! În general femeile evită asemenea întrebări. Le e teamă de ridicol.

— Femeile... Dana Săraru duse paharul la gură : Deci nu ideea unui apartament plătibil în rate, o gospodărie încîntătoare cu 4—5 copii te-a determinat să mă cauţi ?

— Mi-e teamă că nu.

— Atunci ?

— Vreau să vă propun o colaborare.

— Am înţeles ! Unde furăm sau pe cine ucidem ?

— Pentru moment, gîndeam că veţi renunţa la preocupările obişnuite...

— Spiritual ?

— Grăbit. Extrem de grăbit. Vom trece graniţa împreună.

— Mă decepţionezi. Nu credeam că eşti genul de individ care se ascunde în spatele unei fuste.

Dădea uşor din picior. Voalul rochiei se împrăştiase în jurul fotoliului ca o spumă verde. Bob Voicu surîse :

— Dumneavoastră aveţi nevoie de ajutor.

— Eşti convins ? Şi dacă refuz ?

— N-o să refuzaţi. Plec de la premisa că sînteţi un om inteligent în ciuda datelor fizice...

— Şi dacă am alte proiecte ?

— O să renunțați la ele. Plec de la ideea că veți înțelege repede cît de vulnerabile sînt.

— Spune-mi te rog, chiar nu ți s-a întîmplat niciodată să te înșeli ?

— Nu, rîse Bob Voicu. Deși, politețea m-ar fi obligat să n-o recunosc.

— De ce ?

— Guvernanta mea m-a învățat că nu-i frumos să te lauzi cu succesele tale față de cineva care a înregistrat mai multe rateuri la rînd...

— Ții seama de tot ce te-a învățat guvernanta dumitale ?

— Ori de cîte ori reușesc să-mi aduc aminte.

Femeia își încrucișă mîinile la ceafă. Mînecile alunecară pînă la umeri descoperind subțiorile rase.

„O poziție studiată îndelung" își zise Bob Voicu.

Dana Săraru îl privi printre gene :

— Ești un tip interesant.

— Ați observat ?...

— Ce știi despre eșecurile mele ?

— Suficient ca să fiu sigur că veți accepta colaborarea... De pildă, ce s-a întîmplat în perioada studenției, pentru ce ați divorțat și natura relațiilor cu răposatul Titel Georgescu.

Dana Săraru își tuguie buzele.

— Îmi închipuiam că guvernanta ți-a explicat cîte ceva și despre indiscreție. Nu ți-a spus ce înseamnă să răscolești viața unei femei ?

— În nenumărate rînduri ! Parcă o aud : „Bob, băiatul meu drag, nu scormoni trecutul lor. Ceea ce vor ele să știi vei afla în primele cinci minute. Pentru rest s-ar putea să te alegi cu capul plin de cucuie."

— O femeie înțeleaptă.

— Asta era și părerea duhovnicului ei, pastorul Smith de la biserica anglicană. Ulterior și-a schimbat-o. Explică : Domnișoara guvernantă a murit de sughiț ! O idee cum nu se poate mai stupidă, nu găsiți ?

— Ce te determină să crezi că intenționez să fug ?

— Ce vă determină să credeți că sînt un imbecil ?

— N-am spus-o.

Bob Voicu clătină din cap :

— Mă obligați să uit încă unul din sfaturile bunei mele guvernante : „Unei doamne îi oferi flori, complimente și din cînd în cînd, cîte o cutie de bomboane. Atît !"

— Eu prefer atenții mai consistente.

— Știu. Domnul acela distins care transportă carne de la abator, o știe și el...

Dana Săraru se întoarse brusc :

— Perfect. Altceva ?

— *Tu l'as voulu, George Dandin !* oftă Bob Voicu.

— Altceva ?

— Există o amintire teribil de neplăcută în existența dumneavoastră : Titel Georgescu, un copil...

Femeia își turnă puțin whisky. Mîinile îi tremurau ușor.

— Altceva ?

— Unii mai modești, ar considera că-i destul. Dacă bunul meu simț nu mă înșeală, este imposibil ca maiorul Pătrașcu să nu descopere rațiunea puternică pentru care ați dorit moartea ticălosului.

— Din fericire, nu sînt singura care a dorit-o.

— Asta nu vă absolvă.

— Nici pe dumneata.

— Mi-ar place să știu cum ați procedat. Mi-ar place de asemenea să cunosc arma crimei. Dacă ar fi să mă iau după aspectul lui Georgescu aș zice că ați mînuit un baros, în fine, ceva nu prea lesne de ascuns.

Dana Săraru ridică din umeri !

— În schimb, mînerul unui baston-umbrelă trece de cele mai multe ori neobservat.

— Nu are rost să ne suspectăm reciproc, observă Bob Voicu. Cel puțin nu pentru asta v-am amintit incidentul.

— Pentru ce atunci ?

— Plecînd de la premisa că, principial vorbind, puteați ucide, ancheta va pune sub semnul întrebării dispariția absolut inexplicabilă a copilului dumneavoastră. Concluzia ? Un motiv foarte serios de a dori să părăsiți cît mai repede țara.

Dana Săraru înghiți în sec. Duse din nou paharul la gură. Bob Voicu arătă sticla golită aproape pe jumătate. Spuse neașteptat de blînd :

— Nu-i o soluție, mai ales în asemenea momente.

— Ți-e teamă să nu spun prostii ? Sau ți-ai amintit din nou sfaturile guvernantei ?

— Nu. Știu că mă pot bizui pe dumneavoastră. Altfel nu v-aș fi căutat. Hm ! Curios. În viața mea n-am făcut atîtea complimente unei femei. Își ridică piciorul peste celălalt admirîndu-și linia pantofilor : Sînteți inteligentă, dură și fără scrupule.

— Frumoase complimente... N-ai impresia că semănăm ? Probabil că de cînd e lumea nu s-au întîlnit doi ticăloși mai mari.

— Nu e nevoie să faceți mărturisiri complete. Ticăloși ! Termenul e vulgar. De ce n-am zice doi oameni de afaceri ?

Stătea comod în fotoliu, păstrînd o poziție corectă. Privindu-l, te puteai crede într-un club select, unde un tînăr domn de o eleganță rafinată întreține o conversație banală.

Dana Săraru îi privi din nou mîinile.

„Mîini care știu să mîngîie..."

Le vedea perfect coborînd delicat, pe pielea moale, străvezie... Se scutură :

— S-auzim afacerea.

— Vă pun la dispoziție fantezie, șansă — șansa mea — și bani.

— Cinci franci, de pildă, tot bani se numesc.

— Mă oblig să suport cheltuielile pînă acolo.

— Și acolo ?

— Veți primi o sumă care să vă îngăduie un start onorabil. Să zicem zece mii de dolari.

Dana Săraru rîse :

— Ce băiat admirabil ! Culant și dezinteresat...

— Stimată doamnă, n-am nădăjduit nici o clipă că mă veți lua drept un suflet milostiv. Într-adevăr am nevoie de dumneavoastră.

— În sfîrșit ! Se ridică : Ți-am oferit băutură, m-am încălțat, și acum te rog s-o ștergi !

Ochii tînărului sclipiră :

— Permiteți-mi să vă atrag atenția că mizați pe un număr necîștigător.

— Vrei să chem miliția ?

Bob Voicu rîse lung, apoi continuă :

— Necîştigător şi cu urmări grave. Paşapoartele măsluite nu mai păcălesc astăzi pe nimeni, chiar dacă samsarul din Frankfurt v-a dat, sînt convins, asigurări depline.

Dana Săraru se aşeză. Nările îi tremurau. Spuse sec :

— Te ascult.

— Nu chemaţi miliţia ?

— Cum ai aflat ?

— Cum am aflat adresa şi celelalte amănunte ? Îşi scuturâ capul. Nu aveţi o părere prea bună despre mine. Nici despre maior... Tipul e extrem de abil, vă avertizez. Acum patruzeci şi opt de ore mă îndreptam spre frontieră, ascuns în două valize puse cap la cap, în plasa unui compartiment de tren. Ştiam că nu voi întîmpina greutăţi. Călătoream împreună cu un actor cunoscut, o vedetă. Se putea uşor presupune că sînt bagajele lui. Vecinul şi prietenul actorului nu era altul decît tatăl şefului serviciului vamal.

— Splendid ! Şi ?

— Am comis o singură greşeală. Printre cărţile din biblioteca mea, pline de praf, lăsasem un mers al trenurilor consultat de curînd... Suficient pentru ca maiorul Pătraşcu să ajungă trenul din urmă. Firește, a trebuit să abandonez totul.

Dana Săraru rămase pe gînduri.

— Într-adevăr, extrem de abil. Asta înseamnă că pînă nu pune mîna pe dumneata paza la frontieră va fi dublată.

Bob Voicu goli sonda şi o puse pe masă :

— Astăzi, Pătraşcu a primit o telegramă expediată de mine din Veneţia.

— Cum naiba ?

— Am rugat pe cineva, o veche cunoştinţă şi om de încredere să-mi facă serviciul ăsta O privi ţintă : Puteţi să-mi spuneţi ce şanse are trucul cu paşaportul nemţoaicei atîta vreme cît oamenii maiorului vă supraveghează îndeaproape ? Bănuiţi cel puţin unde sînt în momentul de faţă ?

— La colţul străzii, s-au într-o maşină.

Bob Voicu rîse încetişor. Se apropie de fereastră mişcînd imperceptibil draperia.

— Nu. În cofetăria de vizavi.

— De unde știi ?

— Deosebirea dintre noi, doamnă, e că eu raționez cu cinci minute mai devreme decît dumneavoastră. O privi admirativ : În schimb, îmi lipsesc celelalte atribute...

— În sfîrșit, ce propui ?

— V-ați hotărît ?

Dana Săraru privea undeva în gol. Spuse încet :

— N-am încotro... Deci ?

— Mîine seară vă veți pierde umbra. Aveți o mașină Dacia 1300.

— E în fața casei.

— Știu. La ora 20, urcați-vă la volan așa cum ați face-o plecînd într-o vizită oarecare. Deci fără nici un fel de bagaj !

— Bine, dar...

— Aveți răbdare. Treceți întîi pe la cofetăria Nestor și cumpărați un carton cu dulciuri. Continuați-vă apoi drumul pînă în strada Silvestru...

Femeia tresări :

— Îți bați joc de mine ?

— Strada Silvestru, dacă îmi permiteți să continui, are mai multe imobile. Opriți în dreptul clădirii cu numărul 210. Cifra e ușor de reținut : numărătoarea inversă. Veți observa la etajul 3 o femeie în vîrstă care privește pe fereastră. Oricînd și la orice oră treceți pe acolo, femeia va fi la geam. O biată nefericită... Faceți-i semn cu mîna și intrați în bloc. Oamenii maiorului Pătrașcu vor crede că mergeți în vizită și vor pîndi mașina așteptînd să coborîți.

— Înțeleg.

— Veți coborî, într-adevăr, numai că pe partea cealaltă. Explică : imobilul are două ieșiri...

— Apoi ?

— La ora 21,30 aveți un accelerat spre N. E un pichet de grăniceri. Acolo vă veți ascunde.

— Ești nebun !

— Vă asigur că băieții or să vă primească cu toate onorurile. Se vor întrece în amabilități, fericiți că au cunoscut enigma pichetului, soția căpitanului Dumitrescu.

— Destul de complicat.

— Nimic mai simplu. Soţia căpitanului locuieşte la Bucureşti. N-ar accepta în ruptul capului să trăiască într-un cătun, la celălalt capăt de ţară. Firesc, e o femeie tînără, cochetă, neobişnuit de frumoasă. Rolul vi se potriveşte de minune.

— Mulţumesc. Eşti drăguţ.

— Nu mie trebuie să-mi mulţumiţi, doamnă. Măicuţei dumneavoastră sau a noastră, a tuturor ; natura... Dacă stau bine şi mă gîndesc, personal nu aveţi nici un merit...

— Eşti obraznic.

— La două săptămîni o dată, căpitanul vine în Bucureşti. Poimîine va fi aici.

— Iar nevastă-sa acolo.

— O mică încurcătură. Extrem de afectată, doamna Dumitrescu se va hotărî în cele din urmă să-l aştepte.

— Riscant !

— Dimpotrivă, absolut sigur.

— Gîndeşte-te, e de ajuns ca individul să fi arătat vreo poză ălora. Bărbaţii au chestii din astea.

— N-a arătat. E un tip închis, distant. A primit comanda pichetului acum o lună şi jumătate, deci greu de presupus că a ajuns deja la confesiuni sentimentale. În asta constă şi enigma. Toţi se întreabă cum o fi zîna căpitanului. Presupunînd totuşi că a făcut-o, nu uitaţi că femeile frumoase seamănă. Doamna e brunetă, subţire, are ochi deschişi şi o garderobă rar întîlnită. Zîmbi : Semnalmentele corespund.

— Cel puţin în privinţa cîrpelor...

— Am cunoscut-o astă-vară, la mare. Cînd v-am văzut prima dată m-a izbit asemănarea.

— Să sperăm că o să meargă...

— Nu are de ce să nu meargă.

— Aşadar, ajung acolo şi... Ascultă, dacă ăia telefonează la Bucureşti ?

— Voi avea eu grijă să nu funcţioneze telefonul.

— O telegramă ajunge în cîteva ore...

— Mult. Nouă ne trebuie patruzeci de minute. Scoase din buzunar o fiolă. Părea cofeină. Îndată ce rămîneţi

singură, spargeți fiola asta și așezați-vă pe un scaun. Rîse : În curînd, pe o rază de aproximativ un kilometru toată lumea va adormi.

— Și eu ?

— Și dumneavoastră.

Femeia se încruntă. Bob Voicu o privi țintă în ochi. Întrebă :

— Vă e teamă că am să vă abandonez ?

— Se mai întîmplă.

— Între borfași, doamnă ! Ș-apoi, omiteți un lucru : avînd asemenea intenții nu credeți că vă puteam asigura imunitatea printr-un truc oarecare, fără efect în fond ?

Dana Săraru zîmbi larg :

— De acord.

— Principalul avantaj cînd lucrezi cu oameni inteligenți, spuse Bob Voicu ridicîndu-se, este că știi la ce te poți aștepta din partea lor...

Întinse mîna după pardesiu. Dana Săraru se lipi de el trecîndu-și degetele pe sub reverele hainei.

— Dacă-ți face plăcere poți să rămîi. Nimeni... înțelegi... nimeni.

Bărbatul se desprinse delicat.

— Cea mai ispititoare invitație pe care am primit-o vreodată. Îmi vine îngrozitor de greu s-o refuz.

— Și totuși o refuzi.

Îl privea palidă, cu trăsăturile dintr-o dată crispate.

— Mi-am amintit încă unul din neprețuitele sfaturi ale bunei mele guvernante : „Bob, copilul meu, nu amesteca niciodată dulceața de coacăze cu gemul de caise. Mănîncă-le pe rînd...“

Dana Săraru își mușcă buzele. Bob Voicu se înclină adînc așteptînd să-i întindă mîna :

— Dacă nu vă răzgîndiți, vă stau la dispoziție în prima seară... dincolo. Notați-vă în agendă ! Miercuri 21 noiembrie ora 20. Presupun că se va întîmpla la Maxim.

Femeia se simți năpădită de imagini amețitoare : restaurantul elegant cu lumini dulci, ei doi, o pereche superbă zîmbindu-și peste paharele cu șampanie. Vedea și rochia verde fără spate, scaunul pe care azvîrlise neglijent etola

de vizon, apoi noaptea... Din balconul hotelului se vede turnul Eiffel...

Îl conduse pînă în vestibul :

— Mă gîndesc mereu... Își umezi buzele : Cine crezi că l-a ucis pe Titel ?

Bob Voicu surîse privind-o lung. Spuse sec :

— Unul din noi doi !

■

Hanibal Crețu mută bocceluța în mîna stîngă și bastonul în dreapta. Palma îi transpirase. Se plimba de o oră pe trotuarul din fața miliției și nu se hotăra să intre. Își făcu cruce cu limba în cerul gurii apoi urcă treptele.

„N-o fi dracul atît de negru ! Poate scap..."

„Hm ! A avut dreptate Letiția Sima, seamănă într-adevăr cu Moș Crăciun", observă maiorul.

Spuse încet :

— V-a trebuit cam mult timp pînă să vă hotărîți.

Bătrînul ridică stînjenit din umeri :

— De !

— Oricum, mai bine mai tîrziu decît niciodată. Ei, cum a fost ?

— Vai de viața și de sufletul meu amărît ! Vorba lui fii-mea : Nu puteam sta dracului acasă ? Dar cînd te trage ața...

— S-o luăm pe îndelete, propuse Pătrașcu. Cine v-a indicat adresa din strada Silvestru ?

— Năravul...

Maiorul îl privi nedumerit :

— Nu înțeleg.

— Păi e de înțeles ? Spune-i cuiva că umbli cît îi ziua de lungă, de nebun... Oftă : Boală veche, domnule maior ! Așa a fost bunelu', Dumnezeu să-l ierte, așa a fost tataia, fie-i țărîna ușoară, așa-s și eu ! Toți cu boala umblatului... Bunelu', sacagiu, a cărat la apă nouăzeci de ani bătuți pe muchie. Care va să zică, umblătură nu joacă ! Tata birjar. Era vestit în București. Împlinise suta

şi tot urca pe capră. Eu poştaş, de la douăzeci şi trei de ani bat străzile. Faceţi şi dumneavoastră socoteala.

— O familie cu longevitate.

— Poftim ? A, da ! Slavă Domnului ! După cum judec cu mintea mea, dacă bunelu' nu-şi gusta marfa, apuca o sută treizeci. Precis apuca ! Era vînă ! Dobora buhaiu' cu pumnu', nu alta ! În ziua cînd a pus apa în gură, gata, s-a mîntuit ! Constată filozofic : Vezi, adică ce poate să facă obişnuinţa ? Tot veleatu' numa-n zaibăr a ţinut-o ! Organismu' s-a deprins şi el, nu ?

Vorbea rar, apăsat, rostogolind cu grijă, gospodăreşte, cuvintele. Maiorul îi oferi pachetul de ţigări. Haniibal Creţu luă una şi o fixă după ureche.

— Mulţumesc.

— Şi tata ?

— Cu tataia a fost altă poveste. Şopti conspirativ : Muierile i-au mîncat zilişoarele ! Patimă mare ! Nu zic, mă mai uit şi eu la cîte una, că vorba ceea, ochii văd inima cere, oricum încă-s verde, dar 'mnealui ? Să sari pîrleazu' la nouăzeci de ani ? Avea pe una în Dămăroaia. Bătrînul, pus pe blăstămăţii... Pîndea cînd îi pleca omul şi se înfiinţa cu paneru' plin : ba o faţă de rochie, ba una alta... Odată i-a vîndut mamei argintăria să-i cumpere ibovnicei astrahan ! Într-o noapte s-a 'ntors bărbatu-su, şi tata, ţişti ! pe fereastră. Casa 'năltuţă, şi-a frînt osu' la piciorul drept. Acu, ori i l-a pus moaşa strîmb, ori nu s-a lipit, vorba e că după vreo unsprezece anişori am tocmit bocitoarele...

— Şi dumneavoastră ?

— Pe mine, oftă bătrînul, m-a ucis scosu' la pensie... Ochii prinseră să-i strălucească. Se aplecă peste birou vorbind cu patimă : Ştiţi ce înseamnă să bateţi cincizeci de ani străzile Bucureştiului cîte opt ore pe puţin ? Prin cîte case n-am umblat ! Cîtă omenire n-am petrecut cu privirea ! Îmi făcusem un obicei : pe unde intram, pînă semnau de primire, pînă îmi beam paharu', cercam să cred, aşa de-o distracţie, că eu sînt stăpînu' casei... Să nu rîdeţi de mine !

— Nu rîd.

— După o vreme, treaba asta mi-a intrat în sînge. Credeam de-adevăratelea. Şi de-odată am ajuns omul cel mai bogat din lume ! Nu mai duceam pensia sau manda-

tele ci, umblam prin împărăția mea... Noaptea pîndeam zorile s-o pornesc din nou. Aveam mai cu seamă o vilă în Cotroceni. Ziceam că acolo trăiesc nepoții mei... Un bărbat tînăr și-o zînă de fată. Nu știu, or fi ghicit ce-i în capul meu, ori numai așa de omenie, îmi ziceau bunicu'. „Tuțu, a venit bunicu !" Totdeauna mă primeau în salon. O cafeluță, un pahar de vin, niscai cofeturi. Ce-mi trebuia mai mult ? Pe urmă se întîmpla să am drum pe la Gherghiceni. Bogătași, nu jucărie ! Aveau un băiețel care se lipise de mine. Musai să-mi arate ce i-a cumpărat tat-su. Stam ca la vreo jumătate de oră, mîngîiam din ochi mobila, covoarele. Erau ale mele ! Se opri jenat : Iertați-mă..

Maiorul îi zîmbi :

— Vă rog să continuați.

— Cum să vă spun eu ca să mă înțelegeți, nu patima de agoniseală mă împingea să cred că-s averile mele, ci bucuria lucrului frumos.

— Înțeleg.

— Cu timpul învățasem să deosebesc falsificările. Spuneam unuia sau altuia : „Oameni buni, nu-i treabă curată la mijloc !" Și care mă asculta, chema de grabă un specialist. Cela zicea ca mine. Ș-apoi bucurie mai mare nici că puteam avea. Îi încolțiră lacrimile : Și într-o zi am pierdut totul. M-au pensionat... Știu, trebuie lăsați și alții, dar... Fii-mea, cu cine naiba s-o fi izbit, nu-ți iese cu săptămînile din casă. Pe mine mă strîng pereții. N-am aer...

— Obișnuința.

— Sîngele ! Neamul ! Într-o lună, am adăugat zece ani. Credeam că-mi pierd mințile. M-am rugat de diriginte să-mi dea așa, pe gratis, cîteva scrisori să umblu. N-a vrut. „Lasă, nene, mai odihnește-te și matale !" Da' pe mine tocmai odihna asta mă omora. Odată am văzut un anunț la *Mica publicitate*. Vindea unu' o casă. Așa mi-a venit ideea.

— Ce idee ?

— Mă scol la cinci dimineața, iau *România liberă* și pînă-mi beau cafeluța bifez vînzările. Pe urmă încep să umblu. Să zicem că cineva dă o oglindă. Intru, cercetez marfa, mai schimb o vorbă, și nici nu bag de seamă cînd trece timpul. Șopti : Așa mi-am dobîndit toate comorile.

lar sînt ale mele. Unora le spun cinstit. „Oameni buni, scrinul ăsta face mai mult !“ Se uită la mine, ca la un scăpat de la Mărcuța. Să te prăpădești de rîs nu alta ! Pe la zece seara vin acasă. Fii-mea să leșine. Mă caută pe la morgă, prin spitale... Bodogănește, dă ochii peste cap, c-o bag de vie în mormînt, că la vîrsta mea trebuie să stau dracului țapăn...

— Scuzați-mă, îl întrerupse maiorul, cîți ani aveți ?

— Optzeci și șase.

— Mulți înainte !

Hanibal Crețu își coborî privirea. Spuse cu sfială :

— Acu', după cele întîmplate...

— De fapt ce s-a întîmplat ?

Bătrînul respiră adînc :

— Păi plecasem ca de obicei. Anunțul din strada Silvestru era pentru ora șapte. La șapte fix m-am înființat. Mi-a deschis o cucoană. Zicea ea că-i slujnică, dar eu unul n-am crezut...

— De ce ?

— Cum să vă spun, călca altfel, altminteri îi luceau ochii... Au venit și ceilalți cumpărători. Lume pestriță. Le-ați dat de urmă ?

Maiorul ezită. Hotărî să-i spună adevărul. Hanibal Crețu păru mulțumit.

— Cam la vreo jumătate de ceas și mai bine am intrat în baie. Adăugă jenat : Necazuri... Una din uși da spre dormitor. Mi s-a părut că cineva...

— De ce v-ați oprit ?

— E caraghioz, zău așa... Mi s-a părut că cineva caută pe gaura cheii... De rușine am stins lumina.

Maiorul își ridică brusc privirea :

— Spuneți-mi, vă rog, din baie se auzea ce discutau ceilalți ?

— Numai cînd au început să țipe. Fata, cred că fata, l-a făcut pe cineva ticălos. Altu' striga să nu se apropie. Cînd am intrat în cameră, era întuneric beznă. M-am împiedicat de ceva și-am căzut. Se crispă : Dau eu să mă ridic și simt că mîna s-a proptit de fața unui om. Mirosea a sînge. M-a trecut așa, ca un curent pe șira spinării. Ușa la antreu deschisă... Am fugit.

— De ce ?

— Mi-a fost frică. Să nu se creadă, păcatele, cine știe ce, mai cu seamă că deodată s-a aprins o brichetă. Eu lîngă cel însîngerat...

Își agață ochii de privirea maiorului. Vă dați seama...

— Apoi ?

— Am căzut la pat de spaimă. Parcă numai sînge vedeam peste tot... Fii-mea, Tatiana, grămadă pe mine : ce-am făcut, ce-am dres, să vin să spun. Și-am venit. Făcu o pauză, apoi adăugă lăsîndu-și capul în jos : Nu mă credeți...

Pătrașcu privi bocceluța așezată la piciorul scaunului.

— Ce aveți acolo ?

— Schimburi, oftă bătrînul. Știam că n-o să mă credeți...

Maiorul stinse țigara și se apropie de fereastră. Se lăsase seara. Oamenii mergeau repede, înfrigurați. Ceața deasă vătuia pașii, estompa zgomotele. Spuse fără să se întoarcă :

— Vă cred, domnule Crețu.

Pătrașcu așteptă să se închidă ușa în urma bătrînului :

— E uluitor !

XIV

Lacrimi tîrzii

Dana Săraru urcă la volanul mașinii străduindu-se din răsputeri să nu privească în spate. Știa că e urmărită. Ocoli cîteva străzi cercetînd oglinda retrovizoare. Nu se vedea nimeni.

„Mă întreb cum naiba procedează ? Bob ar fi ghicit repede..."

Cumpără de la *Nestor* un carton de prăjituri și se îndreptă spre strada Silvestru.

Într-adevăr, la numărul 210 o bătrînă privea pe fereastră. Dana îi făcu un semn cu mîna apoi intră în bloc.

Descoperi repede a doua ieșire, din spate. Ajunsă în stradă văzu o mașină care tocmai dădea colțul. Proprietarul, băiat tînăr, o invită amabil. Urcă :

— Gara de nord, te rog.

Locotenentul Brumă lăsă volanul și se întoarse încet :

— Nu vreți să mergem cu mașina dumneavoastră ?

■

Bob Voicu urmărea atent forfota peronului. Trenul pleca peste cinci minute și Dana Săraru încă nu sosise.

Simți o bătaie ușoară pe umăr. Se întoarse fulgerător. Rezemat de un stîlp maiorul Pătrașcu zîmbea :

— Femeile au obiceiul să întîrzie... Nu v-a spus-o buna dumneavoastră guvernantă ?

■

Pătrașcu îl măsură clătinînd încet din cap. Bob Voicu îi susținea privirea. La fel de amabil, cu aceeași stăpînire de sine și aceeași cutezanță, nu-și schimbase decît costumul. Purta acum altul, gri cu o cravată de un verde greu, închis, ca și ciorapii.

— Am uitat să vă mulțumesc pentru telegramă.

— Fleacuri. Cum ați sesizat trucul Danei ?

— Blocurile cu două ieșiri nu mai păcălesc pe nimeni. Cum vi s-a părut Veneția ? Nu prea ispititoare, de vreme ce v-ați întors atît de repede...

— O mică greșeală de calcul.

— Încă una ? Se zice că nu-i deștept cel care greșește de două ori.

Bob Voicu rîse, bine dispus.

— Depinde din ce unghi privești lucrurile. Încercați acum o mare satisfacție. La urma urmelor a fost un duel, este imposibil să nu te bucuri că ți-ai înfrînt adversarul.

— Ceea ce fac eu nu se numește sport. Și ca să fiu sincer, de dumneavoastră îmi pare rău.

— Vă grăbiți, domnule maior ! Sînt gata să iau totul de la capăt.

— Pînă cînd ?

— Pînă voi izbuti. În familia mea n-au existat tradiții domestice, vorbesc pe linie masculină. Pentru așa ceva îți trebuie vocație. Fără vocație nici dumneavoastră n-ați fi putut profesa ceea ce profesați, la modul cum profesați.

— Nu intenționez să dau sfaturi, vorba ceea : fiecare știe să greșească singur, dar, după părerea mea, o femeie face mai mult decît toate tradițiile de care pomeneați. Ca să nu mai vorbesc de celelalte căi. Sînteți inginer, inventator, un om cu idei remarcabile, neobișnuit de inteligent...

— Sînt un aventurier, domnule maior, și cu asta cred că am spus totul ! În situația mea, de obicei oamenii își pun cenușă în cap și promit marea cu sarea. Ori eu vă respect prea mult ca să nu fiu sincer cu dumneavoastră. Nu sînt făcut pentru o viață așezată, lipsită de riscuri. Mama îmi amintea mereu...

— Mai trăiește ?

— Nu. A murit acum zece ani. O frumusețe care făcuse vîlvă prin '34. Adunînd toate zilele la un loc cred că părinții mei au stat împreună vreo șase luni. Surîse : Asta apropo de ce poate să facă o femeie. În sfîrșit, ea îmi amintea mereu că nici tata, nici bunicul n-au un mormînt unde să poți pune o floare.

— Trist !

— Superb ! Ce poate fi mai superb decît să mori fără spital, fără popă și o cohortă de calici care te calcă în picioare ca să ajungă la colivă ? Să pieri din senin, fulgerat, ca o flacără stinsă de vînt. Groapa, cimitirul sînt prea concrete. Fără ele rămîi o rudă rătăcită în străinătate. Niciodată nu l-am simțit pe tata mort. Mă gîndesc la el ca la un prieten pe care am să-l întîlnesc cîndva.

— De cînd nu l-ați mai văzut ?

— Din '46. La plecare ne-a lăsat o avere : bijuterii, aur, tablouri. Mama n-a avut nevoie să muncească niciodată.

— Cred că ar fi fost mai fericită lucrînd într-un birou, spălînd și călcînd pentru un bărbat care noaptea doarme în patul lui.

— Poate. Oricum, a refuzat să-l însoțească. Și totuși nu s-a recăsătorit, iar cînd a știut cu certitudine că tata nu mai există a suferit un șoc nervos. Nu-i ciudat ?

— Inima îşi are raţiunile ei...

— Foarte ciudat ! În '56, m-a căutat un turist american. Îşi privi mîinile : Mi-a dat inelul şi butonii. Au fost ai lui, ai prinţului Manolescu. În ultimii ani, îşi avea fieful la San Francisco. I se spunea *Caïdul* a murit într-un bar, împuşcat pe la spate...

Maiorul îşi aprinse o ţigară şi fumă liniştit un timp :

— Nădăjduiesc din inimă să nu-i împărtăşiţi soarta. În consecinţă, voi avea grijă să nu ajungeţi curînd într-un local unde consumatorii poartă arme de foc... Zîmbi : Este singura posibilitate de a-mi arăta simpatia pe care v-o port...

— Am observat... Mă întreb ce vă deranjează ? Nu vreau să plec cu intenţia de a spolia proletariatul american şi nici pe John sau Bill care vînd cîrnaţi şi jartiere la colţ de stradă. Pe băieţaşi ca Rockfeller, Ford, eventual Morgan am de gînd să-i „naţionalizez"...

— Înălţător... Şi iată, revenim la prima noastră discuţie. Încă puţin şi mă veţi convinge că în vinele dumneavoastră curge sînge de autentic revoluţionar... Îşi încruntă sprîncenele : Aveţi 36 de ani, domnule Voicu. Dacă adăugăm 12 fac 48. La 48 de ani, e prea tîrziu să începeţi viaţa pe care v-aţi propus-o.

— N-am înţeles ce reprezintă cifra 12.

Maiorul îl privi în luminile ochilor :

— Aţi înţeles perfect. Încă din vară, în timp ce răsuceaţi cuţitul în palmă în căutarea lui Titel Georgescu...

■

Cînd îl văzu pe Bob Voicu ieşind însoţit de un sergent, Dana Săraru înţelese că totul e pierdut.

„S-a închis colivia ! Şi cu asta, basta " !

În birou stăruia o lumină jilavă, de toamnă cu ploaie şi lapoviţă. Ochii femeii alunecară peste mobilele reci : masa acoperită cu postav verde, dulapul-safe vopsit în culori închise, teancul de dosare, telefonul, maşina de scris. Pe fereastră se zăreau acoperişurile ude, cenuşii. Streşinile curgeau. Se strînse înfiorată în balonseidul alb, cu buzunare mari şi nasturi de piele. O şuviţă de păr îi cădea în ochi. Şi-o trecu absentă pe după ureche.

Peste obrazul maiorului trecu o umbră. Același gest, aceeași mișcare...

Ioana, veșnic cu părul în ochi... Cînd picta, sau la bucătărie, inventînd rețete bizare : salcîm pané ori cremă de ciocolată cu mărar... Găsea după aceea cele mai neașteptate, cele mai absurde justificări : „Acuma știu de ce nu-i gustos. Îmi trebuia zahăr pudră". Sau cînd îi citea povești Ninei, înfierbîntată, vorbind gros ca ursul, imitînd glasul parșiv al vulpei, țopăind ca veverița din pădure. „Aș vrea ca fiecare zi să însemne pentru ea o poveste minunată". Privea fetița printre gene : „Nu, Nina n-o să fie frumoasă. A luat nasul de la maică-ta, nu te supăra, dragul meu, ochii slabi de la... Cine știe de la cine ?" Își trecea părul după ureche și fugea în atelier. Se întorcea apoi mînjită pe față și pe mîini, vopsea obrazul fetiței... „Hai să ne jucăm de-a indienii !"

Dana Săraru își privea absentă cizmulițele scurte, din piele de șarpe. Pierduse aerul arogant. Părea obosită, tristă, blazată. Maiorului îi făcu impresia că ar dori să doarmă.

— Poate vreți să vă odihniți.

— Să mă odihnesc... Să dorm... Un somn din care nu te trezești niciodată. N-are importanță, acum, ori mai tîrziu... Aprinse o țigară. Trase cîteva fumuri lungi urmărind colacii alburii : E mult de cînd nu m-am gîndit la lucrurile astea...

Pătrașcu nu comentă. Învîrtea în mînă un stilou cu agățătoarea ruptă.

— Există zile pe care ai vrea să le smulgi din viața ta, continuă femeia, așa cum ai rupe filele unui calendar. Să nu-ți mai aparțină, să le abandonezi undeva și să nu le găsească nimeni... Zile urîte...

Tăcu. Părea dusă departe, undeva unde nu putea s-o ajungă gîndul nimănui.

— Zile urîte, reluă maiorul. De multe ori ni le sluțesc alții. Ce fel de om era Titel Georgescu ?

Dana Săraru clătină din cap.

— Mă întreb cine l-ar putea încadra exact. O bestie care și-a croit drum împrăștiind răul cu amîndouă mîinile. Rău lucid, conștient, operat cu voluptate. Am mai auzit de mari canalii. Aveau cel puțin justificarea unui interes.

Ticălosul ăsta era capabil să ucidă numai din plăcerea de a vedea sîngele curgînd.

— Cum de n-ai sesizat lucrurile astea mai de mult ? Sînteţi o femeie inteligentă, cu intuiţie. Din cîte mi s-a spus, în ciuda fizicului plăcut, avea ceva respingător care avertiza.

— Nu eram pregătită pentru o astfel de întîlnire. Pînă la douăzeci şi cinci de ani am avut certitudinea că fac parte dintre fericiţii favorizaţi de soartă. Mie nu mi se putea întîmpla nimic rău, mi se cuvenea totul... Am avut o copilărie splendidă. Părinţii mei sînt medici... La patru ani, eram o mică vedetă. Ştiam că sînt frumoasă, aveam păpuşi mai mari decît mine şi în camera mea un adevărat magazin de dulciuri. Mă tratau ca pe o ducesă, iar notele mele bune îi făceau să plîngă de fericire. La majorat mi-au dăruit o *Lancia* decapotabilă... Inutil să vă spun că eram singura studentă cu maşină. Cred că mă invidiau şi cadrele didactice. M-am căsătorit în anul II de facultate cu un coleg. Băiat frumuşel, excelent sportiv şi... cam atît. Îmi închipuiam că-l iubesc. Tata ne-a plătit o excursie în Turcia. Voiaj de nuntă..

Îşi aprinse altă ţigară.

— Nu vreau să mă compătimiţi. N-aveţi de ce. Nu sînt ceea ce se numeşte în general o fatalistă, dar am impresia că în viaţa fiecărui individ intervine la un moment dat un amănunt care-i determină matematic sensul existenţei ulterioare. Totul devine inevitabil, e absurd să lupţi aşa cum e absurd să crezi că cineva ar putea să oprească cu umerii şi cu pieptul o avalanşă dezlănţuită.

— Cînd a intervenit „amănuntul acela" ? se interesă Pătraşcu.

— La trei ani după căsătorie. Dacă nu-l întîlneam pe Titel, sau şi mai stupid, dacă la o anumită oră dintr-o anumită zi nu eram într-un anumit loc, continuam să fiu şi azi o doamnă onorabilă cu un menaj încîntător şi un soţ respectabil.

— Mi-amintesc remarca dumneavoastră, spuse maiorul dregîndu-şi glasul : „Nu eram pregătită pentru o astfel de întîlnire..." În locul lui Georgescu ar fi intervenit desigur altcineva. Cam aşa se întîmplă cînd se contractează căsătorii de suprafaţă, fără substanţă.

— Nu credeți că am avut totuși ghinion ? La urma urmei, nu sînt singura femeie care se desparte de un bărbat pentru că altul a intrat în viața ei. Acest „altul" putea să fie altul. Am să vă dau primul exemplu pe care îl am la îndemînă. Părinții mei s-au împăcat admirabil, deși mama fusese căsătorită înainte cu altcineva. Clătină din cap : Nu ! A fost un ghinion blestemat, iar eu complet nepregătită. Îmi închipuiam că e suficient să mă uit la un bărbat pentru ca acesta să mă adore. Înțelegeți ? Nu concepeam că cineva ar putea să nu mă iubească.

Maiorul își acoperi fața cu mîinile. Chipul Ioanei... De ce o vedea mereu pe Ioana ? Nu avea nimic comun cu femeia asta superbă. Era chiar urîtă. Da, mulți o considerau urîtă. Mai ales maică-sa. „O aschimodie culeasă din drum, asta mi-a adus fecioru-meu ! Era slută și mătușa Aspasia, nu zic, dar pe lîngă asta a fost o cadră !"

...Siluetă gracilă, de adolescentă stîngace cu șolduri înguste și sîni mici. Avea figura asimetrică, gura prea mare, ochii aurii, puțin depărtați. „Am o mutră de paiață iar cîrpele astea străvezii nu sînt de mine ! Știu, dragul meu, dar mi le-am dorit atît de mult... M-am săturat de lîneturi, de lucruri solide și culori practice. Vreau să-mi fac puțin de cap !" Se ridica în vîrful picioarelor și se uita în oglindă : „Mi-ar fi plăcut să fiu regină. Aș fi umblat numai în rochii cu trenă și nu mi-aș fi scos coroana nici în baie..."

— De ce zîmbiți ? întrebă Dana Săraru. Nu vă puteți imagina cît de multe femei gîndesc ca mine. Mai ales cînd ești foarte tînără și declari cu emfază, uneori convinsă : „Aș vrea să mor la treizeci de ani. După treizeci de ani, oricum, nu mai contezi..." Cînd l-am întîlnit pe Titel, aveam douăzeci și patru. Îi împlinisem cu o zi înainte. Dădusem o petrecere mare în casa părinților mei. Mi-amintesc tortul. Enorm, plin de lumînări. Cînd am suflat să le sting, am luat hotărîrea să fie ultima aniversare sărbătorită în public. A doua zi, l-am cunoscut...

Se opri. Pătrașcu își ridică privirea.

— Și ?

— Mi-am zis că abia din clipa aceea am început să trăiesc cu adevărat. Anulasem tot ce fusese pînă atunci,

mai repede decît ai avea timp să tragi aer în adîncul plămînilor.

— Concluzii de genul ăsta, observă maiorul, vin de obicei mult mai tîrziu.

Dana Săraru ridică din umeri :

— Poate. Nu știu. Un lucru e cert : acționam ca o somnambulă, acceptam cele mai absurde întîlniri fără un minimum de precauție. Mama a înțeles imediat. Femeile au instinct, instinctiv se simt potrivnice bărbatului de care fiica lor e îndrăgostită pătimaș. Teama de consecințe, sau o anumită rivalitate... Argumentul suprem era desigur băiețașul. „Te compromiți ! Lucrurile astea se fac discret... Vrei s-ajungi ca verișoară-ta, Lidia ?“ Există totdeauna în familie cîte o oaie rîioasă.

— Temerile doamnei țineau mai mult de convenințe...

— Credeți că mama dumneavoastră, de pildă, ar fi tradus altfel ? Alungă gîndul fluturîndu-și mîinile : Apoi, Titi mi-a cerut să divorțez. Am acceptat. Eram atît de oarbă, încît am acceptat, deși știam că în felul ăsta mă predau necondiționat. Formalitățile durează. Cînd există și un copil se ajunge la 2—3 ani, orice avocat ți-o spune la prima consultație. În 2—3 ani se pot întîmpla multe : să se plictisească, să se încurce cu alta. Și totuși am fost de acord.

— Iertați-mă, cît a durat legătura cu Georgescu ?

— Un an. Un an de infern... Începuse să-l deranjeze totul. Părinții mei, copilul...

— Locuiați împreună cu părinții ?

— Nu. Îi vizitam din cînd în cînd. Titel pretindea că mă duc prea des, că îl frustrez pe el. Afirmație perversă. Mă duceam să-mi văd copilul cam o dată la două săptămîni. În restul timpului nu ieșeam din casă ; renunțasem și la slujbă. El, în schimb, lipsea toată ziua, uneori mai multe zile la rînd. Își prinse tîmplele în palme : Era sadic, cred, fals. Fusesem altfel obișnuită. Minciuna mi-a repugnat întotdeauna. De obicei frica te împinge la inexactități mărunte. Ori mie nu mi-a fost frică niciodată de nimeni.

— Nici de domnul Georgescu ?

— Domnul Georgescu... Da, cu el am aflat ce înseamnă să te temi. Susținea de pildă că a telefonat ore în șir și că nu a răspuns nimeni. Ori, eu nu mă dezlipeam de

aparat. Mi-era teamă să mă duc în bucătărie, să beau un pahar cu apă. Putea să sune telefonul şi să nu-l aud. Cînd mi-a cerut să-i fac anumite servicii... era prea tîrziu, alunecasem în mod iremediabil.

— Ce fel de servicii ?

Dana Săraru îl privi fix :

— Chiar nu înţelegeţi ? Nu vi s-a spus ce servicii pretindea femeilor cu care a avut de-a face ? Trebuia să fiu „agreabilă" pînă la capăt, cu unul sau cu altul din amicii lui, natural avînd în vedere anumite interese. Îşi confecţionase şi o dogmă : fidelitatea e o superstiţie. Dragostea carnală nu înseamnă nimic faţă de corespondenţa spirituală a partenerilor... În mediul animal, mama procreează şi cu propriul pui, la romani — nici azi n-am aflat dacă e adevărat — soţul steril nu avea nimic împotrivă ca soţia să facă copii cu un terţ...

Pătraşcu asculta terifiat :

— Şi aţi... aţi acceptat ?

— Da. Vă vine greu să înţelegeţi, vă repugnă, mă condamnaţi, şi asta numai pentru că nu ştiţi ce înseamnă pasiunea oarbă, totală, definitivă !

— Probabil.

— Nu ştiţi, domnule maior, şi nu v-aş recomanda s-o aflaţi niciodată ! Istoria mustește de exemple : Eduard al VIII-lea a renunţat la tronul Angliei pentru o femeie. Amintiţi-vă unde l-a dus pe Antoniu pasiunea pentru Cleopatra ! De ce aş fi fost eu mai tare ?

La un moment dat mi s-a ivit o şansă. În fundul mlaştinei zărisem o rădăcină de copac. N-aveam decît să mă agăţ şi eram salvată. Un bărbat, un negustor italian, unul din cei cărora mă oferise „logodnicul meu"... Se îndrăgostise sincer de mine. N-am putut. Vraja a fost mai puternică. Titel a simţit ceva. Nu, domnule maior, nu era gelos. Suferea doar la gîndul că m-aş putea redresa. Ştiaţi că există proxeneţi care fac scene fetelor patronate dacă depăşesc limitele profesiei ?

— Ce s-a întîmplat cu italianul ?

— Ne-am întîlnit de cîteva ori, incidental. Ne evitam. Eu nu-i suportam privirea, el... nu ştiu... Apoi, Titel mi-a cerut să renunţ la copil...

Tăcu. Nu i se putea citi nimic pe chip. Ochii priveau țintă, pe fereastră peisajul ud. Maiorul vru să întrebe ceva, dar se răzgîndi. Clipele se așterneau grele.

— Da, reluă într-un tîrziu Dana Săraru, mi-a cerut să renunț la el...

— De ce nu l-ați încredințat părinților dumneavoastră ?

— Stătea oricum la ei.

— Atunci ?

— Dorea o dovadă. O dovadă supremă. Un sacrificiu...

— Pentru ce ?

— Într-o zi a venit mai devreme decît obișnuia. Țin minte, era iarnă, ningea. M-a privit minute în șir așa cum numai el știa să privească, apoi mi-a spus : „Dana, vreau să ne căsătorim !“ Am amețit. Nu-mi puteam stăpîni lacrimile. Cînd m-am liniștit m-a întrebat : „Oare mă iubești îndeajuns pentru asta, Dana ?“ I-am amintit ce făcusem pentru el. S-a strîmbat : „Orice femeie ar fi făcut-o ! Altceva !“ Își coborî privirea : Mi-a cerut să renunț la copil...

— Și ?

— Am acceptat. L-am părăsit...

Avea lacrimi în ochi. De obidă, de rușine.

— După zece zile, Titel m-a părăsit. A dispărut pur și simplu. O să mă întrebați de ce mi-a cerut să-mi abandonez copilul...

— Nu.

— Înțelegeți acum ce fel de om era ? A urmat apoi o perioadă îngrozitoare. Își duse mîinile la gît : N-a mai contat nimic... Bărbați de-o seară, de-o lună sau de jumătate de oră. Bani, bijuterii.. S-ar părea că singurul lucru care mă interesează sînt banii. Nu ! Nu mă interesează nimic. Înspăimîntător, nu-i așa ?

— Ce s-a întîmplat cu divorțul ?

— Habar n-am. Cred că s-a suspendat. Bărbatul meu trăiește cu o contabilă, are doi copii. Probabil, femeia se simte destul de sigură și fără certificatul de căsătorie. Nu-i greu să-l stăpînești pe Săraru...

— De ce ați încercat să fugiți ?

— Eram sătulă de toți și de toate. Ș-apoi întotdeauna îți imaginezi că alt peisaj va însemna ceva pentru tine. Rău sau bine. Oamenii nu te cunosc, respiri și calci

altfel... Adăugă după o pauză : Comitem mereu aceeaşi eroare : căutăm acel ceva în afara noastră, ne imaginăm că se află în buzunarul cuiva, în roţile unui Mercedes sau în apele unui briliant...

— Ăsta ar fi singurul motiv ?

Dana Săraru îşi duse iar şuviţa pe după ureche apoi scoase pachetul de ţigări :

— Nu eu l-am ucis, domnule maior, deşi...

— Deşi aveaţi toate motivele s-o faceţi, asta aţi vrut să spuneţi ?

— Nu. Îmi pare îngrozitor de rău *că nu eu am făcut-o !*

Maiorul îşi acoperi ochii cu palmele.

...Mergea cu Nina. Fetiţa îi ţinea degetul strîns :

„Tăticule, de ce nu sînt flori iarna ?"

„Pentru că au murit. Mor în fiecare an."

„Ce înseamnă *mor* ?"

„Adică nu le mai vezi niciodată !"

În ochii fetiţei apăruseră lacrimi.

„Pe urmă învie, Nina... Primăvara florile învie din nou."

Nina se oprise :

„Şi oamenii ? Tăticule, cînd e primăvara omului ?".

Pătraşcu lasă mîinile să-i cadă pe masă. Era singur în birou.

XV

Reconstituirea

Nina le servise cafeaua şi se scuză, stînd într-un picior, că nu poate să rămînă. Nu-şi vedea capul de treburi...

Locotenentul o urmări pînă cînd fetiţa dispăru în bucătărie :

— De ce nu-i scoateţi ochelarii ? Şi-a corectat defectul...

Maiorul oftă :

— E prematur. Clătină din cap : N-o să fie frumoasă mititica...

— Noroc să aibă ! opină Brumă fără convingere.

— Din păcate, în chestiunea asta nu poţi face absolut nimic... În sfîrşit, să recapitulăm.

Conform unui obicei al ofiţerilor tineri, locotenentul îşi nota totul într-un carnet. Odată cu trecerea anilor scădeau şi însemnările. Scoase o agendă cu coperţi de plastic şi o răsfoi :

— Titel Georgescu moare asasinat într-o locuinţă din strada Silvestru. Cercetările atestă că victima era un individ total lipsit de scrupule : proxenet, trişor, şantajist, trimite deliberat un om la moarte — mă refer la „aranjamentul" cu Bob Voicu, speculează în interes personal sentimentele bătrînei Letiţia Sima...

— Şi cîte altele pe care încă nu le-am aflat şi, probabil, nu le vom afla niciodată, făcu maiorul pe gînduri. Într-un cuvînt, un ticălos.

— Deşi ucigaşul a acţionat sub impulsul unei hotărîri de moment, avem de-a face cu o crimă premeditată. Necunoscutul i-a luat viaţa folosind mîna altuia. Problema se pune a cui mînă ?

— Să vedem. Letiţia Sima, gazda şi amanta ticălosului, acceptă umilinţe de neimaginat : se dă drept menajeră în propria ei casă cînd Titel Georgescu primeşte vizite, acceptă lovituri şi injurii, îşi vinde lucrurile de preţ pentru a-i satisface pretenţiile. O pasiune izbucnită la 64 de ani capătă accente mult mai puternice decît în adolescenţă sau maturitate. Şi, într-o zi, află că amantul e pe punctul de a o părăsi. Concluzia ?

— Putea să ucidă !

— Mergem mai departe. Bob Voicu... Un aventurier, singur a recunoscut, mînat de idealuri străine, în general o existenţă bizară croită după tiparul tatălui, escrocul internaţional Manolescu ; scapă printr-un miracol de întîlnirea cu moartea la care l-a trimis Titel Georgescu, dar nu şi de pedeapsa legală. La puţin timp după ieşirea din penitenciar, este văzut răscolind Bucureştiul în căutarea victimei. Concluzia ?

— Putea să ucidă !

— Profesorul Haralambie Blendea îşi surprinde fiul adoptiv... Îşi luă capul în mîini : Doamne, pînă unde poate să meargă ticăloşia !

— Haralambie Blendea a mărturisit că el e ucigaşul.

— Vreau să pui în ecuație problema de principiu.

— Normal, putea să ucidă !

— Alexandru Vasiliu-Dobrogea. E șantajat de peste doi ani și obligat să plătească lunar bani grei. Știe că în ziua în care nu va mai putea face față pretențiilor se va afla cu ce se ocupă. Știe de asemenea cum se pedepsește traficul de valută. Unde îl înscriem ?

— La aceeași rubrică.

— Dana Săraru...

— Cînd ești în stare să-ți părăsești copilul, e de la sine înțeles că poți ucide un ticălos care ți-a stricat viața !

Maiorul își stinse țigara. Spuse pe gînduri :

— Ar mai fi bătrînul Hanibal Crețu.

— Poștașul ? Un nefericit căzut în combinația asta din întîmplare...

Pătrașcu se ridică :

— Mi-ar place să fi încadrat bine. Tare mi-e teamă însă că ai greșit...

— I-am convocat pe toți la doamna Letiția Sima. Vreau să reconstituim momentul crimei.

Locotenentul îl privi mirat :

— Numai noi doi ?

— Nu e vorba de o reconstituire oficială, dragul meu. Încă nu știm cine-i criminalul. Încerc să mă orientez în spațiu.

Mergeau pe jos. Oamenii își începuseră „serviciul" în fața televizoarelor, așa că străzile erau aproape pustii.

În apropierea unei bodeguțe de cartier, Pătrașcu îl zări pe Șapte-Mîțe :

— Ce-i cu dumneata pe aici, Scurtule ?

— A ! Să trăiți, domnule maior ! Ce să fie ? Vorba aia : „Sfeșnic la datorie !"

— Adică ?

— Îl țin în faruri pe ăl bătrîn. Șopti : Machește la tejghea.

— Cine, măi omule ?

—Profesorul.

— Haralambie Blendea ? Dar ce ai cu el ?

Şapte-Mîţe îl măsură surprins :

— Păi nu mi-aţi zis dumneavoastră să stau pe faţă ?

— Şi-l urmăreşti de-atunci ? întrebă rîzînd maiorul.

— Pas cu pas, să trăiţi ! M-a speriat ce poate băga în el ! Rade un kil de rom cît ai zice peşte. Cum s-a matolit, toarnă tot. Scoase un carnet jerpelit şi-l răsfoi : Am aici declaraţiile martorilor. De pildă, alaltăieri, la *Necuratul*...

— Asta ce mai e ?

— O bodegă lîngă Radio. Se trag în sprîţuri artiştii... Dacă-i iei după muian, n-ai zice. E mai cu seamă unu' ca limbricu' de respiră pe-o nară, cum umflă bacşişu' de la teatru îl bagă în vodci. Cu ăsta bea profesorul. Alaltăieri a declarat în public că el l-a miruit pe unu' ! Aşteptă reacţia maiorului şi, pentru că Pătraşcu rămăsese impasibil, adăugă : Am martori, domnule maior. Lume subţire : Panait gheţaru' şi doi manglitori la condei...

Locotenentul părea nedumerit. Şapte-Mîţe explică, zîmbind :

— Ospătari...

— Nu trebuia să te osteneşti, Scurtule, spuse maiorul şi regretă imediat. Şapte-Mîţe se muiase. Decepţia îi lungise trăsăturile.

— Eu ziceam că... Mă rog, cu dragoste...

— Ştiu, băiete, şi-ţi mulţumesc, dar am hotărît să nu-l mai urmărim. Omul nu e vinovat, pricepi ? Lasă-l în plata Domnului.

— Dacă ziceţi dumneavoastră... Păcat, mă obişnuisem...

Suferea realmente. Pătraşcu îi puse mîna pe umăr şi îi făcu cu ochiul :

— Am să trec zilele astea pe la *Izvorul Tămăduirii*. S-ar putea să am nevoie de dumneata...

Şapte-Mîţe renăscuse :

— Să trăiţi, domnule maior ! Am onoarea să vă salut !

Dispăru. Locotenentul Brumă întrebă încet :

— Credeţi, într-adevăr, că profesorul e nevinovat ?

Maiorul privea lung în urma lui Şapte-Mîţe. Nu-i răspunse.

Luaseră loc ca la prima lor vizită.

Haralambie Blendea, morocănos, taciturn, apucase fără să mai ceară consimțământul gazdei sticla de gin și bea rar, cu înghițituri lungi. Alcoolul i se prelingea pe bărbie, cădea în picături mari peste reverele hainei mototolite și jegoase, aceași dintotdeauna. Era neras, cu ochii roșii, înfundați în orbite.

Hanibal Crețu urmărea spectacolul frămîntînd în mîini bastonul gros, cu noduri. Nu se simțea la îndemînă. Atmosfera încărcată, prevestitoare de furtună, îi crease o stare fizică neplăcută. Ar fi dat mult să fie departe de oamenii aceia... Undeva, într-un loc cu mult soare și flori și miros de brad... Pentru prima dată bătrînul, citadin prin excelență, simțea acut nevoia unor meleaguri fără asfalt, fără interioare sufocate de mobile... Oftă și întoarse capul. Ochii i se opriră asupra scriitorului. Alexandru Vasiliu-Dobrogea era de nerecunoscut. Slăbise mult, pielea obrajilor scofîlcită avea o culoare nesănătoasă. Pierduse și vioiciunea de la prima lor întîlnire și interesul libidinos pentru genunchii fetei. O zdreanță. De nerecunoscut era și Dana Săraru. Palidă, cu buzele vinete, fără urmă de fard.

„Dacă o muiere ca asta a renunțat la dresuri, își zise bătrînul, înseamnă că acolo, înăuntru, i s-a rupt ceva..."

Într-adevăr, femeia părea iremediabil prăbușită. Stătea neglijent, cu vîrfurile pantofilor răsucite spre interior. Părul îi scăpase din clamă și se revărsa în neorînduială.

Letiția Sima trînti iritată o scrumieră pe măsuța de serviciu din apropierea lui Bob Voicu.

— Mulțumesc, drăguță.

Tînărul folosise tonul acela specific cu care te adresezi slugilor. Fuma picior peste picior și zîmbea, mutîndu-și în permanență privirea de la unul la celălalt.

— Dacă-mi permiteți, domnule maior, aș face o observație. Cu excepția femeii de serviciu, toți, absolut toți, purtăm aceeași îmbrăcăminte. Nădăjduiesc că cel puțin proastele obiceiuri le-am lăsat acasă...

Pătrașcu și locotenentul Brumă se aflau în sufragerie. Deschiseră larg glasvandul și astfel holul căpătase proporții de scenă.

Letiția Sima nu-și găsea locul. O nervozitate pe care maiorul nu reușea să și-o explice. O surprinsese chiar la sosire, deci nu se datora tratamentului la care o supunea tînărul.

Nici Bob Voicu nu se află în nota lui obișnuită. Maliționitatea căpătase o nuanță de duritate cu care Pătrașcu nu era obișnuit. De asemenea, nu era obișnuit să-l vadă fumînd țigară după țigară.

Cel mai firesc se comporta Haralambie Blendea. Golise o sticlă și trudea s-o desfacă pe a doua.

Locotenentului nu-i venea să-și creadă ochilor :

„Dumnezeule ! Cum poate cineva să bea atît ? De necrezut !"

— Așadar, începu maiorul, asta ar fi poziția de plecare.

— Nu ! Nu e asta ! interveni Bob Voicu. Doamna Dana Săraru ținea picioarele corect încrucișate, iar scriitorul Alexandru Vasiliu-Dobrogea, ochii holbați în direcția lor.

„Ce-i cu el ?" se întrebă Pătrașcu.

— Eu aveam paharul cu apă la îndemînă...

— Și umbrela-baston ! Observ că n-ați mai venit cu ea, spuse maiorul.

— Nici cu pantofii aceia... Regret, dar în momentul de față se află la loc de cinste, în muzeul personal al locotenentului Brumă.

— O să vă punem la dispoziție, în locul umbrelei-baston un alt obiect contondent...

— Sînteți amabil. Poate îi oferiți și clasicului în viață, Alexandru Vasiliu-Dobrogea, un obiect corespunzător... A omis să aducă sfeșnicul..

— Impertinent !

Vocea scriitorului era moale, fără convingere, ca un scîncet de copil.

Se sperie el însuși auzindu-se.

Dana Săraru izbucni pe neașteptate :

— Terminați dracului odată bîlciul ăsta !

— Guvernanta mea, domnișoara Smith, despre care v-am mai vorbit, obișnuia să afirme că, deși vulgar, bîlciul este spectacolul cel mai instructiv.

Femeia îl măsură lung, cu dispreț :

— Paiață !

Pătrașcu curmă altercațiile :

— Propun să începem. Dumneavoastră, domnule Crețu, vă aflați în baie :

Bătrînul se ridică jenat și se îndreptă spre cealaltă extremitate a încăperii.

— O clipă ! îl opri maiorul. Nu aveați bastonul în mînă ?

Hanibal Crețu rămase deconcertat. Articulă greu :

— Nu...

— Minte ! strigă pițigăiat Alexandru Vasiliu-Dobrogea. Avea bastonul la el ! L-am văzut cu ochii mei !

Bob Voicu rîse bine dispus :

— Ai găsit timp și pentru asemenea observații ?

— Avea bastonul la el ! Vă dau cuvîntul meu de onoare ! se încăpățînă bătrînul.

— Dumneavoastră ce spuneți, doamnă ?

Letiția Sima își frîngea mîinile :

— Îl avea ! Deși... În sfîrșit...

— Dumneavoastră, domnule Voicu ?

— Nu știu...

— În prima noastră discuție, dacă vă amintiți, susțineați că după crimă ați aprins bricheta pentru a căuta scrumiera și paharul.

— E adevărat.

— Cu prilejul ăsta l-ați văzut pe domnul Hanibal Crețu lîngă cadavru, ținînd în mînă bastonul ridicat. Mă înșel ?

— Nu. Numai că ați omis să reproduceți exact. Afirmația mea era precedată de o mărturisire : „S-ar putea ca bătrînul să fie nevinovat". Cu cît mă uit mai atent la clasicul în viață...

— Domnule !

— Nutresc convingerea că domnul Crețu e absolut străin de crimă.

— Deocamdată discutam problema bastonului.

— Exact. Dumnealui îl avea într-adevăr în mînă, dar *după ce a ieşit din baie*. Sper că m-am exprimat destul de limpede !

Pătraşcu clătină din cap :

— Mulţumesc ! Se întoarse spre Dana Săraru : Dumneavoastră ce părere aveţi ?

Femeia îi aruncă o privire goală apoi lăsă capul în jos. Era limpede că dorea să fie lăsată în pace.

Hanibal Creţu îşi muta în permanenţă greutatea de pe un picior pe altul. Spuse încet :

— Oameni buni...

— Care-s ăia ? întrebă repede Bob Voicu.

— Oameni buni, nu vă certaţi... Ştiu, acum ştiu. Aveam bastonul la mine. L-am rezemat de gaura cheii, domnule maior, ştiţi cînd...

— Nu aţi stins lumina ?

— Ba da, dar mai tîrziu cînd am văzut că bastonul n-a vrut să stea... Luneca tot timpul pe ciment.

— Foarte bine. Luaţi bastonul şi treceţi dincolo. Mai departe.

— Poftim, domnule Vasiliu, spuse Bob Voicu, fă-ţi numărul ! Explică : Din acest moment, timp de aproximativ cincisprezece minute, am avut prilejul să ascult cele mai cumplite inepţii pe care le poate debita un om. Amicul nostru scriitorul naviga cu pînzele întinse prin istoria artei şi a culturii, desfiinţînd totul, dînd verdicte absolut cretine sau ridicînd în slăvi nulităţile. Uitaţi-vă la el ! La prima privire n-ai zice că omul ăsta dovedeşte o remarcabilă lipsă de inteligenţă...

Scriitorul respira greu :

— Sînteţi martor, domnule maior !

— Am înţeles. Intenţionezi să mă aduci în faţa justiţiei. Mă întreb cînd ? După ce ispăşeşti condamnarea pentru trafic de valută ?

— O clipă, interveni maiorul. De unde ştiţi cu ce se ocupă dumnealui ?

— De unde am aflat adresa doamnei Dana Săraru ? Sau a poştaşului sau intenţiile dumneavoastră ? Preciză :

Nu toate, firește, dovadă că în momentul de față mă aflu aici.

— Ca să fiu sincer, spuse maiorul, încep să nu vă mai înțeleg. Discutînd despre dumnealor, ați trecut foarte ușor peste domnul Dobrogea. Am conchis că nu v-a stîrnit interesul.

— Exact.

— Și dintr-o dată vă ocupați de dumnealui în mod deosebit și într-o manieră care nu vă e proprie...

— La prima noastră cunoștință m-am înșelat ! Credeam că e numai tîmpit !

— Rețineți, domnule maior ! Și dumneavoastră, ceilalți ! Rețineți !

— Astăzi, continuă Bob Voicu știu că e și ticălos !

Hanibal Crețu deschise ușa și se interesă timid :

— Nu vă supărați, eu mai stau mult aici ?

Maiorul își ascunse zîmbetul :

— Terminăm îndată, domnule Crețu.

Bătrînul se retrase. La un semn al maiorului, locotenentul ieși în vestibul.

— Continuăm. Deci apare Titel Georgescu. Intră, te rog, Andrei. Perfect. Hai să stabilim exact unde vă aflați fiecare.

— Pe mine, interveni Alexandru Vasiliu-Dobrogea, m-a surprins cam pe aici.

Desenă cu mîna un cerc. Bob Voicu clătină din cap :

— Dacă mai faci cinci pași în spate, domnul maior nu se va întreba cum ai reușit să apuci sfeșnicul...

— Cu dumneata nu discut !

— De acord. Fă mișcarea fără text... Așa ! Acum e bine !

Pătrașcu se întoarse spre Letiția Sima :

— Dumneavoastră, doamnă ?

Neliniștea bătrînei sporise. Ridică din umeri nehotărîtă :

— Cred că... Nu știu... Am impresia... Bateți căi greșite, domnule maior !

— Nu-i exclus. Deocamdată să stabilim poziția fiecăruia. Așadar ?

— Eu mă aflam aici. Letiția Sima se rezemă de consolă.

— Noi ceilalți pe locurile inițiale, precizează Bob Voicu.

— Apropie-te, Andrei !

Dana Săraru privea undeva, în gol. Haralambie Blendea duse sticla la gură. Părea complet străin de tot ce se întîmplă.

— Domnule maior, interveni hotărîtă Letiția Sima, vă pierdeți timpul inutil...

Sună telefonul. Bătrîna ridică receptorul :

— Da ?

În momentul acela se stinse lumina. Maiorul întui urmarea. Dintr-un salt fu lîngă Letiția Sima. O trase spre el. Se auziră pași, un geamăt prelung și zgomotul unui trup care se prăbușește...

Locotenentul Brumă aprinse lanterna.

Bătrîna zăcea pe dușumea cu receptorul în mînă. Avea clavicula ruptă. Maiorul îi luă pulsul, apoi se ridică.

— Chemați salvarea !

Pătrașcu își roti privirea jur împrejur.

Haralambie Blendea încremenise cu sticla goală în mînă, la un pas de victimă.

Alexandru Vasiliu-Dobrogea își rostogolea îngrozit ochii.

Bob Voicu surîdea ciudat. Un surîs pe care maiorul nu-l mai văzuse.

Dana Săraru își astupase gura cu palma. Tremura din toate încheieturile. Apoi izbucni :

— A !

Un urlet lung, demențial.

Pătrașcu se întoarse. Abia atunci observă, alături, lîngă consolă, pe Hanibal Crețu. Bătrînul răsucea bastonul în mînă. Întrebă senin :

— Ce-i, oameni buni ? Ce s-a întîmplat ?

XVI.

Ucigașul

Bătrînul Pop se trezi brusc. Își culese cu degetele sudoarea de pe frunte, apoi lăsă mîna să-i alunece pe pled.

...Un vis ciudat. Jucau cărți în tranșee... El, cu o cruce mare, albă, pe piept, căpitanul Dumitrescu și un sublocotenent, fiul decanului din Iași... Radulian ! Exact. Bomba explodase alături. Se priveau uimiți. O schijă găurise asul de cupă și dintr-odată se trezise cu mîna plină de sînge...

Bătrînul mîngîie roata căruciorului. Dumitrescu... Un bărbat tînăr cu ochi albaștri și buze de cadînă. În civil era profesor de limba română. Recita din Goga și îi dădeau lacrimile... Pe unde o mai fi ! Radulian se însurase cu o vieneză...

Tresări. De jos răzbătu un urlet prelung. Glasuri alertate de spaimă se încrucișau. Împinse căruciorul spre fereastră și o deschise. Acum se auzeau clar, distinct. Letiția Sima fusese asasinată ! Manevră repede roțile în cealaltă direcție. Deschise ușa. Fiu-său îngenunchease în mijlocul holului. Covorul fusese dat deoparte iar în dreapta lui, la îndemînă, se afla telefonul.

Bătrînul încruntă sprîncenele :

— Ce naiba te-a apucat ?!

Zări cîteva segmente de parchet dislocate, un scripete și o pîrghie lungă.

Avocatul rîse nervos :

— Am avut puțină treabă... În cîteva minute, totul e în ordine...

Infirmul se apropie privind țintă colacul de frînghie. Prin ochi îi trecu o flacără.

— Nemernicule !

Bătrînul, cu mîinile încleștate pe brațele căruciorului, nu-și putea desprinde privirea de pe figura osoasă, sculp-

tată parcă în piatră. Ochii îi ardeau. Avocatul întinse covorul și se ridică.

— N-am înțeles invectiva...

— Ticălosule ! Tu ! Tu i-ai ucis !

— Poate-mi explici și mie...

— Să-ți explic ? Ai scobit planșeul și ai legat cîrligul lustrei de o frînghie !

— Glumești, tată !

— Frînghia lunecă pe un scripete. Candelabrul — cunosc candelabrul Letiției Sima — prăbușindu-se poate ucide și un bou. Telefonul lor e dedesubt. De ajuns să suni...

— E o povestioară destul de frumoasă. Avocatul își băgă mîinile în buzunare : Ascultă tată...

— Taci !

— Te-am respectat întotdeauna...

— Taci, nemernicule !

— Poate că ar fi mai bine să plec.

Se îndreptă spre ușă, apoi se răzgîndi. Începu să se plimbe prin odaie încercînd să rîdă :

— Nu știu zău ce-ți veni...

— De ce-ai făcut asta ?

— E o aberație ! N-am făcut nimic.

Infirmul își trecu palma peste față :

— Ai insistat să iau un somnifer...

— Prostii !

— Dumnezeule ! Acum înțeleg. Dacă nu aveam coșmarul, coșmarul ăla îngrozitor... În ochi îi jucau lacrimile. Întrebă gîtuit de obidă : Cum ai putut ? Și pentru ce ? Pentru ce, nenorocitule !

— Realmente mă îngrijorezi, tată ! Niciodată nu te-ai manifestat în felul ăsta. Ar trebui...

— Am halucinații, așa-i ?!

— În orice caz nu ești în dispoziția dumitale obișnuită. Vorbesc foarte serios.

Bătrînul îl cercetă îndelung cu privirea.

Avocatul Pop zîmbea. Un zîmbet luș pe care, altădată, îl punea pe seama meseriei : Amabilitate cleioasă, falsă.

Îl simți dintr-o dată străin. Un străin care nu avea nimic comun cu băiețașul durduliu fotografiat în costum tirolez, nici cu adolescentul timid, în haine cadrilate, cu o cravată oribilă cu fotbaliști.

Ochii verzi îi avea de la maică-sa. Sărmana ! O snoabă jalnică. Toată viața și-o consumase încercînd să pară altceva, să însemne altceva. Deșteaptă, rafinată, cultă, de familie... Fusese ștearsă, avară, grosolană. Părul cîrlionțat era de la bunică-sa, ca și bărbia dură. Ciudat de multe aduceri aminte pe chipul ăsta străin !

Întrebă cu o intensitate dureroasă :

— De ce ai făcut-o ?

Avocatul respiră adînc. Spuse încet.:

— Mă șantaja.

■

Maiorul își cuprinse capul în mîini. Evita să-i privească. Îl iritau chipul de șobolan speriat al scriitorului, surîsul lui Bob Voicu, beția bătrînului Blendea.

Locotenentul Brumă se apropie :

— Aș propune să căutăm arma crimei.

— Poftim ? A, da... Caut-o... Ridică privirea : Încearcă, deși... E inutil. N-ai s-o găsești...

■

— De fiecare dată îmi cerea sume din ce în ce mai mari. Nu respecta nici un termen, nici o promisiune. Venea astăzi și îi dădeam 3 000 de lei. Nu-mi lăsa răgaz nici o săptămînă și mă vizita din nou. De astă dată pretindea 5 000. Înghițeam în sec și plăteam.

— De ce plăteai ? Și de unde atîția bani ?

Avocatul își umplu paharul :

— Adică vrei să știi motivul pentru care mă șantaja. Mă rog. Lucrez de trei ani clandestin. Fac raclaje împreună cu un tip...

Bătrînul rămase interzis :

— Tu ?!

— O chestiune mult mai simplă decît își închipuie alții. Totul e să ai puțină îndemînare și să nu-ți tremure

mîna. Se pare că am moştenit cîte ceva de la tine... Oricum, am deprins repede figura...

Infirmul îşi cuprinse gîtul :

— Netrebnicule ! Te-ai jucat cu viaţa unor nenorocite. Dumnezeule, era de ajuns...

— Ştiu. Era de ajuns să insist cîţiva milimetri. Perforare de uter şi femeia ar fi murit pe masă. N-a fost însă cazul.

— Te ascult şi nu-mi vine să cred ! Mintea mea refuză să conceapă ! Din ce drac de fiară te-ai născut ?

Vasile Pop ridică din umeri :

— În conformitate cu certificatul de naştere s-ar zice că tu eşti autorul. Nu vreau să te jignesc, dar se pare că... În fine, hai s-o lăsăm moartă.

— Ce ţi-a trebuit să intri în porcăria asta ?

— Inutil, tată. Chiar dacă ţi-aş argumenta un an şi tot n-ai înţelege... Eşti din altă generaţie, altă plămadă.

Bătrînul clipi. Avea ochii umezi. Îşi stăpîni greu tremurul vocii :

— Cum a fost posibil ?

— Discutăm inutil ! Ştiu lecţia pe dinafară : am trăit într-o casă îndestulată, am avut în fiecare dimineaţă o ceaşcă cu lapte şi o felie de pîine cu unt, n-am umblat gol, mi-ai plătit lecţiile de engleză, meditaţii la matematică şi nici măcar nu m-ai tras vreodată de urechi.

— Atunci ?

— Nu ţi s-a întîmplat niciodată să vrei mai mult decît ai ?

— Niciodată mai mult decît aş fi putut avea prin eforturile mele !

— Vorbe, vorbe...

— Eşti un ticălos !

— Altceva ? Barem epuizează-ţi repertoriul ! Auzi ! „Eforturile mele !“ Sînt avocat de peste cincisprezece ani şi n-am realizat nimic ! Ştiu ceva mai mult decît un stagiar cu o brumă de clientelă. Atît !

— Atît te-ai priceput !

— Să zicem.

— Şi pentru că eşti un meseriaş incapabil...

Glasul bătrînului se frînse. Începu să tușească.

— Mi-am schimbat meseria. E limpede ? Într-adevăr sînt un avocat tîmpit — ți-o spun eu și poți să mă crezi, îmi cunosc măsura. În consecință, m-am reprofilat. Încerc să-mi depășesc condiția.

— Ucigînd ? !

— Ucigînd. Cunosc partitura. Preferi un mediocru unui criminal. Ei bine, eu nu !

— Dacă cineva vreodată mi-ar fi spus...

— Ce să-ți spună ? îl întrerupse iritat avocatul. Că nu suport să-l văd pe maestrul X snobîndu-mă la fumoar și comandînd whisky pentru 15 inși, în timp ce eu abia puteam plăti o cafea și o jamaică ? Și asta numai pentru că știe să mintă mai bine și să-și aiurească clienții mai dibaci ? „Că purtam același costum de trei ani și făceam concediul la „2 Mai" — vorba vine liniște, astenie, aer nepoluat, chestia e că scapi cu un pol pe noapte — în vreme ce confratelui Y îi dă mîna să stea trei săptămîni pe Coasta de Azur ? Ne mai și explica ce ieftin e hotelul la Nisa în plin sezon : 34 de franci... Merita să-l vezi pe ticălosul ăla ars de soarele mediteranean, cum jongla cu cuvinte magice : Saint-Tropez, cazinoul din Monte Carlo, *Palais de Meditérrannée*... Se apropie de bătrîn · N-am mai rezistat, înțelegi ?!

— Și acum te simți mai bine ? Ești mai fericit ?

Vasile Pop îl privi derutat. Înghiți în sec :

— Dacă nu intervenea porcul ăla, totul era perfect. Începu din nou să se plimbe. A aflat întîmplător. Trăia cu o puștoaică care a rămas gravidă. Căuta un medic și a dat peste mine. Indiferent peste cine dădea ar fi procedat la fel. Primea serviciul și începea șantajul. Am ucis un nemernic, tată !

Bătrînul clocotea :

— Ai și scuze...

— O bestie ! Toți nenorociții pe care-i anchetează Pătrașcu sînt victimele lui.

— Și ai lăsat să planeze vina asupra lor ?

— O idee remarcabilă, nu găsești ?

Infirmul își mușcă buzele, strîngînd puternic pleoapele. Se stăpîni :

— Cum i-ai descoperit ?

— Oficial, practic o profesiune în care ai de-a face cu tot felul de dosare și, firește, ai acces la arhivă... plus alte informații. Își privi ceasul. Ca să vezi, e aproape cinci dimineața. Iartă-mă, trebuie să-mi pregătesc apărarea. Am un proces greu.

Bătrînul îl privi absent :

— Un proces greu... Da, pregătește-te, băiete ! Rezolvă și toate celelalte...

Avocatul își încruntă sprîncenele :

— Adică ?

— Așa se procedează cînd pleci la drum... Un drum lung... Faci curățenie, acoperi mobila cu huse... Se crispă : Lustra...

— Vrei să-mi explici și mie parabolele astea ? Unde să mă duc ?

■

Haralambie Blendea adormise. Somn greu, de bețiv, cu respirația adîncă, ca un oftat. Alături, bătrînul Crețu își rezemase capul în baston, picotind...

Locotenentul se apropie de Pătrașcu.

— Ați avut dreptate.

— Poftim ?

— Arma crimei... N-am găsit-o. Nu reușesc să înțeleg. Nimeni nu s-a mișcat de pe loc.

— Și totuși a dispărut, spuse obosit maiorul. Își luă tîmplele în palme. A fost o noapte grea...

— Îngrozitoare ! Am telefonat la spital. Bătrîna trăiește.

— Comunică-le că a murit. Înțelegi ? Da... Ajunge pentru astăzi... Condu-i, te rog.

— Bine, dar...

— Da, da, ajunge... Se ridică greu : Vă rog să mă iertați... V-am...

Vru să mai spună ceva dar renunță. Își culese în mod mecanic bricheta și țigările de pe masă, apoi se îndreptă spre ușă călcînd împleticit :

— Da... A fost o noapte grea.

■

Avocatul izbucni în rîs. Hohotele îl izbeau pe bătrîn ca niște palme :

— Să mă predau ! Ei, nu, că asta-i bună ! Bună de tot !

— Ai să te duci, băiete ! Omul ăla, maiorul, e în stare să înțeleagă multe... Dacă mai e ceva de înțeles... În orice caz, se va strădui.

Avocatul se ridică, răsturnînd scaunul. Înainta spre bătrîn cu pumnii încleștați în buzunare.

— Mă crezi idiot !

— Nu. Infirmul clătină din cap cu un surîs amar : Ticălos !

— Cu atît mai bine. Cunoști mulți ticăloși care și-au înfipt singuri gratiile la ferești ?

— Tu ai s-o faci ! spuse tremurînd bătrînul. Părea la capătul puterilor.

— Mă îndoiesc.

— Ai s-o faci ! Fiecare trebuie să plătească.

— Să plătească ! Demagogie ! Pot să-ți dau, așa, pe nerăsuflate o sută de exemple cînd nu s-a plătit. Și, în definitiv, pentru ce ? Că am înlăturat un netrebnic, un vierme, care s-ar fi strecurat printre paragrafele codului penal, scăpînd cu o pedeapsă oarecare ? Gîndește-te numai cîte vieți a stricat ! Ți-am povestit despre Haralambie Blendea și Dana Săraru. E absurd să ne certăm, tată ! Merita să crape ! L-ar fi condamnat oricine, de la Dumnezeu pînă la sfatul tribului Auca. Din păcate, legile noastre sînt mai milostive.

— Ți-ai propus să faci justiție...

— Ia-o și așa dacă vrei.

— Și Letiția Sima ? întrebă sufocat infirmul. Venele i se împleteau pe frunte în noduri groase. Și ea merita să moară ?

Vasile Pop ridică din umeri :

— A avut ghinion. S-a prins la figura cu candelabrul. Probabil cînd s-a apucat să-l şteargă. Doar nu era să aştept să mă denunţe. Mi se pare idiot să ne facem probleme pentru o tîrfă bătrînă.

— Canalie ! Eşti... Eşti... Nu-şi găsea cuvintele : Eşti o canalie abjectă !

— Nervii mei au şi ei o limită, tată !

— Ai să mă ucizi şi pe mine ? Bărbia i se umpluse de salivă. Ce contează încă unul la un ucigaş de profesie ! Maică-ta... a zămislit un monstru !

— Hm ! rînji avocatul. Ai şi tu o oarecare contribuţie. Aminteşte-ţi de fratele tău, unchiul Valeriu sau de bunicul... Toată lumea ştia că au fost nişte bestii, numai că lucrurile astea se şopteau cînd nu erai de faţă... Hai să fim serioşi !

— Nici unul n-a fost laş ! Nici unul nu s-a ascuns ca o cîrtiţă. Au plătit cinstit !

— Ei bine, consolează-te cu ideea că eu n-am de gînd s-o fac.

— Ba ai s-o faci ! ţipă bătrînul.

Închise reflex pleoapele, fărîmiţîndu-şi lacrimile. Mărul lui Adam îi zvîcnea. Buzele îi tremurau. Capul alunecă moale pe umăr şi îşi pierdu cunoştinţa...

■

Maiorul păşea rar, cu privirea în jos. Alături, locotenentul Brumă se întreba cum să procedeze. Tuşi, dregîndu-şi glasul. Pătraşcu se opri, privindu-l lung. Într-un tîrziu, păru că-l recunoaşte şi schiţă un zîmbet :

— Du-te, dragul meu. Te aşteaptă...

— N-are importanţă.

— Nu, nu, du-te ! Te rog, nu te supăra... Vreau să rămîn singur.

Continuă drumul izbindu-se de oameni

■

Bătrînul îşi reveni. Deschise ochii clipind nedumerit : beznă. De-afară răzbăteau strigăte şi hohote de rîs :

„Hm ! Copii... Prima zăpadă..."

Auzi glasul avocatului :

— Ce-i cu dumneata, tată ?

— Cît e ceasul ?

— Nouă.

— Nouă seara ?

— Asta-i bună ! Dimineața. Și ninge ! Ce-ar fi să ieșim puțin ?

Bătrînul gemu dureros. Înțelese.

„Iată și ziua aceea... A venit mai repede decît mă așteptam ! Și-acum ?" Își păpăi cu degetele fața, ochii. Erau acolo, la locul lor, dar stinși, fără viață. Întinse mîna :

— Unde ești ?

— Aici, tată. Liniștește-te, pentru numele lui Dumnezeu ! Nu-i nimic ! Nu s-a întîmplat nimic ! Ai avut un șoc... O să-ți treacă...

— Nu...

— O să te vindeci, tată ! Chem doctorul...

— Stai jos. Aici lîngă mine. Îi puse mîna pe umăr. Așa ! Acum ascultă : Nu există remediu, medicii m-au avertizat !

— Prostii !

— Erai și tu de față !

— S-au înșelat ! Oricine se poate înșela... Te trimit în Elveția sau în America. Am bani...

— Într-adevăr, ai bani...

— Știu, sînt un ticălos, tată ! Am făcut rău, am ucis. Ascund în mine un animal mic și urît, o fiară, o hrănesc cu iluzii în care nici eu nu mai cred. Mă uit în jurul meu. Mi se pare de necrezut în ce fleacuri își găsesc oamenii bucuria. O floare sau o pereche de pantofi noi, prima zăpadă... Am peste trei sute de mii... Și ? Sînt un nefericit ! Mai nefericit decît tine...

— Da. Mai nefericit decît mine ! repetă bătrînul ca un ecou.

— Astăzi ți-am spus lucruri îngrozitoare...

— N-are importanță.

— Ba da, tată ! Într-un fel eu... tot eu, am provocat...

Infirmul atinse fața avocatului. Era udă de lacrimi... Îi trecu mîna prin păr.

— Eh, măi băiete !

— Sînt un blestemat ! Nevastă-mea tot din cauza mea... Acum tu ! Ce diavol sălășluiește în mine, tată ? Otrăvesc aerul în jurul meu. Mă otrăvesc. De cînd mă știu am coșmaruri... Un vis idiot, același în fiecare noapte. Pisici care îmi sar de gît, mă mușcă. Ziua stau la pîndă. Fiecare trecător, fiecare client mi se pare că mă urmărește. Fiecare nenorocită întinsă pe masă poate să facă o hemoragie și să moară sau, plecînd, să mă denunțe. Alți nervi, alte griji. Beau de dimineață pînă seara...

— Am observat...

— Sînt la capătul puterilor. Am ajuns să invidiez puștii cu un pol în buzunar dar senini, fără griji... Și-n loc să mă eliberez, cad din ce în ce mai jos. Mă afund. Dacă aș fi ucis într-o încăierare sau la beție... Dar am ucis cu sînge rece, tată ! Cine mi-a strecurat sîngele ăsta în vine ? Cine a aprins în mine dorința pătimașă de a avea, de a strînge ? ! Voi ați fost oameni modești...

— Cinstiți în primul rînd !

— Da... Înțeleg. Hai cu mine, tată !

— Unde ?

— La omul ăla... maiorul. Voi povesti tot. Vreau să auzi...

— Nu e nevoie, băiete, te cred. Acum te cred. Du-te !

— Nu, tată ! Mergem împreună ! Nu te las singur. Știu ce ai de gînd...

— Fleacuri.

— Știu de mult ! Am văzut briciul sub perna cărucio-rului... Dealtfel mi-ai și spus. În ziua în care... Îți tai venele... Ochii înseamnă lectură, iar lectura călătorii. Mi-ai spus sau nu ?

— Am spus o prostie. Du-te !

— Prostia e ceea ce ai de gînd să faci acum ! O crimă !... Ai să te vindeci ! Ai să călătorești.

— Du-te !

— Dă-mi briciul !

Bătrînul îl împinse :

— Nu te apropia de mine ! Crimă ? Tu vorbeşti ?

— Promite-mi cel puţin că aştepţi să te vadă un medic.

— Bine... Îţi promit...

— Jură !

— Pleacă ! Pleacă o dată !

Îi simţi buzele sărutîndu-i mîna, obrazul ud de lacrimi lipit de palmă.

— Iartă-mă, tată.

— Iţi doresc să-ţi găseşti liniştea, băiete. Şi-acum, du-te !

Auzi uşa închizîndu-se.

„Ar trebui s-o încui !"

Manevră roţile căruciorului spre stînga şi se izbi de un obiect solid. Întinse mîinile.

„Hm ! Barul... Ceva mai la dreapta..."

În dreapta se lovi de scrin. Dădu înapoi şi simţi în umăr o durere ascuţită.

„Colţul mesei ! Dumnezeule, m-am dezorientat complet !"

Îşi aminti că pe masă se află întotdeauna un top de hîrtie albă şi un vas de pămînt în care avocatul îşi ţine creioanele.

„Fac frumos, tată..."

Pipăi încet, cu vîrful degetelor. Găsi hîrtia... Ceva mai în colo, creioanele... Luă unul.

„Oare ce culoare o fi ?

Se aplecă peste masă, netezi conturul foii şi începu să scrie...

Bătrînul puse scrisoarea peste teancul de hîrtii, vasul cu creioane deasupra şi împinse căruciorul înapoi.

Briciul îl avea la îndemînă. Îl desfăcu uşor. Bolborosi o rugăciune încheind :

— Iartă-mă, Doamne !

Își pipăi venele, fixă lama briciului și-l trase cu o mișcare scurtă.

■

Maiorul sta întins pe spate cu brațele sub cap. Nu izbutise să adoarmă. Nina urmărea la televizor un film pentru copii. Acțiunea se desfășura în holul unui teatru. Un puști își imagina că e veveriță, țopăia printre picioarele oamenilor, altul plîngea cît îl ținea gura, în vreme ce o fetiță cu codițe își aduse brusc aminte cum cîntă cocoșul.

Nina rîdea mușcînd dintr-un baton pralinat. Se murdărise toată pe mîini, pe obraji, pe rochița albă.

Nina e îndrăgostită de Fred și Barney dar mai cu seamă îi place Hora Unirii de la sfîrșitul emisiunii...

În imagine apăru candelabrul enorm din hol.

— Tăticule, ce se întîmplă dacă lampa asta mare cade ? Omoară toți copiii ?

Pătrașcu tresări. Un fior îl trecu din creștet pînă în tălpi. Sări în picioare.

„Dumnezeule ! Candelabrul ! Arma crimei !"

Se repezi la telefon și formă un număr :

— Andrei ! Cere urgent un mandat de percheziție pe numele Vasile Pop, str. Silvestru 139 bis. Exact, băiete !

Închise. Nina îl privea mirată, apăsîndu-și ochelarii la rădăcina nasului. Maiorul o luă în brațe :

— Nina ! Draga mea mică ! Mulțumesc !

■

Infirmul auzi ca prin vis cîteva bătăi puternice în ușă, apoi un glas pe care îl știa foarte bine, dar nu-și mai amintea al cui era, strigînd :

— Spărgeți-o !

Bătrînul schiță un zîmbet :

„Prea tîrziu. Doamna aceea în negru e cu mine... În mine..."

Ușa se prăvăli și...

— Doamne !

Infirmul *văzu* în prag silueta subțire a maiorului Pătrașcu... mobilele înghesuite în mijlocul odăii... storurile și draperiile trase... Ghemuit într-un colț, gata să sară, avocatul pîndea. Apoi imaginile se tulburară. În ochii bătrînului apăruseră lacrimile. Murmură stins :

— Uciga...

Bărbia îi căzu în piept și se prăbuși.

■

— ...Avocatul înțelege că nu-l va putea convinge. Își amintește atunci hotărîrea infirmului de a-și lua viața în ziua în care nu va mai vedea. Profită de faptul că tatăl și-a pierdut cunoștința și astupă ferestrele, mută mobilierul... Cînd infirmul își revine, e beznă. Crede că a orbit. O concluzie imediată, firească, mai ales că medicii îl avertizaseră : orice șoc îi poate fi fatal. De afară răzbat zgomotele dimineții. Strigătele copiilor care se joacă, apelurile părinților — „Ai să întîrzii la școală !", etc. Vasile Pop joacă apoi marea scenă a regretelor. Știe că infirmul dorește să rămînă singur și insistă să iasă împreună pentru a-l împiedica, chipurile, să se sinucidă, plînge, își cere iertare și pretinde că se duce să se predea autorităților. Nu face de fapt decît să deschidă și să închidă ușa. Ascuns într-un colț al holului, așteaptă...

Maiorul își încheie raportul. Colonelul Tudose asculta înmărmurit.

— Înfiorător !

— Din păcate, am înțeles cine-i ucigașul, zîmbi — Nina m-a ajutat să înțeleg — prea tîrziu. Chestiune de cîteva minute. Bătrînul n-a mai putut fi salvat. Oftă : Păcat ! Era un om deosebit...

— Mă întreb, spuse colonelul, cum a reușit să stingă luminile în momentul în care lustra se prăbușea.

— Ăsta a fost punctul nevralgic al operației. La ambele crime, singura sursă de lumină era lampa din tavan. Veioza și aplicele, alimentate de prize, nu funcți-

onau. Le-a defectat cu cîteva ore înainte. Rămînea riscul ca cineva să aprindă exact în clipa aceea bricheta sau un chibrit. Faptul că avocatul s-a dat peste cap să-şi „amintească" unde a văzut-o pe Dana Săraru, mai mult, mi-a oferit adresa ei tocmai atunci cînd nu mai aveam nici o speranţă s-o găsesc, m-a pus pe gînduri. Aşa s-a născut ideea că ar putea fi „omul care scoate castanele din foc cu mîna altuia".

— Şi totuşi a preferat mijloacele proprii...

— A vrut să fie sigur. Apelurile telefonice trebuiau să întreţină panica. Într-adevăr, Alexandru Vasiliu-Dobrogea comite erori copilăreşti, Dana Săraru şi Bob Voicu se grăbesc să părăsească ţara deşi pentru fiecare din ei era limpede *că nu el a ucis*. Hanibal Creţu m-a pus cel mai mult în dificultate şi asta pentru că practic nu avea nici un motiv să ucidă. Firește, l-am suspectat de combinaţii machiavelice... Zîmbi : Bietul bătrîn !

— Bei o cafea ?

Fără să mai aştepte răspunsul, colonelul comandă două cafele şi se aşeză. Ezita. Pătraşcu îl privi scurt :

— Spune.

— Mda, ştii, Grigore, astăzi e procesul nemernicului ăluia...

Maiorul se crispă. Ridică din umeri :

— Şi ?

— Procurorul insistă să depui mărturie. Erai lîngă ea, la braţ cînd...

Femeia de serviciu aduse cafelele. Maiorul o aşteptă să iasă, apoi se apropie de fereastră. Vorbi fără să se întoarcă :

— Mărturie ! Să povestesc unei instanţe plictisite de alte zece procese unde se dispută accesul la bucătărie şi WC, cum un individ iresponsabil mi-a stricat viaţa ? Să-i văd chipul de şoarece speriat, să ascult compătimirile precupeţelor rătăcite în sală „Auzi, maică, a călcat-o pe nevastă-sa !", să retrăiesc momentul îngrozitor cînd maşina a urcat pe trotuar... ?! Se răsuci : De trei luni fac eforturi supraomeneşti să uit ! Totul îmi aduce aminte de ea !

Evit străzile pe unde ne plimbam noaptea, privesc în altă parte cînd trece o femeie cu o floare în mînă... Știi ce a însemnat Ioana pentru mine...

— Știu, Grigore !

— Atunci ? Clătină hotărît din cap : Nu, nu mă duc ! E peste puterile mele !

■

Cineva sună la ușă. Maiorul se îndreptă spre vestibul strîngîndu-și halatul.

Un comisionar galonat îi zîmbi ducînd degetul la cozoroc. Ținea sub braț o cutie enormă, lungă, legată cu o panglică roșie.

Pătrașcu semnă surprins recipisa și se întoarse în sufragerie. Desfăcu panglica cu gesturi lente, precaute, de parcă s-ar fi așteptat să sară în aer. Săltă încet capacul și scoase o exclamație de uimire. O păpușă franțuzească enormă, clipi și articulă distinct :

— Ma-ma !

Era o jucărie splendidă, o mică zînă modernă cu bucle de argint care-i cădeau pînă la talie. Pe rochia din atlas albastru curgeau ghirlande de trandafiri roz, avea cercei lungi, pantofi de lac cu tocuri înalte și pe braț o poșetă mică din paiete.

Maiorul o scoase din cutie. Îi ajungea pînă la talie. Observă în corsaj o carte de vizită :

Domnișoarei Nina Pătrașcu, Cu sărutări de mîini, Bob Voicu.

Un zgomot ușor îl făcu să se întoarcă.

Nina stătea în prag fermecată.

— Îți place ?

Fetița se îmbujoră. Frămînta între degete tivul șorțulețului :

— E prea frumoasă pentru mine. Cred că n-o merit. Își lăsă privirea în jos : Am spart o ceașcă... Apoi dintr-o dată, în extaz : Vai ! Are și gentuță, tăticule !

Sună telefonul. Pătrașcu ridică receptorul, continuînd să admire păpușa :

— Spune, Andrei !

— Bob Voicu a dispărut !

— Iar ! Zîmbi : Fii liniştit. Şapte-Mîţe e pe urmele lui...

*

Ningea. Fulgii mari cădeau rar, liniştit, ploaie de stele îngheţate peste Cişmigiul pustiu.

Nina, în paltonaş nou, roşu, ţinea strîns degetul maiorului. Păşea sfioasă, cumva cucernică în împărăţia Albei ca Zăpada. Recunoştea lacul de cleştar, potecile, copacii îmbrobodiţi cu năframe de argint. În poiana albă, ţineau piticii sfat... Fetiţa scormonea cu ochii prin scorburi aşteptînd să zărească o barbă lungă.

Cînd au chef de plimbare, piticii se urcă în corăbioara de aur a lunii şi călătoresc pe o mare plină de flori. Dar acum nu e lună, nici flori... Nimeni. Numai ei doi.

Se opri în mijlocul drumului, căutîndu-i privirea :

— Tăticule !

— Da, Nina.

— Dă-ţi cuvîntul tău de onoare că n-o să ne despărţim niciodată !

Ochii maiorului se aburiră :

— Niciodată, Nina ! Niciodată !

Lăsau în urmă două cărări. Paşi mari, apăsaţi, ceilalţi mici, deşi, paşi de pitici. Fulgii le dădeau tîrcoale, încercau să-i şteargă...

Cuprins

I. Capcana 3
II. Dincolo de uniformă 13
III. Un caz ciudat 18
IV. Oameni şi oameni 36
V. Omul care plăteşte 46
VI. Bătrînul cu moartea în suflet . . . 63
VII. Start spre necunoscut 73
VIII. „Alice în ţara minunilor" 86
IX. Meci cu Bob Voicu 89
X. Alertă 100
XI. O fată dură 116
XII. Şantaj 133
XIII. Un martor inocent... 140
XIV. Lacrimi tîrzii 154
XV. Reconstituirea 164
XVI. Ucigaşul 174

Redactor : maior I. ARAMĂ
Tehnoredactor : GH. CUCOȘ

Bun de tipar 28.08.1975. Apărut 1975. Tiraj 80 000 exemplare. Hîrtie ziar sul de 50 g/m². Format 540×840/16. Coli de tipar 12. B199.

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1 — București,
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 403